

प्रज्ञा दरसन

द्वितीय भाग

नमो बुद्धाय

नमो धर्माय

नमो संघाय

(अनुधर्मलोक)

(प्रज्ञाभिवंश)

* श्री *

प्रज्ञा दरसन

द्वितीय भाग

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

भगवान् बुद्ध शाक्य मुनि यात
(नमस्कार)

नमो बुद्धाय, नमो धर्माय, नमो संघाय,

अनुवादकः—

भिक्षुधर्मालोक

प्रकाशकः—

श्री भिक्षु प्रज्ञा भि वंस

(कुशी नगर)

बुद्ध सम्बत् २४८४

प्रथम बार १०००

नेवा सम्बत् १०६०]

मुल्य करु ।=)।

[विक्रम सम्बत् १९९७

परिचय

श्वो 'प्रज्ञादर्शन' धयागु सप्फू श्री भिच्चु धर्म लोकजुं
चोया बिज्यागु खः। खजा वसपोलं श्वो सप्फू श्री
त्रिपिटकाचार्य राहुल सांकृत्यायनं पालि साहित्य अभ्ययन
याना त्रिपिटक व उकिया अष्टकथात फुक्क मन्थन याय् धुंका
हिन्दी भाषं चोया बिज्यागु मज्झिम-निकाय, दीघ निकाय
धयागु सफुली चोंगु सुत्रया अनुवाद थःगु मानृभाषां याना
बिज्यागु हे खः। परन्तु थनलाक्क थुलि खँःनं असन्दिग्ध
रूपं धाय फुकि छगु कि सिमं श्वो सफुली वसपोल या
थःगु मौलिक रंग नं मदु धाय मज्यू। आ थन श्वो खँः या
बारे थुलि है धाय्फु। श्वो चिकिचा धंगु परिचय चोया
पाठकपिंत न्हेचीकेगु खँ गनतक्क श्रीभिच्चु धर्मलोक व जीगु
संपर्कया वास्ता दू वयात कया थुलितक्क धाय्फु कि धर्मलोक
जुछ्म्ह स्वभावतः हे सरल व सात्विकम्ह भिच्चु खः। श्वो
खँः या प्रमाण मालेत गनं वनेम्बा। वसपोल या दिनचर्या
व जीबनगतिया प्रगतिशील क्रम हे थुकिया प्रतच्च प्रमाण जुया
च्वोंगु दू। संसारे मनूतेँ छगु छगु बान्ही दू। अथे हे
धर्मलोक जुयानं छगु बान्ही दु। वसपोल या बान्ही छगु
श्वोहे खँः कि छुं वस्तु, छुं बिचार व छुं खँः यात थःगु

अन्तस करणं गथे खन अथे धाय्गु वान्ही । अतएव वसपोलं
 श्वोसफू चोया बिज्यागु बखतेँ थुकियागु सिद्धान्त अर्थात् खँ
 यात थःगु गहन बिचार यागु रंगं छुं मात्रा रंगेँ याना
 बिज्यात । उकिसनं श्वो सफू या बिषय धार्मिक तथा
 अतीब दार्शनिक जुयाचोन । थः ज्योगु सफू या बिशेषता
 व सफू या लेखक पिनिगु अनेअनेगु संयमेँ चोना अनं
 वोगु अनुभवेँ हे निर्भर जुया चोनी ।

हिन्दी चोया तःगु सूत्र व थन भित्तुं चोयातःगु वहे सुत्र
 या खेँ मेगु छुं भेद मदुः उदेश्यनं छगुहे खः । अर्थात् उगु
 हिन्दी चोया तःगु सुत्रेँ दुने प्रतिपादित याना तःगु उपदेश
 रूपी साखँः यात गु गुं अबस्थायनं भित्तुं खायू धया बिमज्बा
 बरू साब हे चाकु धयागु खेँ हे जक्क तोर बिया बिज्यागु दु ।
 परन्तु थन बाकिगु खँ थुली खः कि श्री भित्तुं व साखः भोजन
 याना बिज्यागु बखते थःत गुखतं चाकुल खः ठीक अथे हे
 कना बिज्याय्गुली अतेन्त प्रयत्न याना बिज्यागु दु ।

वसपोल छम्ह भाषाशास्त्री मखू परन्तु थःगु भाषायी मर्मज्ञ
 अबश्यखः, वसपोल या ल्यूने M. A., B. A. धयागु ताताहा-
 कःगु उपाधिमदु परन्तु वसपोल छम्ह थःगुहे जीबने घटे जूगु
 दुःख सुख यात सोया दुर दुर देशे चाहिला, श्वो संसार
 यागु ब्यबहार खना वाक्क वया थः मचा खाचा तेत नं फतिं
 फक्को भिंगुलेँ छोया थःगु धन संपत्ति फुक्क दान याना भित्तु
 या जीबन प्रहण याम्ह छम्ह महा त्यागी खः ।

गुह मनुनं थवो प्रज्ञादर्शन धयागु सप्फू चो निसे को थयो क बोनि वया मने तीजक थयो संसारे सुख या अपेत्ता दुःख अपा दुखनी धयागु सिद्धान्तं लैःकाकां वनी हानं नाप नापं सत्व प्राणी या प्रति प्रेम व करुणा या खुसि छगुनं न्हा न्हा वनी छाया धासा थवो सफुली आपालं भगवान बुद्धया अज्योगु उपदेशया सारांशं जाया चोगु दु । गुगु उपदेश सुंमनु यागु अन्तसकरणे बांलाक द्वाहा वन धासा, व मनुनं खँ जक्क लहाना चोनी मखु ज्याहे याना छोइ, वं गुगु अरबस्था-यनं पर प्राण काइ मखु बरु परयानितिं थः हे सिनावनी वं गबले असत्य खँ लहाइ मखु सदा सत्य हे खँ लहाइ, वं सुंम-नूयात को ह्योगु मिखां सोइ मखु बरु सकसितं थः हे दाजु किजा तता केहे भापिना चोनी, हानं व थः भिना वेत ककर्यागु भरोसां चोनी मखु थगुहे भरोसां चोनी । वसपोलं थथेहे मेमेगु पंगु सप्फूनं चोया विज्यागु दू गुगुनं महत्वपूर्ण हे जू गुगु कि क्वेदू ।

१ लोके कुव्यबहार कुचाल सुधार ।

२ अनुतर विजय ।

३ बुद्ध-गुण ।

४ ईश्वर-म्हशीकि ।

(पुवा नेवा)

निवेदना

थो प्रह्ला दशण धैगुसफु श्रीराहुल सांकृत्यायन् त्रिपिटका-
चार्यं पालि भाषा स चोया तःगु त्रिपिटक ग्रंथ यागु सफु
स्वया हिन्दी भाषां अनुबाद याना विज्यागु मज्झिमनिकाय ।
दिबनिकाय सफुली स्वया उकियागु आधारे थःगु मातृ
भाषां जिं गथेशुल अथेहे थो सफू चोयागु खः शुकि जिं
सकल महान् भाव पिं त प्रार्थना याना कि थो सफू या मूल
सारांश गु ह्यखः सर्वज्ञ त्व प्राप्तजुया श्रीशाक्य शिंह भगवान्
जुया विज्या कद्ध बुद्ध वस्पोलं थह्यं गथेगथे याना विज्यागु
खः व गु गु खः दुःख दुःखया कारण यात फुका फुके वीमाबा
निमित्तिं वस्पोलं यानायाना विज्यागु अनुभव यागु
ज्ञानयातः कना केना विज्यागु या सारांसं भरेजुबा
चोंगु खः थो सफू थो दुःख दुःखया कारण जुयावैगु जुया
चोंचोंगु थो रूप; वेदना, विज्ञान, संज्ञा, संस्कार, धैगु न्यागु
ज्ञान यात निराध धैगु यथार्थ थो थथेहेखः धकाधैगु यात
सीका खंका दुःख दुःखया कारणं मुक्त जुयाचोंगु व गु गु खः
ज्ञानयां ज्ञान जुयाचोंगु प्रह्ला ज्ञान यात प्राप्तयाना थासे
थासे स्वीत स्वीत छुछु कनेमागु खः वैतवैत ववहे ज्ञान

न्याख्यान याना तैतया बिज्यागु थो सफुखः । उकिं जिं
 छुं भतिचा परिश्रम याना सकलया अग्रे समर्पन याना थुगु
 विषयलेँ सकल महानभाव पिन्त जिं प्रार्थना यानाकि ।
 जि अज्ञानि छुं सँह स्युहमखुःथो सफुलि आखँया ह्रस्व दीर्घ
 भाषायागु शब्द सफुयागु रूल् जिं बाँलाक स्युगु मखु
 अथेनं थःगु चिकीचा धंगु बुद्धिं फको परिश्रम याना
 चोयागु लाःखः तर मिले ज्वु मज्वु गु लिचमा तथा द्वंगुलि
 सचे याना ज्ञान पाखेः ध्यान तथा स्वया दिल धासा जिगु
 परिश्रम याछुं सारज्वी धैगु आसा थो गुगुखः भित्तः-
 मुखे आबश्यक माला चोंगु दुःख दुःखया कारण फुकेगु
 ज्ञान यातहे सकसितं माला चोंगु खः । श्वगुगुखः न्यागु
 पञ्च ज्ञान यागु हेतु प्रत्यय ज्वीगु जुया चोंगु यातः बिचार
 पूर्णदया यथार्थरूपं खनसिल धाय वहे तिनि दुःखं तोता
 वनिगुखः श्वज्ञान यात गुह्य बाह्य यागु बिचार मदुपिसं
 श्वीके शीकं फँगु मखु हानं थथेनं जुया चोने फुकि गुह्य
 श्वुसा बाह्य मसि या चोंचोनेफु बाह्य श्वुसा गुह्य मसिया
 चोंचोनेफु गुह्य बाह्य निगुलींहे श्वीके मागुखः गुहे धैगु
 शीलंबचेजुया चोनागुया फलखंगु अभिंतर धैगु दुने
 दुःख ज्वीगुयाकारणहेमदैचोंगुखः बाह्यधैगुदुःखया कारण
 खनेदैवैगु वगुखः श्वअनिते दुःख अनात्मा लानाचोंगुखः ।
 थो बुद्ध यागु धर्मे विनां रूलं ज्ञानश्वीगु मखु थुकियारूल
 शील समाधि प्रज्ञा धैगुस्वंगुदुः शीलं विनां समाधि

दैगु मखु समाधिं विनां प्रज्ञाखनिगु मखु थोहिनयान
 यागु रूलखः । हानं मैत्रि करूणा मुदिता उपेत्ता धैगु
 थो चतुर ब्रह्मबिहारे चोनेगु थो महायान यागु
 रूलखः थो निगु रूलेसं वहे दुःख दुःखया कारण उवीगु जुया
 वैचोंगु रूप बेदना विज्ञान संज्ञा संस्कार धैगु थो बाह्यखने
 दैवैचोंगु ज्ञानयात यथार्थ ह्य मशोकं सुयातं दुःख दुःखया
 कारणं छुतय् उवीगु मखु । थो अत्यन्त महा गम्भिर
 सुद्धमजुया चोचोंगु चित्तयातः यथार्थ खंका वयातहे
 सम्भार मयासे मेमेगु ध्यानबिचारे जुया चोनेगु वचित्त
 यात श्वीकेगु खंकेगु खनिगु यात थो फुकं भुल भुले
 उवीगु जुयाचोंगु हेखः थो सुनानं यानानं उवीगु उवुगु
 दुःख मखु वहे मभिंगु चित्ते राग द्वेष मोहनं याना । काम
 क्रोध लोभ उथे जुया वैचोंचोंगु उपादान यागु संस्कार कारणहे
 खः थो जन्म धका युक्रियातः गुह्यबाह्य यागु निरोध धैगु
 निरोपन याईह्य याह्यस्येहे जक खनिगु शीगु ख थो ज्ञानयात
 सुनानं सुयाके भरोसाकयानं थो दुःखया कारण संस्कारा-
 दियात फुकाबोफैगु मखु छु कारणं धाई वचित्तः स्वये
 उथे जुयावैगु वैचोंगु खः वसुनानं याना मखु स्वयेंमू
 उवीगु जुया चोचोंगु उवुयानितं वचित्तयातः वहेचित्त-
 सिबाय उक्रियागु उपाय मेगु दुगु मखु मेपिसंखनिगु नं मखु
 खंहे खंसानं सुयां छुलगे उवीगु उवुगु नं मखु । उक्रिया कारणे
 थो दुःख दुःखया कारण गुह्ये स्यादयका हैगु खः वयाकेहे

(७)

मदेँकेगु प्रार्थनायाना सिबाय मेपिके प्रार्थना यानां दुःख
दुःखया कारण मदैधैगु थो फुक मिश्यागु भाव हेखः । अथेया
कारणे दान शील भावना यातजोना शीलसमाधि प्रज्ञा यात
दयका मैत्रि करुणा मुदिता उपेक्षा धैगु चतुरब्रह्म बिहारे
चोना अनित्य दुःख अनात्मा यात त्यागयाना दुःख दुःखया
कारण यात मदयका (पञ्च) न्यागु ज्ञान । अभ्यसना
ज्ञान १ आदर्शन ज्ञान २ प्रतिबेसना ज्ञान ३ सुधिसुद्ध ज्ञान
४ समत्ता ज्ञान ५ थोन्यागु ज्ञान यात जोना स्वयंभु धर्मधातु
धैगु ज्ञानयातः दयका दुःख मदेँका चोचोने मागु खः शुकि
आचार्य उपद्रव जुया सकलया आचार बिचारस्यंका मिश्यागु
भावे कल्पना याना दुःख दुःखया कारण हेजक दैवैगु मभिंगु
आचार बिचार जुया चोंगु यातः थौँ छुं भगवान् यागु धर्म-
उपदेश बिया बिज्याना तैतया बिज्यागु थो प्रज्ञादर्शन धैगु
सफुस्वया थो दुःख दुःखया कारण जुयाचोंगु मभिंगु चित्त-
यातः भोंगु चित्त उथेँ याना दुःख दुःखया कारण यात फुका
छोय फयमाः धैगु थो चोंह धर्मलोक । भत्तु या प्रार्थना ।

(थो द्वितीय भाग)

(अलगद्वुपम सूत्र)

(नमो तस्स भगवतो अर्हतो सम्मा सम्बुद्धस्सः)

(नमो रत्न त्रयाय)

छगु समथे । श्रीभगवान् । आबस्ति अनाथपिन्दक
यागु आराम जेतवन बिहारे बिज्याना च्वंगु समथे (गन्ध-
बादि पुब) धैगु भूतपूर्बकः गन्धबादि जुया वने धुंकुगु
न्हापा न्हापा यागु जूगु ज्वीधुंकुगु व इतिहास यागु
बयान याना याना चोच्चनीह । अरिष्ट धैह्य भिच्छु याके
शुजोगु कुट्टिगु बिचार चित्ते : धारण जुया वल गथे धासा ।
भगवान् उपदेश बिया हःगु धर्मयातः आजिं सिलकि व
गुगुखः । निर्वाण आदियागु (अन्तरायिक) बिघ्नकारक
ज्वीगु मखु धका आ भगवान् । धर्मयातः उल्ला न्याख्यान
याना हल धका धैगु जिं सम्भेजुल धकाः धैगु धैचोन । व
धैचोच्च्वंगु यातः मेपिं अपालं भिच्छुपिसं ताया । व अरिष्ट
भिच्छुयात अपालं भिच्छुपिसं सम्भे बुभ्भे याके या लागी ।
मेपिं भिच्छुतः वना । व अरिष्ट भिच्छु यातः भगवान् आमथे ।
अथे ग्रहन यासां अन्तरायिक बिघ्नकार क्वीगु ज्वीफैमखु

धका भगवानं आमकथं धैबिज्यागु मरु मखु । भगवानं ला
 (अन्तरायिक) विघ्नकारकगु धर्मयात हेजक (अन्तरायिक)
 धैगु विघ्नगु धर्मखः धका हेजक धैबिज्यागुखः सिबाय आमथे
 योयोगु सेबन यानानं (अन्तरायिक) धैगु विघ्नकारक ज्वी-
 मखु धका धैगु धैबिज्यागु मखु । भगवानं व काम भोग यात
 हेजकः । अपालं दुःखदायक ज्वीगु जुयावैगु खः व । काम
 भोग धका । वहे काम भोग यातः वहे कामभोगं याना
 (परिश्रम) धैगु कस्त पीडा दैवैगु दयका हैगु धका वहे
 कामभोग यात हे अपालं भगवानं (दुष्परिणाम) धैगु
 मभिना मभिका हैगु व काम-भोग यागु धर्मखः धका वयातः
 भगवानं (अस्ति कंकाल) धैगु क्वेां यागु कंलाय दैवैगु
 हेजक खः व धका धागु । हानं (मांसपेसि) धैगु लाः
 इत्यादि जकहे दैवैगु खः व (कामतृष्णा) धैगु उत्का
 समान हेजक खः व काम (अंगारक) धैगु अग्निचूर्ण
 समान गुहे जक खः व कामतृष्णा । स्वप्ना बत्समान गुहे
 जक खः व कामतृष्णा (चितकोपम) धैगु मनयागु तिसा
 सम्महे जक खः व कामतृष्णा । बृत्त यागु फल समान हेजक
 खः व कामतृष्णा (असि मुनुपम शक्तिशुल) धैगु समान
 गुहे जक खः व कामतृष्णा । शर्प शिल शमान हेजक खः व
 कामतृष्णा धका भगवानं व कामपभोग यात शुक्रथं अपालंहे
 व कामतृष्णा यात (अनुबितर्क) धैगु अपालं अनुभव याना
 हे व कामयात दुःखदायकः गु दुष्परिणाम गुखः व कामतृष्णा

धका व काम यात अनेगु प्रकारं विचारतया व मभिना वैगु कामतृष्णा यातहे जक मभिंगु धका । भगवानं धैविज्यागु खः सिबाय आमथे व यात सेबन यासानं दुष्परिणाम ज्वीमखु धका भगवानं धैविज्यागु मखु धका । व अरिष्ट भिच्छुयातः अपालंहे सम्भे बुभे यातनं सम्भे मजुसे । वहे मखुगु विचारे हे च्वना दृढता जुया जिं भगवान् यागु उपदेश यातः सिल आजिं धका वहे निद्रा (आग्रहण) यात याना यानाहे उकिहे (अविबेशजुया) वहे व्यवहार याना याना जुया चेांचांगुलिं ॥

उले छह्मभिच्छु । गनखः भगवान् विज्याना चोच्चंगु स्थाने वना भगवान् यातः । अभिबादन याना छगु थासे च्वना विन्तियातः । हे भगवन् ! अरिष्ट धैह्म भिच्छुया शुजोगु मखुगु मभिंगु कुट्टि यातः प्राप्त ज्वीका चोच्चवन । गथे धासा भगवानं आः सेबन यासानं (अन्तरायि) दुने विघ्नकार ज्वीफैमखु धका धैगु व्याख्यान याना है विज्यातः आः धका धैच्च्वंच्चवन व अरिष्ट भिच्छु धका भगवान् याके विन्ति यास्यंलि ॥

श्रीभगवानं । छह्म भिच्छुयातः सःता व अरिष्ट भिच्छुयातः सःतके छोया व अरिष्ट भिच्छु व स्यंलि । भगवानं व यातः हे अरिष्ट छं सचमुच गथेखः भगवान् यागु धर्मयात । जिं गुगुखः कना हैगु धर्मे व यात (अन्तरायक) विघ्न कारकगु धर्म धकाः आजिंसिलः धका । जिं प्रहण यासानं विघ्नकारक ज्वीफैमखु धका धाल आधका धैजुयाला छं धका नेता विज्या-

सैलि खः । भन्ते जिं भगवान् छःपिसं उपदेश व्यूगु धर्मयातः
 अथे धका सिया खना चोनागु खः जिं आ । गथे धासा
 (अन्तरायिक) गु धर्म भगवानं धैहै बिज्यागु (सेवन-
 यासानं) अन्तराय ज्वीमखु धका धैहैबिज्यागु व धर्मयातः जिं
 अथे धका सम्भेजुया चांचोनागु खः धका बिन्ति यास्यंति ॥

उले भगवानं ! व यातः हे मोघपुरुष । निकम्मागु बुद्धिह
 छं सुयातः जिं अथे धका धर्मदेशना व्यूगु खना छं आमथ्ये
 सम्भेज्वीतः हे मोघपुरुष जिंला अन्तरायिकगु विघ्नकार यात
 हेजकः । अन्तरायिक विघ्नकार गु धर्म खः व धका हेजकः
 व हे धर्मयात हेजकः जिं अनेगु प्रकारं दुष्परिणाम जु या
 वैगु धर्म धका वहे धर्मयात हेजकः जिं ब्याख्यान याना कना
 है च्वंचव नागु जक खः सिबायेः ॥

हे मोघपुरुष ! छहे मोघिया जुया थःत थमंतुं दुष्परिणाम
 ज्वीगुजुया वैगु उस्तागु बिचार यातः छं हेजक धारणा याना
 जितः छं भुथ याय धका जुयागु खः ला छं । हे मोघपुरुष
 उकियागु उस्ता छंतः छं हे हानिकारक याना चोचोगु हे
 जकखः आम छंगु कुबिचारं । आम किं याना छंतः अपालं
 हे अपुण्ययात प्राप्त ज्वीगु जुया हे जकः छन्त वै चोचवनीगु
 हेजक खः आमछंगु मभिंगु चिन्तां । हे मोघपुरुष ! छंतः
 चिरकाल तक हे छंगु आम मखुगु चिन्तां याना छंतः ज्वीमागु
 जुया छंतः दुःखपीडा हे जक ज्वीगु जुया वैगु वैचोचवनीगु
 खः आम छंगु मखुगु चिन्तां धका भगवानं । व अरिष्ट भिन्नु

यात थथे धका न्यंका । व मेपिं सकल । भिच्छुगण यातः
संबोधन याना सःता संबोधित याना विज्यातः ॥

हे भिच्छुगण ! व अरिष्ट भिच्छु (उस्मिकत) धैगु व शुगु
बुद्धयागु धर्मं छुतय जुयावन व मन्त शुगु धर्मे धका व सकल
भिच्छुगण यात न्यंकाविज्याना । व अरिष्ट भिच्छुयातः । हे
मोघपुरुष । छंगु आम दुष्परिणाम जुया वैगु आम दुष्टगु
विचार यागु बर्णन् जिं मेपिं भिच्छुपिंके नेना हय छं बांलाक
न्यो आ छं धका धैविज्या स्यंलि । व अरिष्ट भिच्छुयागु खा
अधोमुख जुया कोळुना छुंछुं धाय मळाला सुमु गुम् जुया
वयागु (प्रतिभा) हीन जुया मने चिंता अने अनेगु लुया
आकुल व्याकुल ज्वीका कोळुना छुंछुं धायगु सक्ति समर्थ
मदयका कोळुना चोस्यंलि ॥

उले भगवानं ! मेपिं सकल भिच्छुगण यातः गथे छिमिसनं
जिं अथे सुयातं उपदेशः यात धका धैगु । व अरिष्ट भिच्छुंथ्यं
जागु विचार तैचोचोनागु दुलाकि गथे । व अरिष्ट भिच्छुंला ।
अपालंहे अपुण्य यात कमाय याना चोच्चवन वथ्यंहे छिमिसनं
याना च्वंच्वनागु दुलाकी गथे । व अरिष्ट भिच्छुंला मखुगु
सम्भे याना च्वंच्वन धका न्यना है विज्यास्यंलि । व सकल
भिच्छुगणं जिमिकेला मटु उजोगु विचार । जिमिकेला
भगवानं । अनेगु प्रकारं व मभिना वैगु व दुष्परिणामगु
(अन्तरायिक) दुःख बेदना ज्वीगु जुया वैगु धर्मयात मदयका
छोयगु धर्मयागु देशना हेजक व्यूगु धैगु हेजक सम्भे

ज्वीगु जूगु सिबाय मेगु जिमिके छु'हे सम्भे मजू धका
बित्तियासेलि ॥

हे भिच्छुगण ! व अरिष्ट भिच्छुया व विचार दयका चोंच्वंगु
वया । वं अपालं हे पापयात कमाय याना चोंच्वंगु खः व ।
उकिंयाना व यातः चिरकाल तकं अहितकर ज्वीगु जुया ।
वैचोंच्वनीगु या परिणाम खः व । व यात व धका धैविज्याना ।

हे भिच्छुगण ! व दुष्परिणामगु कामलिस्य भिन्न जुया काम
संज्ञा लिस्य अलग जुया । काम बितर्क विचार लिसेनं भिन्न-
जुया । छुं बस्तुकं : सेबन यायु याः सानं व कामलिसे भिन्न
जुया च्वंच्वनेफुसा (संभव) धैगु संज्ञा जुया वैगु भव कारण
दैवैगु मखुव ॥

हे भिच्छुगण ! थुगु विचारे गुह्य गुह्य मोघ पुरूष धै पिंसं
(गेय) धैगु बुद्धयागु उपदेश, व्याकर्ण, गाथा, उदान, इति,
वृत्तक, जातक, अद्भुत, धर्मवैपुल्य, धका धैगु (६) थव गुंगु
प्रकार यागु धर्म उपदेशः यात धारण जुया चोनिगु । उगु
धर्मयातः धारण याना चोंच्वनानं व धर्मयात थथेका थो धका
धैगु सीकेगु उकियागु अर्थं प्रज्ञा यात प्राप्त याना व धर्म धारण
जुया चोंगु चोनीगु यात यथार्थ थथेका धका धैगु थवीका
चेने मफेव बुद्धयागु धर्मया आशय यातहे सम्भे ज्वीगु जूगुम
खु व धका धैगु सीकि छिमिसं । हे भिच्छुगण ! व धारण
जुया चोंगुया अर्थ मस्यूगु मस्यूह्य याके । वयागु धर्म ज्वीगु
जुयाचोनीगु गुजेगु धर्म धासा वयागु व (उपालम्भ) धैगु

छुं साहिता यातहे जक दयकेगु लोभ विषय यागु यालागी हेजकः व धर्मयात धारण याईगु यागु ज्वीगुजुया बा अथेहे मखुसानं । बाद बिबादे (प्रमुख) धैगु सःह्य स्यूहजक धायके धैगुहे जक लोभया लागी धर्मयातः धारण याह्य याईह्य ज्वीगु जुया वनीगु खः व । हे भिच्छुगण ! अथे ज्वीव वहानं हे वं उल्ता गु धर्म यातहे अनुभव बधेः याना याना । गुगुखः व (गेय) गु धर्मयातः वास्ता मतसे तापाका छोईगु । वहे तापाका छोईगु धर्म हे वयातः हानं हानिकार ज्वीगु वबा वहे धर्म बधे ज्वीगु जुया । दुःख बेदना या दुःख बेदना हे ज्वीगु ज्वीका चोच्चने मालिगुखः । घका सीकि छिमिसं घका न्यंका ॥

हे भिच्छुगण ! थो दुःखे सनं महा दुःख ज्वीगु जुयावैगु या कारण छुया नितिं धासा । धर्म धैगु यातः (उल्ता) अः खतं धारण याईगु यागुलियाना दुःखे सं दुःखज्वीगु जुया वैगुखः व गथ्यधासा (अलगद) धैपिं अजिंजर सर्पयातः सुं (गबेष्ठी) धैपिं गमारपिं मूर्खपिं पुरुषतस्यं । व सर्पयातः ल्बीका वयात ह्येः बा ह्निपने गनं लाहातिं ज्वनीबले व सर्प वयात लिफः स्वया वयागु लाहाती बा नारी गनं अन्ये मेशाय शरीरे वसर्पं वयातः व गुगुखः मसेकः वं वयात जोगु कारणं व (गबेष्ठी) यातः मर्य हे ज्वीक बा मर्यांतकगु दुःख पीडा ज्वीक व सर्पं वयातः न्याना बीगु गथेखः व थ्यं हेखः थुगु हेतु प्रभाहः ज्वीगु जुया वैचोगु धर्मयातः थीकगु रूपं थव धर्मयातः

डवना धारण याना चोंचवने मसेँ व । व गमारहं मसेँ क
 व सर्पयात ड्वंबले सिगु छुगति ड्वीगु जूगुखः वयात वथेँ हे
 ड्वीगुखः थोहेतु प्रभाह ड्वीगु जुयावैगु धर्मयातः थिकगु रूपं
 धारण याय मसेँ व अथेहे ड्वीगु । गुहं गुहं मोघपुरुष धैपिसं
 थो धर्मयात उल्ला गुरूपं धारण याईपिनंदै ईमितः अथय हे
 ड्वीगु जुया चोंचवनीगुखः धका सीकि छिमिसं ॥

हे भिच्छुगण ! हानं थन गुहं गुहं कुलपुत्रपिसं । सूत्र,
 बिनय, अभिधर्म, यातः बोना ह्यसीका । शुगु धर्म यागु हेतु
 प्रभाह ड्वीगु जुया वैगु वैचोंचवनीगु ड्व धर्मयागु अर्थ यातः
 (प्रज्ञा ज्ञानं याना) प्राप्त दयका थोधर्मया अर्थ सकल बुभे
 ड्वीके मागुयातः बुभे ड्वीका (उपारम्भ) धैगु उपकार
 ड्वीगु जुया चोंचवनीगु (ज्ञानरूपी) धन दर्ब्य यातः लाभ ड्वीगु
 ड्वीकेगुली ! व बाद विवादेँ (प्रमुख) जुया बार्ता लाभ
 जक दयका सःह्य श्युह्य धका जक धायके धैगु लीहे जका
 विचारतयाः धर्मयात ग्रहण ड्वीगु जुया वनीगु व भूलगु
 विचार ड्वीगु यातः खंका सीका वयात मने मती ईच्छा तक हे
 छुंछुं हे मदय कुसे व उल्ला ड्वीगु धर्म यातः बराबर याद
 दयका दयका हे कुलपुत्र धैपिं गुह्य गुह्य खः वंवं हे (गेय) धैगु
 महाउच्चा तःधना चोंगु गुह्य खः बुद्ध यागु धर्म या अर्थ व्यंजन
 संपूर्ण यात सीका खंका अनुभव याना याना व ज्ञानयात दयकाः
 कायमागुया लागी (सुग्रिहि) धैगु शुद्धगु देह ड्वीगु ड्वीका
 कायगु यात थिकगु बिधि विधान यात धारण याना प्रज्ञा ज्ञान

यात खंका प्राप्त दयका गुगुख (अबिनाश) फुना मवनिगु
धर्मयातः खंका दयका चिरकाल तकं स्थिरयाना हित ज्वीगु
ज्वीका चोंचवने मागु खः ॥

हे भिच्छुगण ! वथेंहे गुहं गुहं (अजगद्) धैगु सर्प यात
माला ज्वीपिसं ह्वापांतुहे (अजपद दन्द) धैगु सर्प यात
जोनेगु कथि (तुतां) यागु चोकाय । चोले चिगु तुति-
यागु खोद्यय निचलः दैचोंगु (सदशीनुमा) धैगु व हथियार
यात दयकाः जोनाज्वी । व महानह अजगद् सर्प यातः माला
स्वीका वयातः । वहे हथियारं बांलाकः थिकगु तौरं व सर्प
यात वं व हथियारं चोँ यां जक क्वे कक्वी लाकः लिफः
स्वयां स्वय मजीकः थिकगु थासे लाक व (सदशीनुमा)
धैगु हथियारं कक्वी लाक लगे याना लगे ज्वीगु लगे ज्वीका
लगे ज्वी धुंक्यव उलेव अजगद् सर्प । व पुरुष यातः व
अजगद् सर्प या ह्वांजक व यातः । ह्वाहा पाखुरा अंने मेगु
स्थासे गनं व सर्पं व यातः परिवेष्टित यासानं व पुरुष यातः
व याँगु कारणं । व यातः नमर्णं नमर्णांतकः यागु दुःख पीर
कस्त यात प्राप्त ज्वी वैतः ॥

हे भिच्छुगण ! वयातः छुंहे दुःख पीर कस्त धैगु
दैगुनं मखु वयातः । मर्णनं ज्वीगु मखु । व छुहेतुं वयातः
अथे मर्णांतकगु दुःख पीदानं मदया । मर्णं मृत्यु धैगु अचेत
धैगुनं मदया चोंचवनीगुखः गथे धासा । हे भिच्छुगण !
वयातः छुयानिंतिं छुहेतुं उजोगु दुःख मदैवनीगु वंगु धासा ।

वं व अजगद् रागरूपी सर्पयातः थिकगु रूपं जोना तैतय
 धुंकुगुलिं याना (सुग्रही) धैगु शुद्धगु देह ज्वीगु ज्वीकाः
 भय धैगु छुंछुं हे मदयका उकियागु सकल अर्थ सिद्ध याना
 भयधैगु सर्वत्रहे निवारण याना निवारण ज्वीगु ज्वीधुं कु
 गुलिं । मर्ण मर्णांतक यागु दुःख पीर कष्ट धैगु मदैवनीगु
 मदैवका चोंचोनीगुखः कुलपुत्र धैपिसं उजोगु हे छातं अथे
 याना याना दुःख धाक्वं छुतय ज्वीगु ज्वीका च्वंच्वनीगुखः
 लोके तथागत धैपिं धका सीकि ॥

हे भिच्छुगण ! जिं थो भवचक्रे चाहिला चोच्चंगु
 (कुल्लुपम) धैगु चाहिला दुःखं हिना चोंच्वंगु थो निस्तारगु
 पार तरे मज्जोगु । समुद्र यातः पार तरे जुया वनेतः या लागी ।
 छिमितः धर्मयागु उपदेश बिया चोंच्वनागु हेजक खः थव
 भवचक्र संसार यातः जोना च्वंच्वने गुया लागिमसु
 जिंछिमितः धर्म उपदेश बिया च्वंच्वनागु । हे भिच्छुगण !
 जिंभाषण व्याख्यान याना हैगु धर्मयातः उकियागु अर्थ
 छिमिसं यथार्थ बुझे जुया थूगु यातला थुहे थुलः अथयहे
 धारण या छिमिसं व धर्मयागु । गुगुखः अर्थयात बुझेमजु
 याः सम्भे मज्जुगुदै दत्त धासा उकियातः हानं जिकेहेजुल
 बा सुं मेपिं स्पूपिं भिच्छुपिंके न्यना बांलाक थ्वीका धारणया ।
 थो धर्मयागु महिमा छुं जिं आ कना हये बांलाक मन
 चित्त समाधान याना न्यनेगु स्वः धका धैबिज्याना ॥

हे भिच्छुगण ! थो धर्म यागु महिमा जुया चोंच्वंगु

या हेतु गध्यधासा पुरुष धैपिसं (स्थानीय) धैगु गुगुखः
दुःख धैगु मदैच्चवंगु स्थाने वन्यगुली व । हानं (अस्थानीय)
धैगु दुःख पीर कष्ट बेदना व्वीगु जुया चोचोनीगु स्थाने लाः
वनीगुली । एव गुगुखः (स्थानीय) धैगु अन दुःख यात
मदयका चोचोनेगु (ले) वना च्वंच्वने बले बले छगु उजो-
गुहे महान्गु भय दैवैगु दु गधेधासा । जलाशय धैगु समुद्र
(अर्णाब) धैगु यात प्राप्तजुया उकि यागु भाव यात मसिया
उत्ता अःखः जुया लैः यात देना भयभित्त जुया ग्याईगु
ग्यागुलिं वत्रासं त्वपुया । व समुद्रं पार वनेगु या लागी व
नदी यागु तीरे (क्षम) क्षमा युक्त जुया भय रहित जुया-
च्चनी । अथेहे जूसं व नदीं पार यं कैगु (नाउ) धैगु
दोंगानं मदया । उखे शुखे वयगु । शुखे उखे वनेगु ताः नं
छुं दुगु मखु धका । अन वयाके मती वैकि छायाजिं थो नदि
यात पारवनेगु दोंगा यात मदयकेगु धका मतीतया वं
अन (तृण काष्ठ पत्र) यात जन्मा याना शरीर रूपो द्वंगा
यात तयार याना दय कै व द्वंगा यातः थासे थासे चिना
थः थमंतु कष्ट पीडा बेदना यात फया थो समुद्रं पार
वनेगु या लागी साहाय । लाहा तुति इत्यादि सास शरीरं
मेहेनत याना स्वस्तपूर्वकं व द्वंगाय चोना दुःखरूपी समुद्रं
पार उत्रे जुयानं जूसानं व पुरुषं हानं शुजोगु मती तैचोनेयो
वं । गधेधासा व दुःख कष्ट सिया दयकागु द्वंगयागु
साहायं हे जि समुद्रं पारजुया वैगुखः धका उखे पाखे यागु

तीरे च्वनानं । वयागु मती शुजोगु जुया दै च्वने थोकि
थव समुद्र पारयाना हःगु द्वोंगाखः थो जितः बरो उपकारोगु
खः थव द्वंगा धका मतीतया । थो द्वंगा यातः जिं छाथ
तोत्यगु धका व द्वंगायात वं वनावना चोना चोनागु स्थासे
स्थासे कोबुया कोबुया जुया चोच्वने थो वं ॥

हे भिच्छुगण ! गथे वयातः अथे कोबुया कोबुया ज्वीगुलिं ।
व पुरुषयातः दुःख बेदना पीर कष्ट यात फुक्रेगु फुकुगु कर्तव्य
यातः पालना ज्वीगु जूगुखःला व वयात धका । भगवानं नेना
बिज्यास्यंलि । भिच्छुपिसं मखु भन्ते व वयातः दुःख कष्ट पीर
फुईगु फूगु ज्वीगु जूगु मखु धका विन्ति यास्यंलि ॥

हे भिच्छुगण ! व पार उत्रे जुयागु बेदना दुःख कारीगु
द्वंगाया लागी वयात ज्वना ज्वीगु दुःखहे दयका ज्वीगु जकखः
व धारणा यानाज्वीगु व (उत्तीर्ण पारंगत) धैगु दुःखं उत्रे
ज्वीधुंकुद्ध व पुरुषं शुजोगु विचार यात दयका ज्वीमागु खःकि ।
थो बेदना दुःखं हिना चोच्वंगु । बेदनागु थव जिगु शरीरं
अपालं हे तःधंगु उपकार याना हःगुखःथो शरीर थोयागु हे
साहायं याना जिपार उत्रे जुयागुखः धका छाथ जिं हानं थव
बेदना यात ज्वना ज्वीगु जिंधकाः । उकियातः थले बा जले
गनगन कै हया दयकागु खः अन अनहे वयात छोया । थःगन
वनेमागु इच्छादु अन अनहे वनेगु याना हे चोचोने मागुखः ॥

हे भिच्छुगण ! व (बेद) बेदना रूपिगु शरीर यागु कर्तव्य
पालना याना चोनागु ज्वीला व ज्वीमखु । वयातः जिंला ।

हे भिक्षुगण ! व शुजोगु प्रकारयागु (बेद) बेदना दुगु शरीर रूप जूयानितिं थो शरीर यातः (निस्तारण) धैगु बल धीर्य छुं दृगु मखु थो थुकिं तरे मज्जीगु मजूगु यात हे जक कना केना छिमितः धर्म उपदेशना बिया चोनागुखः जिं । वरूपयातः सारगुखः थो धका जोना चोचोनेगु या लागो छिमितः धर्म देशना बिया चोचोनागु मखुजिं । थोरूप धर्मयातः जिं बेदना यागु हे सामान् (कुल्लूपम) धैगु चाहिला हिना चोचवनीगु बेदना खः थो धका जिं छिमितः उपदेश बियागुखः ॥

हे भिक्षुगण ! अथेधका सीका छिमिसं व रूप धर्मयातनं तोताछो छिमिसं अधर्म यात तोते गुलिला छिमितः जिंकने-मागुहे दुगुमखु छिमिसं हे स्यूगुदु ॥

हे भिक्षुगण ! थो आर्य धर्मे तोता चोनेमागु थव गुगुखः विषयले खंका सीका चोचोनेमागु खुगु दु गथे धासा (अस्थानीय) धैगु स्थानीय मखुगु गुजो गुजोगु खुगु धासा । (आर्य) धैगु आदि यात दरसन दयका खंकेगु कार्यसः चित्त (बंचित) ज्वीगु प्रज्ञायात मदै चोनीगु व (अज्ञ) धैगु अनादि पुरुष जुया । व नाश बान्गु रूपयातः थोजिगु थोजि थवजिगु आत्मा खः धका धैगु सम्भे जुया चोचवनीगु (१) छगु ॥ हानं बेदना कष्ट दुःख पीडा धका समभे जुया च्वंचो-नीगु (२) निगु ॥ हानं संज्ञा जुया ज्वीका चोचवनेगु (३) स्वंगु ॥ हानं संस्कार जुया चोचवनेगु (४) प्यंगु । हानं विज्ञाने वृत्ता जुया थवनं जिगु वनं जिगु धका धैगु सम्भे

याना सम्भे ज्वीका च्वंच्वनेगु (५) न्यागु ॥ हानं छुं
 न्यागु खना बा ताया याद सम्भे जुया चित्तये थाना
 दैच्वंच्वनीगुलिं व यातः (पर्येषित) धैगु व माला व यागु
 लागी अने अनेगु ज्ञान यात दयका (अनुविचार) धैगु व
 यातः जोना अनुभोग याना चोंच्वनीगु (६) थव खुगु
 (अस्थानीय) धैगुलि चित्त लाना च्वंच्वनीगु दु थव खुगु
 लोक दुःखं ह्युतय मज्जीगु यात खंकाः ॥

हे भिच्छुगण ! थो आत्मा धाह्व स्वयम् व खुगुली लाना
 जन्म मृत्युया कारण स्वयम् थः थमंतुं दयका है चोंच्वनीगु
 खः व अनित्य (अस्थान) स्वयम् थः थमंतुं उथे जुया
 उकिहे लाना लाना वै च्वंच्वंगु वयात खंका व (नित्यधुव-
 सास्वत निर्विकार) धैगु व अबिपरिणामगु धर्म धका व
 आत्मा यातः सम्भे जुया । हानं व यातः (अन्तर्बषो शा-
 स्वता) धैगु समापत् तकं अथेहे जक जुया जुया स्थिरजुया
 दै च्वंच्वनीह्वखः धका । थुगु कथंनं थव जिगु खः थोजिखः थो
 जिगु आत्मा खः धका धैगुनं जुया थुगु प्रकारंनं सम्भे जुया
 चोंचोने थो थो (अस्थान) अः खः गु उल्तागु स्थाननं दुगु
 खः । व यातनं अथे धका सीका खंका थो गुह्व गुह्व खः कुलपुत्र
 पिसं व (आय) धैगु आदि बुद्ध यातः दर्शन याथगु व
 ध्याने युक्त जुयाः व हे आर्य धर्मे परिचित जुया वहे आर्यधर्म
 यागु बिनीत यात प्राप्त दयका सन् पुरुष यात दरसन खंका
 वहे कार्ये युक्त जुया उकी हे परिचित व्वीगु ज्वीकाः । बिनीत

श्रुतबानह्न ज्ञानी पुरुष जुया । आर्य श्रावक भित्तुजुया रूपयात
 श्वजि जिगुमखु थोधका । वश्यंहे आत्मा यातनं जि जिगुमखु
 थो धका सम्भेजुया खंका च्वंच्वने फुगु । (१) छगु ॥ हानं
 वश्यंहे बेदना यातनं जि जिगुमखु श्व बेदना धका खंका
 सीका चोचोने फुगु । (२) निगु ॥ हानं वश्यंहे संज्ञा ज्वोगु
 जूगु यातनं जि जिगु मखु थो धका खंका सीकाचोच्वने फुगु ।
 (३) खंगु ॥ हानं वथेहे संस्कार यातनं जि जिगुमखु थोधका
 खंका सीका च्वंच्वने फुगु । (४) पेंगु ॥ हानं वथेहे तृशना
 विज्ञान यातनं थो जि जिगुमखु थोधका खंका सीका चोचोने
 फुगु (५) न्यागु ॥ हानं थो सारा खने दैचोको श्वछु परार्थनं
 स्थायी स्थिर जुया दै च्वंच्वनिगु दैगु दुगु मखुथो उकिं
 जि जिगु धका थो यातः धै चोच्वनेगु छुं हे दैगु दुगु मखु धका
 धैगु यात खंका सीका चोच्वनेफुगु । (६) खुगु ॥

हे भित्तुगण ! श्व खुगु दृष्टि स्थान दैच्वंच्वंगु खंके
 मागु यात खंका व यात प्राप्त दयका । श्व आत्मा जि जिगु-
 मखु धका थुगु प्रकारं सम्भे जुया यथार्थ बुभे जुया च्वं-
 चोनीगु व प्रज्ञा ज्ञान यात प्राप्त दयका व ज्ञानं सम्भेजुया
 चोचोनिभले (अशनि परित्रास) धैगु लुयागुं भयधैगु
 मदया निर्भय जुया दैचोको बिपत्ति नाश नष्ट जुया फुनावनीगु
 खः धका शुक्ति भगवानं । आज्ञाजुया बिज्यास्यंति । छस
 भित्तुं भगवान् या न्होनेवना थथे धका बिन्तियात ॥

हे भगवान् ! थो गथेखः (अशनि परित्रास) धैगु पिनेयागु

भय धैगुनं दैवैगु दैचोनीगु दैगु दुगुखः धका बिन्तियासेंलि ।
 श्री भगवानं ! हे भिच्छु ! व दैचोनीगु दुगुखः एव गथे धासा ।
 व गुह्वं गुह्वं पुरुषपिनि । हे भिच्छु ! शुजोगु बिचार दैवै च्वं-
 च्वनीगु दुगुखःकि गथे धासा (अद्दो) धैगु एव ह्वापा जिगु
 जुया च्वंच्वंगु खः आःथौं जिगु मखैवन । हानं एव जिगुजु
 या वयमा धका धयानं जित पावय मजू थो धका धैगु । वं शु-
 जोगु प्रकारं अबस्वच याईगु उकिया कारणे दुःखित व्वीगु
 जुया नुगः दादा खोया हाल्ला गपाना मुर्त्ता जुया बिहोस
 पट्यंत व्वीगु जुया वनिगु भय पिनेयागु शुजोगु (अशनि-
 परित्रास) धैगु दैचोनीगुखः दैचोंगु दुगुनं खः जि-जिगु धका
 धैगु धैचोंच्वंपितः इमिगु याल्लागी व दै चोंचोंगुखः धका
 भगवानं धैबिज्यास्यंलि ॥

हानं व भिच्छु ! भगवान् याके बिंतियातः । हे भगवान्
 अथे जुसेंलि व पिने यागु (अशनि परित्रास) धैगु मदै वनि-
 गुनं दुला उले धका बिन्ति यास्यंलि । दुः हे भिच्छु ! व मदै
 वनिगु गथे जुया धासा । थन सुं पुरुष याके शुजोगु मने चिन्ता
 लुया वैकि । अहो ह्वापा थोजिगु जुया चोंगु आजितः पावय
 मजूल धका धैगु शुजोगु चित्त यातः छंगु थो भुलयागुखँखः
 धका उकियातः सीका खंका उकियागु कारणे सोक संताप
 मयासे मुर्त्ता बिहोस् मजुसे दान पुने यागु कार्य हर्ष जुया
 शुगुप्रकारं पिने यागु (अशनि परित्रास) मदै वनिगुनं
 दैच्वंगु दुगुखः धका भगवानं धैबिज्यास्यंलि ॥

हानं व भिच्छुं वित्तियात । हे भगवान् ! दुने चित्ते
 (असनि परित्रास) धैगु दै चोचोकेनं वयात मदु धका गथे
 धायजी धका वित्ति यास्यंलि । हे भिच्छु व परित्रास धैगु है
 चोचोनीगु दुगुखः । गथेधासा थन सुंपुरुष पिनि शुजोगु दृष्टि
 यात धारण ज्वीगु जुया वैगुदु । गथे धासा थःके स्वयम् आ-
 त्मा दुने दैचोचोंगु व जि सिना मृत्यु जुया वनानं हानं हे
 नं थ्व हे गती लावैगु थोजिगु नित्य ध्रुव सास्वत निर्विकार
 जुया चोंगु यातः हानं अथेहे ज्वीगु अन्तवर्ष तकं हे थथे
 स्थीरजुया च्वंच्वनीगु धकाधैगु थोदैचोनीगु खः थो परित्रास
 धकाधैगु उकिंहे खः रागआदि यातः तोता च्वंचोने मागु धका
 धैगु खः ॥

हे भिच्छुगण ! तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धं श्रावक भिच्छु-
 यागु शिचा यातः सारा दै चोको दृष्टि स्थान गुथायूतकः खंके
 सीके मागु स्थान दैच्वंच्वंगु दुगुखः उथायूतकं दृष्टियात छोया
 खंका सीका व अधिस्थान याय योग्यगु स्थान यात दृष्टि प्राप्त
 दयका वहे स्थानीयूगु स्थाने (पर्युस्थाने) हे दृष्टि लाका
 चोचोंगुलिं गुगुखः व उत्तमगु चित्तः उथे ज्वीगु ज्वीकेगु उथे
 ज्वीका (अभिनिवेश) धैगु अप्रहण याना जुया चोनीगु
 च्वंगु चोने मफूगु गुगुखः व चित्त यागु मल अनुशय दैवैगु
 दैचोंगु यात फुका चोनेगुया निमित्त कारणे थोसारा दैचोको
 संस्कार मन चित्तः यागु (समन) प्रभाव यात (संभार)
 संहारे याना चोचोनेगु या निमित्त कारणे ॥

हे भिक्षुगण ! थो सारा शरीर यागु उपाधि यातः परि-
त्याग याय् मागुखः उकिया निमित्तं । तृष्णा यात त्तय याना
फुका छेय मागुखः व गुगुखः दैचोको रागादि यात निरोधया-
ना मदय्का फुका छेया निर्वाण धैगु शुद्धगु ब्रह्मचर्या धर्मया
लागी जिं धर्म उपदेशयाना चोचोनागुखः थो छिमितः ॥

हे भिक्षुगण ! थो धर्मयातः बांलाक नेना ग्यानं ताःला
छिमिसं । गुह्यस्यंखः थोधर्मयात ज्ञानं ताई व ताह्व सिगु
चित्ते शुजोगु जुया वयमाकि । गथे धासा अहोजि उच्छिन्नह
जुया चोचोन जि । नष्ट जुया चोचोन खः जि धका धैगु या-
तः सियाखना थनला जि चोनेमखु धका धैगु चित्ते लुया ।
उकियागु कारणे शोक याना चोचोनीगुखः व । हरेष नया
मूर्छित बिहोस जुया चोनीगु थुगु प्रकारं व फुना वनीगु फुई-
गुली लाना चोचोगु फुकुगेया कारणे । दुनेचित्ते व (अशनि
परित्रास) धैगु उवीगुलिं वं सकल समानगु भाव उवोका
थोमथो धैगु मदयका समानभावे चोचोनि व धका न्यंका
बिज्यास्यंलि ॥

हानं व भिक्षुं विंति यात । हे भगवान् ! चित्ते दुने गथे
(असनिपरित्रास) धैगु भय मदैगु दैगु दुला धका विंति-
याना न्यस्यंलि । भगवानं दु व परित्रास धैगु चित्ते भय
मदै वनीगु धका न्यंका । गथे धासा हे भिक्षु थन गुह्य गुह्ये
सिके उजोगु दृष्टि बिचारहे मदया । थव लोक स्वयं दैवैगु
धका धैगुनं मसिया । थव दुगु लोकयागु थुजोगु उकियागु

परिणाम धका धैगु, उकियागु, छुंमसिया । मखना व मखं
 मस्यूगुलिं (मूर्च्छित) नं उत्रीगु मखु व ग्यायिनं मखु व उगु
 विषयले शुगु, प्रकारं व यात दुने परित्रास धैगु, उत्रीगु, दुगु,
 मखु थो लोक स्वयंखः धका धैगु, मस्यू ह्यैतः धका न्यंका
 विजयाना ॥

हे भिच्छुगण ! व लोक यागु (परिग्रहण) याय योग्यगु
 वस्तुतः यात परिग्रहण ग्रहण यायु यायूनं माः यासानं व ग्रहण
 यायगु, यानागु, परिग्रहण यातः थो नित्य ध्रुव सास्वत निर्बि-
 कार अनन्त वर्ष तकं अथेहे (एक) समान जुया दैवोचो-
 निगु छुं दुला दैला छुं खंला उजोगु, परिग्रह जुया च्वं च्वनीगु-
 चोचोंगु, दुला अथे चोचोनीगुखः धका सम्भे जुया च्वं च्वनेगु,
 लाईकगु खःला व धका न्यना विजयास्यंलि । व अथे धका सम्भे
 जुया चोचोनेगु, लाईक मखुगुखः धका विन्तिया स्यंलि ॥ ।

साधु साधु हे भिच्छुगण ! जिनं अथे परिग्रह उत्रीगु, जुया
 चोचोंगु, छुं हे खंगु, दुगु, मखु धका न्यंका विजयाना ॥

हे भिच्छुगण ! व अनन्त वर्ष तकं अथेहे जुया दैवोंगु, दै-
 च्वं च्वनीगु, परार्थ थन थव लोक्यु । व आत्मा बादि जुया
 आत्मा यात हेजक सिद्धान्त तथा । आत्मायातहे जक विश्वा-
 स याना । व आत्मा यातहेजक विश्वास याना चोचोपिं । व
 आत्मा बादिपंत । वहे आत्मायागु, द्वारंहे इमितः शोक परि-
 देव कष्ट पोडा जुया अने अनेगु, उपादान दैवैगु, कल्पना या-
 नायाना स्वयं ख्वया हाला ग्याना चोने मालीगु, दुःख दैर्म-

नसि उपाया सः परिश्रम उवीगु दुःख उत्पन्न जुयावैगु मज्जीपिं
सुं छद्दखुनु दैला सुनानं खंला खनीला धका नेना ।

हे भिच्छुगण ! व आत्मा यातः सकार याना थोजिगु
आत्मा धका व आत्मा यातः जोना चोचोपिंके शोक संताप
परिदेब जुया मवैपिं आत्मा बादिपिं सुंदैला थोलोके धका
न्यना बिज्यास्यंलि दैमखु भन्ते धका भिच्छुगणं बिंतिया स्यंलि ।
साधु साधु हे भिच्छुगण ! जिनं उजोपिं आत्मायातः जोना
चोपिं आत्माबादिपिं दुःख पीर मदयका चोच्वंपिं सुं छद्दनें
खंगु दुगु मखुजिं धाका ॥

हे भिच्छुगण ! आत्मायात सम्भेजुया शोक संताप कैचवने
म्वापिं प्राणिपिं गुगु कालेसं गबलें उत्पन्न उवीपिं दैगु दुगु
मखु । उजोपिं धकाधैगु यात सीका खंका उजोगु बिचार
यात दयका उकिहे निश्चितजुया चित्तयात बोधयाना दुःख
यात शान्त उवीका ॥

हे भिच्छुगण ! देहयागु धर्मतयूतः प्राणयालागी । मजि
मगा गुहे जक यातः थिकगु रूपं नेगु त्वनेगु तीगु धारणा
यायूगु बिषयूले धारणा याय योग्यगु धारण याना चोनेगु ।
उगु आशय हे जक कै च्वंचवनेगु उगु दृष्टि यात दयका उलि
हे निश्चित उवीगु जुया चोनेगु चोंगु चित्त या शोक परिदेब
दुःख दौर्मनस्य धैगु दुःख बेदना उत्पन्न जुयावैगु गनं खंला व
चित्तया उजोगु दृष्टि दयका निश्चय दैचोचोहैके धका नेना
बिज्या भले मखं भन्ते धका बिंतिया स्यंलि । साधुसाधु हे

भिन्नु जिनं मखं उजोगु ज्ञानदृष्टि यात दया उकिहे निश्चित
जुयाचोंगु चिस्त्य् दुःख बेदना दैवैगु धका आज्ञा जुया ॥

हे भिन्नुगण ! गथे धासा आत्मा धैगु जुया दैवैगुली उकी
उगु बखते जिगु आत्मीय हेजकखः धकाधैगु थो ज्वीफुगु खः
व आत्मीय धैगु ज्वीवहेतिनि थ्वजिगु आत्मा खः धका धैगु
ज्वीगु जुया वय् फुगु खः ॥

हे भिन्नुगण ! व आत्मा व आत्मीय धैगु निगुयाहे (सत्त्व
तः) स्थिरतः उपलब्ध जुयावैगु वयव । थो गुगुखः दृष्टिस्थान्
दैवैगु दैवोंगु लोक धका धार्इगु धागु खः । वहे आत्माहेखः
जिसिना वनाबं हानं हेनं थ्वहे लोके हे वैगुखः थ्वहे नित्य
सास्वत अनन्त वर्षतकं थयेहे जन्म मरणेहे स्थितजुया चोंचोंने
धका धार्इगु धागु खः धका धै चोंचेनि ॥

हे भिन्नुगण ! व गथेखः व बिचार यागु दृष्टि केबल बेल
कुल् हे पुण पुण बारं बार जन्म मृत्यु ज्वीगु बाल धर्म खः
लाकि मखुव । गथेमखै व बाल मचातयगु बिचार धका धै
बिज्याना । हे भिन्नुगण ! आळिमिसं उकियागु महिमा बां-
लाकः नेनाका स्वयाका उकियागु दृष्टान्त । आजिं छिमिकेहे
न्यनाहय व आत्मा नित्यगु खः मखुधका धै बिज्याना । हे
भिन्नुगण ! थोरूप दैचोनिलाकि थोनिय लाकि अनित्य धका
नेनाहे भले छिमिसं गथे थोयात नित्य धका धाय्लाकि अ-
नित्य धका धाय् धका धैबिज्याबले । भन्ते जिमिसं ला अनि-
त्यहे खःधका हेजक धाय् धका बिंतियास्यंलि हे भिन्नुगण !

एव अनित्यगु रूप दैवैगु दुःखलाकि मुख धका नेना बिज्या-
भले दुःखहेखः भन्ते धका बि'तियास्यंलि । हानं व अनित्य
दुःख स्वरूपगु रूपयात दयकेगु धर्म व बिपरीत जुया वनीगु ।
बिपरिवर्तन शीलबिकार बिपरीत जुया चोनेगुया कारण खः-
लाकि मखु व । हे भिच्छुगण ! उजोगु या लागी व आत्मा-
यात जि जिगु । जिगु आत्मा धका उकियातः स्यवातहलू या-
ना ध्यान ज्ञान उकितै चोचोनेगु योग्यगु खःलावधका न्यना
बिज्या भले व योग्यगु मखु भन्ते धका बिन्तियातः । अथे बिच्छि
यास्यंलि ॥

हे भिच्छुगण ! व अथे आत्मा व रूप निगुलिं (बिपरि
वर्तनगु) अनित्य जुस्यंलि । बेदना नित्यलाकि अनित्य धका
नेनाबिज्याभले अनित्यहेखः भन्तेधका बि'तियास्यंलि । उले
संज्ञा नित्य लाकि अनित्य धका न्यस्यंलि अनित्यहे खः भन्ते
धका बिन्तियास्यंलि । हानं व गुगुखः संज्ञा ज्वीगु बिज्ञान
नित्यलाकि अनित्य धका न्यस्यंलि व बिज्ञाननं अनित्यगुहे-
खः भन्ते धका बि'तियास्यंलि । हानं हे भिच्छुगण ! संस्कार
धैगु गुगुखः एवबिज्ञानं याना संज्ञा समुदय ज्वीगु जुया दैवथा
चोच्चवंगु थो (संस्कार) संसारयात नित्यलाकि अनित्य
धका न्यना बिज्याभले अनित्यगुहे खः थोनं धका बिन्ति-
यास्यंलि ॥

हे भिच्छुगण ! थो अथे रूप, बेदना, बिज्ञान, संज्ञा, सं-
स्कार, धैगु न्यागुलिं अनित्यदुःख बिपरिणामगु धर्म जुस्यंलि

गथे शुक्रियातः थोजिगु जि जिगुआत्माधका दृष्टिबिचार तै चोचोनेगु योग्यगु कर्तव्य उवोला जूला व धका न्यना बिउया-स्यंलि । शुक्रियात जि जिगु धका धैगु दृष्टि तै च्वंचोनेगु ज्युगु मखुखः भन्ते धका बिन्ति यास्यंलि ॥

हे भिच्छुगण ! उक्रिया निंतिं थो दुने शरीरे व शरीरं पिने बाह्ये गुगुखः दै चोच्वंगु चोनिगु सूक्ष्म वा स्थूल उत्तमगु बा निकृष्टगु तापागु वा सतिक दै चोच्वनिगु न्याथिं जागु परार्थं नं । भूत भविष्य वर्तमान यागु हे भाव खः थो रूप आदि दै चोको सकलयाहे वहे भाव खः थो उक्रियानिंतिं हे भिच्छुगण ! थो खने दैवैच्वको जि जिगु मखुथो धकाधैगु प्रज्ञाज्ञान यात दयका खंका सीका स्वयमागु खः थो संसार यातः ॥

हे भिच्छुगण ! थो गथे धासा संज्ञाजुया दैवै चोच्वंगु बेदना खः थो । जि जिगु मखु धका मखयके फुगु प्रज्ञा यात दयका संज्ञायात मदयका चोने फुगु प्रज्ञाज्ञानं याना । थोजि जिगु मखुधका संस्कार यातनं मदयका चोने फुगु खः । वथे हे तृष्णा बिज्ञान यातनं थोजि जिगु मखु धका मदयकाचोने फुगुखः । अथेज्वीगु जुया चोनेभले व आत्मा धका धैगु जि जिगु जुया गबलेजक जुया दै चोचोने फै व आत्मा । उजोगु दृष्टि दैचोहैके धका धै बिउयाना । हे भिच्छुगण ! उक्रियातः अथ्य धका धैगु सीका खंका कायमा । उक्रियातः उजोगु छाःतं खंका सीका हयभले ॥

हे भिच्छुगण ! आर्य आबक भिच्छुपिके रूप धैगु या लागी

(निर्वेद) धैगु, बेदना कष्टपीर धैगु, इमिगु चित्तो छुमदै-
 वनीगु खः । श्वरूपयात (उदासीनता) धैगु, जुया थो रूप
 छुखः श्वया कारणां हे चित्ते अनेगु बिचार प्राप्त जुया वैगुखः
 वनं बेदना हे उनीगु, जुया वैगु, कारण हे खः धका । व बेदना
 यातनं उजोगु हे बिचार जुया वैगुखः । संज्ञा यातनं अथेहे
 बिचार उनीगुजुया वैगुखः । संस्कार यातनं अथेहे बिचार उनीगु,
 जुया वैगुखः । तृष्णा विज्ञान यातनं अथेहे बिचार उनीगु, जुया
 (निर्वेद) धैगु, दुःख मदैगु, प्रज्ञाज्ञान यात प्राप्त उनीगु,
 जुया वैगुखः ॥

हे भिच्छुगण ! वहे (निर्वेद) धैगु, बेदना जुयावैगु गुगुखः
 व रागादि यात मदया बिराग धैगु, छुक्सिंहे राग धैगु, मदै
 चोचोनीगु, प्रज्ञा ज्ञान यात प्राप्तजुया वैगु खः व (निर्वेद)
 धैगु । प्रज्ञायात प्राप्तजुया वैगु, वयवहे तिनि । दै चोको
 (दुष्परिणाम) धैगु, दुःख बेदना येः परे जुया चोँगु,
 दुःखं मुक्त जुया दुःख बेदना धैगु, मदै वनीगुखः ॥

हे भिच्छुगण ! वहे दुःख बेदना कष्टपीर चित्ते मदै वनीगु,
 वंगु, वहेखः मुक्ति मुक्तधैगु, उनीगु, जुया वनीगु, वंगु, खः धका
 धैगु, सीकि ॥ वहे यात सीका आजिके दुःखमन्त दुःख धैगुलिं
 मुक्तजुल धकाधैगु, शुजोगु, प्रज्ञाज्ञान यात प्राप्त जुया वैगु खः
 निर्वाण धका धैगु, धका सीकि ॥ हे भिच्छुगण ! व गुगुखः
 रागादि अकुशल जुयावैगु या मूल व स्वंगु, (लोभ, द्वेष,
 मोह) यातफुका शुद्धगु, ब्रह्मचर्या बास यातः पूर्ण उनीगु-

उवीका चोंचोना धैगु यातः खंका सीका चोंचोंहल्यां हे खः ।
 दुःखरूपी जन्मउवीगु जितः जिके क्षयजुया फुत मंत जिंयाथ
 मागु सत्कार्यकर्म गुगुखः यायमागु याना कायधुन धका धैगु
 यातः सीका आथन लोके ॥ जिंयाना चोने मानिगु जिगुया-
 लागी छुंछुं बाकि दुगुमखुत धका धैगु यातः सीया खना ।
 रागादिलिसे मुक्तजुया मदै च्वंचवनी गुःखः व ॥

हे भिच्छुगण ! उजोह्व भिच्छुहंखः (उत्तिष्ठत्त परिघ)
 धैगु उत्तम उत्तमगु सकल कार्य यायमागु दैचवको याना
 उवीकेमाको उवीकेमागु छुखः वयात उवीगु उवीका उकि हे
 मुक्तजुया चोंचवने धुं कुह्व भिच्छुं गुगुखः व (संकीर्ण परिख)
 धैगु नयमागु यात नया भबदुःखं पार लगे उवीगु जुया
 चोंचोंह्व भिच्छुं (अढ्यूढ हरि शिक) धैगु । हलजोते-
 यायगु सिथेंजुया लोक यात भरोसा बिया लोके ॥ लोक
 भीर मदैगु लोक शान्त उवीगु गुगुखः व चित्ते ॥ मलधैगु
 छुंछुं मदयका चोंचोंह्व भिच्छुं व लोके ॥ लगे जुया च्वंगु
 संसाररूपी मन यागु बन्धनं मुक्तिजुया (प्रार्यपन्तध्वज)
 धैगु गुह्वसिया खः । रागादि रूपिगु ध्वजा गोतुला वने
 धुं कुह्व भिच्छुया (पन्थभार) धैगु लोके ॥ चाहुला चोने
 मानिगु भयभारफुका चोंचोने धुं कुह्व भिच्छुया (विशंमुत्क)
 धैगु रागादिं बिमुक्तजुया वने धुं कुह्व भिच्छुयात अर्हत
 धका धाईगु खः ॥

हे भिच्छुगण ! हानं व (उत्तिष्ठत्त परिघ) धैगु गथे-

धासा थन भित्तु धैपिं के (अविद्या) धैगु अन्वकारगु
 लोभ यात नाशयाना बियागुखः थो उपदेश ब्याख्यान ।
 व गुगुखः मूलगु जुयात्रैगु रागादि यागु (शिर) चोः
 यातहे (उच्छिन्नमूल) धैगु उथेजुया वैगु यातहे । त्वा-
 लहाना बियागुखः थव गथेधासा । हे भित्तुगण ! तायूगः सिमा
 धैगुया चोः त्वालहाना बीभले उकि हानं मेगु चुलि प्याहा
 मवैगु गथेखः वथेहे ज्वीका बियागुखः थो उपदेश । हे भित्तु-
 गण (भविष्य) धैगु लिपाहानं दुःखरूपी भवजाले वय-
 मालीगु ज्या यातः अभाव ज्वोका लिपा हानं व दुःखरूपी-
 चस्पन्न मज्जीगु शुद्ध निर्मलगु रूपयात कनाकेना बियागु
 खः थो उपदेश ब्याख्यान थुगुप्रकारं भित्तु धैपिं (उत्तिष्ठत
 परिघ) जुया वनेमागु वनीगुखः धका सीकि छिमिसं धका
 न्यंका बिज्याना ॥

हे भित्तुगण ! हानं (संकीर्ण परिख) धैगु भित्तु धैपिसं
 (पुनर्भविक) धैगु पुनर जन्म सम्बन्धि ज्वीगु जुया जाति
 जन्म ज्वी मालीगु (संस्कार) धैगु जन्मज्वीगु ज्वीमालीगु
 सकल कारण मिले ज्वीगु जुया वैगु (पूर्वकृत) धैगु
 न्हापा यानावैगु कर्म यागु अनुसारं चित्तप्रवाह ज्वीगु जुया-
 वैगु वेगु संस्कार यातः नाश याना फुका मदैगु यात मद-
 यका बियागुखः । थो उपदेश ब्याख्यान छिमितः जिं थो
 (संकीर्ण परिख) धैगु ज्वीगु ज्वीफुगुखः धकानेकाः हे
 भित्तुगण ! व गथेधासा भित्तु धैपिं के (अढ्यूह हरिसिक)

धैगु तृष्णा यात नाश नष्ट जुया फुनावनीगु, ष्वीगु जुया वैगु
 दुः वयातहे कना केना बियागु खः श्व व्याख्यान । हे भित्तुगण
 (निर्गल) धैगु (रूप, वेदना, विज्ञान, संज्ञा, संस्कार)
 समेत न्यागु व (अबर भाग) धैगु वहे संयोजन ज्वीगु
 व उल्लेद यागु बन्धन यात नाशयाना फुका बियागुखः शो
 उपदेश व्याख्यान छिमित जिं धका नैका विज्याना ॥

हे भित्तुगण ! हानं भित्तु धैह सिगु (अस्मिन्मान)
 धैगु, हुँकार अहंकार ममकार अभिमान यात नाश नष्ट याना
 बियागुखः शो उपदेश व्याख्यान छिमित जिं । हानं भविष्य
 लिपा दुःखरूपी जन्मे उत्पन्न ज्वीम्वागु, उत्पन्न जुया मवनीगु
 यानाहे छिमित जिं शोधर्म उपदेश व्याख्यान याना बियागुखः ॥

हे भित्तुगण ! भित्तु धैपिं आर्य जुयावनीगु, शुगुहे प्रकारं ।
 मुक्ति युक्तगु चित्तजुया वनीगु हे भित्तु धका धैपिनिगु, चित्तहे
 खः । उकियानितिं भित्तु धैपिनिगु चित्तयात । इंद्र, ब्रह्मा,
 प्रजापति, सहित सारा दैचोको देब देवता पिसंनं व भित्तु-
 पिनिगु चित्तयागु अन्त भेद थशेका धका धैगु सुनानं हे
 कयां काय् मफै चोंगुखः । हे भित्तुगण ! तथागत बुद्धयागु
 ज्ञानया उपदेश व्याख्याने । निश्चयगु चित्तजुया उकिहे निसंसय
 जुया चित्त तै चोंचोने भले उकियागु छुहेतु ज्वीगु जुया
 चोंचोनीगु धासा । हे भित्तुगण ! शुगुहे रूपे हे तथागतधैगु
 (अन् अनुबेच) धैगु (अज्ञेय अज्ञान) धैगु मदया
 दुःख धैगुली चाःहिला मचोंगु व गुगूखः वयातहे तथागत धका

धैगुखः जिं । शुजोगु धर्म उपदेश व्याख्यान यातः माने या-
ईह्य । शुजोगु धर्मयातः व्याख्यान याईह्य जिखः तरजितःगुह्यं
गुह्यं श्रमण ब्राह्मण धैपिसं (असत्य वृच्छ मृषा भूत) धैगु
भूतयात मदयका अभूत यातः भुथ लगे याना चोह्य श्रमण
गौतम (बैनयिक) धैगु थन खने मदुगुखः यात मानेयाना
चेनिह्य चोह्यखः व धका । थोगुगुखः आःथन विद्यमानजुया
चोचोंगु सख जीव आत्मा उच्छेद विनाश विभव यायगु या
उपदेश याना चेनीह्य धका प्रबोध लोकपिसं धाईगुखः जितः ॥

हे भिक्षुगण ! उकिं जिं छुं मधैगुखः । व श्रमण ब्राह्मण
पिसं । शुगु उपदेश यातः असत्य तुच्छ मृषा अभूत धका
प्रः कथनं अर्थलगे यायु श्रमण गौतमं विभव यागु उपदेश
याना उवीह्य धका धाई धासानं जिन्हापानं थोहे उपदेश बिया
चेनागुखः आनं जिं थवहे दुःख यात व दुःखनिरोध यात हेजरु
जिं उपदेश बिया चोचोनागुखः शिबाय ॥

हे भिक्षुगण ! शुकी मेह्य तथागत यात दुधका धैगु मती-
तया खना । उकियात परिभाष याना खुसामत् याना प्रार्थना
याना चेनीगुलिं तथागत यात चेाट आघात जुया अप्रत्यय
असंतोष उवीगु जुया चित्तविकार उवीगु दुगु दैगु मखु । हा-
नं हे भिक्षुगण ! मेह्य तथागत यात सत्कार गुरु कार मानन
पूजन याना चोचोन धासानं उकिनं तथागतया चित्त विकार
उवीगु छुं दुगु मखु । आनन्द (सौमनस्य) चित्त यागु
प्रसन्नतानं उवीगु दुगु मखु । हानं गबलेखः मेह्य तथागत यागु

सत्कार याय्गु यासानं । तथागत धैःयाके शुजोगु भाष
 जुया वैकि । ह्वापानं व भाबयात त्यागयाना हे उकियागु बि-
 षयया लागीहे शुगु प्रकार यागु श्रमणकार्य याना वना चो-
 चोनागुखः थो धका धैगुहे जक ज्वीगु जुया वैगुखः उकि-
 यानिंतिं हे भिच्छुगण ! छिमितः मेपिं सुनानं निन्दा यासानं
 उकियागु चोतः छिमिके चित्ते असंतोष विकार जुया मव-
 यकि । उकिं याना चित्त खिन्नजुया मवका चोचो छिपिं । हा-
 नं छिमितः मेपिं सुनानं सत्कार यायु याःसानं उकियागु
 लागी छिमिसं आनन्द सुखताया नं चोनेमते छिपिं । व मे-
 पिसं सत्कार याईगुली शुजोगु मने तथा चोचवने माकि । शु-
 जोगु मानला जिं न्हापातुं हे त्यागयाना चोचोनागुखः थो
 मान यातला धका उकियागु बिषयले हेखः शुजोगु श्रमण च-
 र्या यागु कार्ययाना चोचोनागु खः धका धैगु मतीतया चो-
 चोने माःगु खः ॥

हे भिच्छुगण ! व थःगु मखुगु व यातः तोता छोया च्वं
 चोनेगुलिं छिमितः (चिरकाल) धैगु असंख्य बर्ष तकंहे ।
 हित सुखकर ज्वीगु जुया चोचोनीगु खः व यात त्याग धैगु
 मायामदे का च्वंचवनेगु या फल धका सीकि । वध्यं हे रूप
 धैगुनं छिमिगु मखु वयातनं त्याग दय्कि वयात तोता चोचोने
 गुलिंनं छिमितः (चिरकाल) असंख्य बर्ष तकं हित सुख-
 कर ज्वीगु जुया चोचवनीगु खः । व रूपयात तोता त्याग दय-
 का चोनेगुलिं । उकिंयाना बेदना धैगु कष्ट पीरनं छिमिगु म-

खया मदया वनी । वयातनं तोता त्याग-या । उकिंयाना संज्ञा
छिमिगु मखया वनी । उकियातनं त्वतै । हानं उकिंयाना
संस्कारनं छिमिगु मखया वनी । उकियातनं त्वतै । उकिंयाना
उकियागु बिज्ञानं तृष्णानं छिमिगु मखया वनी । उकियातनं
त्वतै ॥

हे भिच्छुगण ! गथेवासा थो जेतवने दै चोंगु तृण काष्ठ सि
सिमा पत्रपुष्प आदि दै चोंचवंगु वयातः न्ह्यार्थिंजाह्म मनुष्य
वयाजूसां (अपहरण) धैगु लवाना त्याका यंकुसां । हानं
वया थःमागु याना वंसां उकि जि जिगु धका व मनुखं अ-
पहरण यात धका धाय्जीला भीसं धका नेना बिज्या भले ।
जीमखु भन्ते धका बिंतियात । अथे बिंति यासेंलि ॥

हे भिच्छुगण ! वल्लुहेतुं धाय् मज्यूगु धका भगवानं न्यना
बिज्यासेंलि भिच्छुगन बिंतियातः भन्ते हे भगवान् ! व जिमि-
गु आत्मानं मखुव । आत्मनं मखुव । धका बिन्ति यास्थंलि ।
साधु साधु हे भिच्छुगण ! वथे हे गुगु गुगु थः गु मखुगु
खः वयातः तोति व थःगु मखुगु यात तोतेगु लिंछिमितः
(चिरकाल) धैगु असंखे वर्षतकं हित सुखकर यालागो जुया
चोंचवनीगु खः वतोता चोंचोनेगु या फल धका सीकि छिमिसं
धका न्यंका बिज्याना ॥

हानं हे भिच्छुगण ! छिमिगु मखुगु छुछु धासा । रूपनं
छिमिगु मखु । बेदना नं छिमिगु मखु । बिज्ञाननं छिमिगु
मखु । संज्ञानं छिमिगु मखु । संस्कारनं छिमिगु मखु । थो

छिमिगु मखुगु यातः जिं । शुगु प्रकारं धर्मयात (बिहृत)
उस्ता प्रसित (छिन्न बिलोतिक) धैगु आबर्ण रहित याना
उत्तम निर्मल उवीगु धर्मयातः जिं व्याख्यात याना हैगु खः ॥

हे भिच्छुगण ! शुजोगु स्वाख्यात अत्यन्त उडवलगु स्वा-
ख्यात स्वागत याय योग्य जुया च्वंगु धर्मे उपस्थित जुया
चोंच्वंपिं भिच्छुपिनियालागी जिंछुं उपदेश बीमागु मालीगु
दैगु दुगु मखु । गुगुखः (मूल) मुख्यगु (निष्कलंक)
कलंक धैगु छुंछुं मदैचोंचोंगु प्रज्ञा यातः जोना चोंगुलिं । व
गुह्य खः (अर्हत्) धैह्य चीणास्रव आसा तृष्णा राग रागादि
चित्त मलयात चीण याना मदय का नष्ट ज्वीगु उवीका
चोंचोने धुंकुह्य अर्हत् धैह्य हेखः व ॥

हे भिच्छुगण ! वया (कृतरकणीय) धैगु यायमागु
कर्म छुतक खः वतर्क याना भारमुक्त जुया गुगुखः निर्बाण धैगु
ब्रह्मचर्या बासे युक्त जुया सद्भागु अर्थयातः प्राप्त ज्वीगु
उवीका (परिक्षीण) धैगु थो भव संयोजन जुया चोनिगुलि
व (जिन) धैह्य भिच्छुं थो भव सागर यातः हे हाकुतिना
वांछोया तोताः थकुगुखः व (जिन) धैगु ज्ञानयात प्राप्त
ज्वी धुंकुह्यसे । उकिं वया भव बन्धन धैगु दैवैगु सर्वत्र
अकार्य धाकोहे नष्ट ज्वीगु जुया वनीगु वने धुंकुह्यखः व अर्हत्
धैह्य भिच्छु धैपिं धका न्यंका बिज्याना ॥

हे भिच्छुगण ! उजोगु स्वाख्यातगु धर्मयातः धारण याय
योग्यगु धे चोंचोंह्य (जिन) धैह्य भिच्छुया वगुगुखः न्यागु

(**आवर्ण भागीय**) धकाधैगु हानंथुगु दुःखरूपी संयो-
जन जुयावैगु गुगुखः व रागादि सर्बत्रहेः नाश नष्ट जुया
वनीगु वने धुंकुगु हानं गुगु कालेसनं ल्याहां म वैगु ज्वीगु
जुया वने धुंकुगुखः वया । उकियानितिं व (**श्रीपपातिक**
श्रयोनि) धैगु योनि धैगु मदैच्वंगु देबलोके वना देबलोक
जुया अनंतुं हे परिनिर्बाण यात प्राप्त ज्वीका थुगुलोके गुगु-
कालेसं ल्याहांमवैह जुया व (**अनावृति**) धर्मयाह जुया
अनागामि धैह जुया वना चोंचोंहखः अर्हत भिच्छु धैह
धका सीकि ॥

हे भिच्छुगण ! उजोगु स्वाख्यात याना काययोग्य जुया
चांचोंगु धर्म गुगु (**जिन**) धैगु ज्ञान यात प्राप्त दैच्वंच्वंपिं
भिच्छु धैपिके गुगुखः संयोजन धैगु ज्वीगु जुयावै चोंचोनीगु
दुःखया कारण (**राग-द्वेष-मोह**) धैगु स्वंगुलिं नष्ट जुया
वयागु (**तन्**) धैगु देह दैवैगु या कारण निर्बल जुया
मदैवने धुंकलः व मदैवंगुलिं याना । उकिं व भिच्छुया सारा
दैचोको सत्क्रिया यायमाको यात यानापूर्ण ज्वीका (**सकृदा-**
गामि) धैगु जुया छगु बार हेजक थुगु लोकय वया दको
दै चोको दुःख यात अन्तयाना फुका मदयका छोईह (**सकृदा-**
गामि) धैह ज्वीगु जुया वना चोंचोंह खः अर्हत भिच्छु धका
धैह धका सीकि ॥

हे भिच्छुगण ! उजोगु स्वाख्यात स्वागत याय योग्यगु
धर्म (**जिन**) धैगु ज्ञान यात प्राप्त दैचोंपिं भिच्छु धैपिके गुगुखः

व दुष्परिणामगु स्वंगु संयोजन जुयावैगु । रागादि यातः नष्ट
याना । गुगुखः सारा दैचोको सारगु पदार्थ धाको यात
(न पतित) धैगु गुगु कालेसं फुना नाश जुया मवनीगु
(संबोधि) धैगुबुद्ध धैहै सिगु ज्ञाने (परायण) धैगु लाना
चोनीगु चोंगु चोंध (स्त्रोत आपन्न) धैगु निर्वाण यागु
लःयात कना केना यंकैह (आर्य) धैगु आदि ज्ञान यात
प्रबाह जुया लुमंका लुमना वैगु व स्थिरगु चित्त ज्वीगु जुया
वैगु बोगु । वहे उगु हे रूलं, (अनुकूठ) धैगु अनुभव जुया
चोंचोंह खः अर्हत भिच्छु धैह धका धैगु सीकि ॥

हे भिच्छुगण ! शुजोगु स्वाख्यात स्वागत याय योग्यगु
(जिन) ज्ञान यात प्राप्त दैच्वंगु भिच्छुयागु धर्मे श्रद्धानुसारि
धर्मनुसारि ज्वीगु जुया दैचोंचोंगु एवहे धर्महे खः सकल
संबोधि परायण यात प्राप्त दैवैगु । शुजोगु महा उत्तमगु स्वा-
ख्यात स्वागत याय मागु धर्म (जिन) धैह बुद्ध यागु
बिषयलेः जिगु सधाय् प्रेम जुया वैभले व श्रद्धा यागु फलं
सकलहे (स्वर्ग परायण) धैगु स्वर्ग गामि सुखं दुःख
दैवैगु यात मदै वनीगु सुखे हे जक लाना चोंचोंनीगुखः
धका इत्यादि धर्म व्याख्यान याना बिज्यागु धर्म यात
न्यना सकल भिच्छुगण संतुष्ट जुया । भगवान् यागु धर्म
व्याख्यान यात सकल भिच्छुगणं अनुमोदन अभिनन्दन
याना चोन जुल शुभम् ॥

(शुभ मङ्गलं भवतु ते परमाभिषेकः)

(महापुराणम सूत्र)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

(नमो रत्नत्रयाय)

स्कन्ध आत्म बाद खण्डन्

छगु समये श्री भगवान् । आवस्तो मृगारमाता यागु
पूर्वाराम धैगु प्रासाद विहारे विहार याना चोना विज्यागु
छगु समये । उपोषथ यायगु (पञ्चदशी) पूर्णिमा यागु
रातये । भिच्छुसंधं चाउयका चकंगु मैदाने विज्याना च्वंच्वंगु
समये । अन सभासः छह्य भिच्छु आसनं दना उत्तरा संगति
पाद्धाया भगवान्या ह्वयोने वया विन्तियात ॥

भन्ते ! हे भगवान् ! हे गुरु ! हे शास्ता ! एव रूप उपा-
दान स्कन्ध धैगु व । वेदना उपादान स्कन्ध धैगु व । संज्ञा
उपादान स्कन्ध धैगु व । संस्कार उपादान स्कन्ध धैगु व ।
विज्ञान उपादान स्कन्ध धैगु समेत (५) एव न्यागु उपादान
स्कन्ध धैगु दुगु लाकि मदुगु एव धका विन्तियाना न्यसेलि ।

श्री भगवानं ! हे साधु हे भिच्छु वगथ्य धासा एव न्यागु
उपादान स्कन्ध धैगु गथेखः कि । रूपं निस्यं विज्ञान तर्कः
ज्वीगु जुया च्वंच्वंगु । धका धैविज्यात । अथे धका धै विज्या-
स्यंलि । व भिच्छुं भगवान् यागु भाषन यातः अभिनन्दित अ-

जुमोदित याना । भगवान् याके प्रथम ह्वापां चोनिभ्यं यागुं
प्रश्न न्यने धैगु इत्ता याना ॥

भन्ते हे भगवान् ! व रूपं निस्यं विज्ञान तक यागु न्यागु
उपादान स्कन्ध धका धैगु याः (किम्बूलक) उकियागु ह्वापां
यागु मूलगु बीजया हाः छु खः धका विन्ति यास्यंलि । श्री
भगवानं साधु साधु । हे भिच्छुगण व न्यागु उपादान स्कन्ध
धका धैगु या । मूलगु प्रथम ह्वापां यागु उकि यागु हा (छन्द
राग) धका धैगु खः । व गथेधासा छुं न्यागुलिंसं । यथे
अथे धका धैगु विचार दया राग दै चोच्चवंगु (वहे राग) धैगु
जित्ति अभिमान् लोभ वहे खः । व उपादान स्कन्ध यात दैवैगु
या प्रथम ह्वापां यागु मूलगु बीज खः व राग धका भगवानं
धै विज्यास्यंलि ॥

भन्ते हे भगवान् । व उपादान धैगु व । हानं उपादान
स्कन्ध धका धैगु व । छगुहे लाकि व । हानं स्कन्ध धैगु व
उपादान धैगु अलग अलग धका विन्ति यास्यंलि ॥

हे भिच्छुगण ! व उपादान धका धैगु व । उपादान स्कन्ध
धका धैगु व । छ गूहे मखु । व उपादान धका धैगु व । उकि
यागु स्कन्ध धैगु । मद्गु उपादान अलग दुगुखः । व अश्रय-
हे खःसानं व न्यागु उपादान स्कन्धे हे नाप गुहेखः व हे
भिच्छुगण ! व उपादान धैगु गथेधासा । व रूप, बेदना, संज्ञा,
संस्कार, विज्ञान, न्यागु उपादान स्कन्धे हे । व गुगुखः छन्द
राग धैगु दैचोच्चवंगु वहे अन । उपादान धैगु उत्रीगु जुया

चोंचवनीगुखः धका भगवानं न्येका विज्यास्यंलि ॥

भन्ते हे भगवान् ! व न्यागु उपादान स्कन्ध धका धैगुली
छन्दराग जुया । स्कन्ध धैगु, दैवैगु उपाधि छगुहेजक (ज्ञान)
धैगु छगुहेजक छाः त जुया चोंचवनीगु लाकि अने अमेगु
चानजुया वने फुधका बिंतियास्यंलि । श्री भगवानं ! आज्ञा-
जुया विज्यात् ॥

हे भिच्छुगण ! व गथेधासा (वैमत्य) धका धैगु मेमेगु
नाना अने अनेगु भिन्न भिन्नगु मथ ज्वीगु जुयानं वनेफु व
उपादान धका धैगुली । गुह्यं गुह्यं पुरुष पिनि शुजोगु विचार
जुया वैगु दुकि । (भविष्य) धैगु लिपायागु काले जि शुजोगु
रूपह्यवी थथे वीके मानि धका धैगु यात । इच्छा याना याना
वयागु कारणे । बेदना कष्ट उथय याना याना । वं उगुहे
(संज्ञा) धैगु चित्तय मिले याईह्य याः ह्य ज्वीगु जुया व ।
वहे संज्ञा याह्य जुया उगुहे संस्कार पुरेज्वीह्य ज्वीगु जुया पुरे-
जुया उगुहे विज्ञान याह्य ज्वीगु जुया । व न्यागु उपादान
स्कन्ध धका धैगु (छन्द रागे) राग याना । बुभे ज्वीगु
बुभेजुया विचार ज्वीगु जुया चोंचवंगु उकिहे राग ज्वीगु जुया
च्वंचवंगु व चित्तं गुकथं बुभेजुया सिल खनः उकथंहे (वैम-
तता) धका धैगु नाना अने अनेगु थः थःगु मेमेगु हे मथ
ज्वीगु जुया वनीगु वंगुखः मत-मतान्तर धका धैगु धका सीकि
धका भगवानं धै विज्यास्यंलि ॥

भन्ते हे भगवान् ! व नाम स्कन्ध धका धैगु नाना अने

अनेगु नांदया वैगु वोगु या कारण । उकियागु छुहेतुखः धका विंतियासेंलि । श्री भगवानं ! आज्ञा जुया बिज्यात ॥

हे भिच्छुगण ! व गुगुखः न्यागु हेतु ज्वीगुजुया चोंचोंगु गथे धासा सुं न्हाइजुसां । (भूत, भबिष्य, वर्तमान) धका धैगु ज्वीगु जुयाचोंचवंगु । जूवैगु जूवनीगु । अथे ज्वीगु जुया च्वंचवनीगु । शरीर या दुने बाः पिने आभ्यात्मिक ज्वीगु जुया दैचोंचवंगु । पिने (बाह्य) यागु परार्थ (स्थूल) धैगु तः धंगु बाः (सूक्ष्म) चिकिधंगु हीनगु बा (प्रणीत) धैगु उत्तमगु (दूरस्थ) धैगु तापागु बाः (समीपस्थ) धैगु सतिना च्वंगु नापहे दुगु । हे भिच्छुगण ! धवगुगूखः पृथिवी, जल, तेज, बायु धका धैगु याहे जक । रूप स्कन्ध धका धैगुखः वहेखः (देह) शरीर रूप दैवै चोंचोंगुखः । उकियागु कारणं हेखः बेदना स्कन्ध धका धैगु । दैवैगु वोगुखः । व बेदना दैवैगु वोगुया कारण गथे धासा । व उपादान धका धैगुली (छन्नराग) धैगु दैवैगु दैवैगुली दयका हेगु हःगुलिं (स्कन्ध) धैगु उदय ज्वीगु जुयावैगु बोज दैवैगु वोगुलिं याना दैवैच्वंचवंगु देहया कारण बेदना धैगुखः ॥

हानं व रूप बेदना दैवैगु वोगुया कारण । संज्ञान स्कन्ध धका धैगु नापलाईगु लाःगुलिं याना रूप बेदना धैगु दैवैगु वांगु खः । वहे नापलाईगु लाःगु संज्ञां याना । संस्कार स्कन्ध धका धैगु । रूप बेदना संज्ञां याना । (संस्कार) धैगु उकियागु कारण खने दैवैगु वैच्वंचवंगु धवहे रूप धैगुया

कारण हे खः । हे भिच्छुगण ! व गुगूखः रूप धका धैगुया
 कारणं दैवैच्वंगु वेदना यात वेदना धैगु सिया खना च्वंच्वंगु
 विज्ञान स्कन्ध धका धैगु खः । उकीहे विबेक अबिबेक उत्रीगु-
 जुया दैवैगु दैवैच्वंच्वंगु । छुं न्यागु यासां (छन्दराग) धैगु
 राग उत्रीगु जुया । स्कन्ध धका धैगु । दया वैगु वोगुलिं
 (भूत, भविष्य, वर्तमान) धका धैगु उत्रीगु जुया वैगु
 वैच्वंच्वंगु शरीरया दुनेनं पिनेनं (स्थूल) तःधंगु वाः
 (सूक्ष्म) चिकिधंगु शून्यता वाः (प्रणीत) धैगु उत्तमगु
 (दूर) तापाः गु वाः (समीप) सतीगु नाप दै च्वंच्वंगु
 (विज्ञेय) धका धैगु थथे अथे धका सिया खना च्वंच्वंगु
 (ज्ञान) धैगु दैगु दुगुलिं वहे विज्ञाने (छन्दराग) धैगु
 दैवैगु दैगु दुगुलिं याना (स्कन्ध) धैगु दैवैगु पुसा राग
 धैगु दैवैगुलिं हेखः वयातहे विज्ञान स्कन्ध धका धार्डगु
 धागुखः । हे भिच्छुगण ! वहे रूप वेदना संज्ञा संस्कार धैगु
 प्यंगु याहे नाम स्कन्ध धका धैगु उत्रीगु जुया दैवैगु दैवै
 च्वंच्वंगु खः धका सीकि धका धै विज्यास्यं लि ॥

व भित्तुं हानं भन्ते हे भगवान् ! धका विन्तियातः गथे-
 धासा । व रूप स्कन्ध धका धैगु या । प्रज्ञा पन याना कना
 है बिया विज्याहु धका विन्ति यास्यं लि ।

श्री भगवानं ! हे भिच्छुगण ! व रूप स्कन्ध यागु
 (प्रज्ञापन) याना कना हयबले । थो रूपयातः गुजोगु
 हेतुं प्रत्यय उत्रीगु जुया खने दैवैगु वैच्वंगु वेगुखः । बथ्यंहे

बेदना यातनं छुहेतुं ज्वीगु जुयावैगु वोगुखः । वध्यंहे संज्ञा यातनं छुहेतुं ज्वीगु जुयावैगु वोगुखः । वध्यंहे संस्कार यातनं छुहेतुं ज्वीगु जुया वैगु वोगुखः । हानं वध्यंहे बिज्ञान स्कन्ध धका धैगु यातनं छुहेतुं ज्वीगु जुयावैगु वोगुखः । व सकल यातः प्रज्ञापन याना हैगु हैभले छु प्रत्यय जुया खने दैवैगु खः धासा धका श्रीभगवानं । आज्ञाजुया कना है बिज्यातः ॥

गथे धासा हे भिच्छुगण ! श्व गुगूखः (पृथ्वी, जल, तेज, बायु,) धैगु प्यंगु याहे रूप धैगु देह दैवैगु हेतु खः श्व रूप धका धैगु प्रत्यय ज्वीगु जुया खने दैवैगु वैचोच्चंगुखः थो रूप धैगु देह बहे प्यंगु महाभूते स्पर्श ज्वीगु जूगु कारण उवरे ज्वीगु जूगु संयोग धका धैगु (बिषय) नं याना इन्द्रिय धैगु देह दैवैगुया हेतु जुया (प्रत्यय) धैगु खने दैवैगु वैचोच्चंगु खः थो । हे भिच्छुगण ! बेदना स्कन्ध धका धैगु या (प्रज्ञापन) कनेगु कनेगु स्पर्श ज्वीगु जूगु खः ॥ हानं व स्पर्श यागु (प्रज्ञापन) कनेगु कनेगु वयागु हेतु संज्ञा ज्वीगु जूगु स्पर्श यातखः । हानं संस्कार स्कन्ध धका धैगुया (प्रज्ञापन) याना कनेगु कनेगु सकल मिले ज्वीगु मिले ज्वीमाको मिले ज्वीगु मिलेज्वी धुंकुगु क्रिया कृत ज्वीगु ज्वीमागु सकल पुरे ज्वीगु ज्वीधुंकुगु । नाम व रूप धैगु निगु या हेतु (प्रत्यये) धैगु प्रकाश ज्वीगु जुया खने दैवैगु वैचवंगुखः संस्कार स्कन्ध धैगु बिज्ञान यागु (प्रज्ञापन) याना कनेगु कनेगु खः धका । हानं

श्रीभगवानं विज्ञानं स्कन्धं धका धैगु यातः (प्रज्ञापन) याना कना केना हयगु (सत्कायदृष्टि) धका धैगु । गुगु खः थो संज्ञा संस्कार ज्वीगु जुयावैगु वैच्चंगु थो देहयात (अनित्य, दुःख, अनात्मा) धका धैगु खना सिया व धारण जुया चित्तय चोचोनि । व गुगुख प्रज्ञाज्ञानं (आय) धका धैगु आदि प्रथम न्हापां यागु ज्ञान यात (दर्शन) धैगु खंकेगु कार्यं बंधितं धैगु उकि हे मिले ज्वीगु ज्वी धुं कुगु (प्रज्ञाज्ञान) धका धैगु नानात्व या एकत्व ज्वीगु ज्वीधुं कुगु (प्रज्ञा ज्ञान) यात खंका सीका च्वंचवने मागु यातः । मखंका मसीका चोच्चं पिं (अज्ञ) अज्ञानि धका धैपिं (अनादि) धैपिं आदि अन्त मदैचोच्चं पिं (जन) धैपिं जीव व प्राणहे जक जुया (प्रज्ञा) हीन जुया मदै चोच्चं पिंसं । रूप यात आत्मा धका खनि बाः । आत्मा यात रूप धका खनि । अथबा रूपे आत्मा धका धाई बाः । आत्मा रूपे हे धका सम्भोजुयु । हानं हे भिच्छुगण ! बेदना यातनं अथ्यहे सम्भोजुयु । संज्ञा यातनं अथ्यहे सम्भोजुयु । संस्कार यातनं अथ्यहे सम्भोजुयु । विज्ञान यातनं अथ्यहे आत्माहे धका सम्भोजुयु । बाः आत्मा यात विज्ञान धका सम्भोजुयु । अथबा विज्ञानं आत्मा धका धायु । आत्मा यात हे विज्ञान धकाहे सम्भोजुया । व (अस्थिर गु) अनित्यगु आत्मा काय यात (सत्काय) धका व यात नित्यगु धका दृष्टि तैपिं जुया वनी प्रज्ञा हीन पिं धका भगवानं आज्ञा जुया विजयास्यं लि ॥

भिच्छुगणं विन्तियात । हे भगवानं व सत्काय दृष्टि धका

धैगु । थो काय या उपरे प्रेमजुया चोंचवनीगु । राग धका धैगु (**खुन्द**) थथे अथे धैगु सिया तोते मफै चोंचवंगु चित्तये व गरे ज्वीगु जुया चोंचवंगु व यात गथे ज्वीव मदयका छेया फैगु खः धका बिन्ति यास्यंति श्रीभगवानं आज्ञा जुया बिज्यातः ॥

हे भिच्छुगण ! व गुगुखः (**आर्च्य**) धका धैगु आदि बुद्ध यातः दर्शन प्राप्तजुया (**बहु श्रुत**) धका धैगु अपालं धर्ममंथ स्वे धुं कु ह्वं । हे भिच्छुगण ! वं वरूप यातः नः आत्मा धका धाई वं । नः आत्मा यात रूपधका धाई वं । नः रूपवान् आत्मा धका धाई वं । नः आत्मावान् रूप धका धाई वं । वथेहे बेदना यातनं अथेहे । नः बेदना धका धाई वं । नः संज्ञा धका धाई वं । नः संस्कार धका धाई वं । नः व संज्ञा ज्वोगु बिज्ञाने चवनी व । हे भिच्छुगण ! वं व सकल (**रूप बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान**) समेत यात (**निरोध**) धैगु थव थथेहे खः धका धैगु यात सीके मागु यातः सीका उकियागु भय छुंछुं मदयकाः छेया चोंचवने धुं कुगु निरोध ज्ञान यात । सत्काय निरोध दृष्टि धका धाईगु धागुखः । वयात प्राप्त ज्वीगु ज्वी धुं कु ह्वै सिगु चित्तय योमयो धैगु बिचार छुंछुं मदयका (**शून्यता**) धैगु खंका चोंचवनि धका धैबिज्यास्यंति ॥

हानं भिच्छुगणं बिन्तियात ! भन्ते हे भगवान् थो रूप धैगुया (**आस्वाद**) धैगु न्हापानिस्यं व रूपयागु दुःख परिणाम धका धैगु दहेदुः व परिणाम याः सरण वनेगु

निकासा गनदु । हानं व व्यदना धैगु या निकासा गनदु । हानं संज्ञा धैगु या निकासा गनदु । हानं संस्कार धैगुया निकासा गनदु । हानं विज्ञान धका धैगु या निकासा गनदु । धका विन्ति यास्यलि श्रीभगवानं आज्ञा जुया विज्यातः ॥

हे भिच्छुगण ! व (रूप, वेदना, विज्ञान, संज्ञा, संस्कार) धैगु न्यागु या निकासा धैगु उकिया पीर कष्ट मदै वनीगु मदयका छोयगु । गथे धासा गुह्यस्यं व रूप यात कया (सौमनस्य) धका धैगु सुखयात उत्पन्न याना सुख ताया रूप धैगुया स्वादे भुले ज्वीगु जुया । पलखः चण भरगु अनित्यगु रूपे स्वादकया (विपरिणाम) धका धैगु विपरीत ज्वीगु जुया दुःख जुया वैगु धर्म जुया चवंगु रूपे (विकार) धैगु नाश नष्ट ज्वीगु जुया वनीगु व रूप धका धैगुया परिवर्तन शीलखः वहे फुना वनीगु दुःख यागु परिणामगु धर्महेखः धका धैगु व दुःख ज्वीगु जुया चोचवंगु व रूपया कारण हेखः । हे भिच्छुगण ! उकि जुया वैगु वः (छन्द राग) धका धैगु यथे अथे धका धैगु स्यूगुलिं याना ज्वीगु जुया वैगु । वयात हे चित्त मने मदयका छोयगु वहे कारण एव रूप धका धैगुया (निसरण) धैगु नित्यगु सरण ज्वीगु जुयाचोंगु चोनीगुखः ॥

हे भिच्छुगण ! व थ्यंहे वेदना धैगु यातनं अथेहे खना । संज्ञा धैगु यातनं अथ्यहे खना । संस्कार धैगु यातनं अथ्यहे खना । विज्ञान धैगु यातनं अथ्यहे खना । उगुहे छाःतं व

छन्दराग धका धैगु थथे अथे धका धै चोंच्वंगु व यो मयो
ज्वीगु जुया चोंच्वंगु वयात (प्रहाण) धैगु नष्ट ध्वस्त याना
फुका मदयका छोय मागु यात छोया तैतय धुंक्रुगु हे निर्बाण
या सरण ज्वीगु जूगुखः व धका धै बिज्यास्यंति । हानं
भित्तुगणं बिन्तियात ॥

हे भगवान् ! थो शः बिज्ञानकः ज्वीगु जुया चेतना दै
चोंच्वंगु कायले व (छन्द राग) धका धैगु सिया खना
चोंच्वंगु चेतयातः गथेयाना । वयातः मदै वंकेगु व कारण
यातः सम्भेजुया गथे मदयका छोयगुखः । एव चेत धैगु हे थो
काय शरीरे संयुक्त ज्वीगु जुया चोंच्वंगुखः । हानं बाहे
पिने लोक दुनिया सकल परार्थ निमित्तः कारणं दैवैगु, दै-
च्वंच्वंगु । लिङ्ग आकार आदि दैवै च्वंगुलिं । अहंकार
ममकार, घमंद, अभिमान, यागु अनुशय यागु संस्कार ज्वीगु
जुया दैवैगु, दैवै चोंच्वंगु, यातः गथे मदुगु, एव धका धया
मदयका छोयगु, खः धका बिन्ति यास्यंति । श्रीभगवानं
आज्ञा जुया बिज्यात ॥

हे भित्तुगण ! व यातः गथेयाना मदयका छोयगु धा-
सा । थो गुगुखः (भूत, भविष्य, बर्तमान) धैगु रूप शरीर
या दुने बाः शरीरयापिने दैच्वंच्वंगु परार्थ (स्थूल)
तःधंगु बाः (सूक्ष्म) चिकिधंगु (हीनगु) बाः । (प्रणीत)
उत्तमगु (दूर) तायागु बाः (समीप) सतीगु नापं दुगु
रूप धका धैगुदु । तर दैच्वंगु दहे दुसां व दैच्वंगु रूप

रूपादि सकल । एव न जिगुखः एव न जिखः । न एव जिगु
 आत्मा खः । न एव जियतले दै च्वंच्वनीगु खः थो । धका
 धैगु थो रूपयात बिचारतया । एव दैच्वंच्वंगु सकल परार्थ
 यात बांलाक यथार्थगु रूपं प्रज्ञापन याना ज्ञानं बांलाक स्वया
 खंका । हे भिच्छुगण ! व गुगुखः नाशबान्गु रूप शरीरे
 ज्वीगु जुया वैगु बेदना यातःनं बिचार दयका । संज्ञा यातःनं
 बिचार दयका । संस्कार यातःनं बिचार दयका । व (छन्द-
 राग) धैगु विज्ञान यातःनं बिचार दयका । व रूपं निस्यं
 विज्ञान तक्काथागु आदि प्रथम न्हापां निसें यागु वयागु
 महिमा ज्वीगु जुयावैगु यातः बिचार याना स्वया खंका हय
 भले । व गुगुखः दैच्वंच्वंगु रूप रूपादि सकलहे फुना वनीगु
 फुईगु हे कारण ज्वीगु जुयावनीगु हे खः । दुगु दैच्वंच्वनिगु
 मखु एव धका धैगुहे । सम्भे ज्वीमा ज्वीगुनंखः मजुसेनं
 मगागु । वहे सिया खना वैगु बांलाक खन सिल धाय्व ।
 अहंकार ममकार अभिमान घमण्ड धैगु दुगु व (छन्द राग)
 धैगु गुगुखः चित्त शान्त मज्वीकैगु मज्वीगु वहेखः दुःख उपा-
 दान स्कन्धया कारण खः धका आज्ञा जुया बिज्यासेलि ॥

अन भिच्छु संघे छह्म भिच्छुया चित्तय् । थो रूपनं अनात्मा ।
 बेदनानं अनात्मा । संज्ञानं अनात्मा । संस्कारनं अनात्मा ।
 विज्ञाननं अनात्मा । धका धाय्वला व आत्मा मखुसेलि ।
 न्हाह्म सिगु आत्मा यात न्हागुहे यासानं । कर्म धैगु संयुक्त
 ज्वीगु ज्वी फैला । गन कर्म संयुक्त ज्वीगु जुया च्वंच्वन अन-

यात । आत्मा मखु धका गथ्य धायफै धका । छह्म भिच्छुया
 शुजोगु बितर्क विचार उथेजुया चित्त मने (खलबर) जुया
 भगवान् यागु भाषण यातः पत्यार मजुसे चोंचोंगु । भगवान्
 व भिच्छुयाके उजोगु बितर्क विचार जुया चोंचवंगु बुभेजुया व
 भिच्छुयात सःता संबोधित याना बिज्यात ॥

हे भिच्छु छं बांलाक चित्त समाधान याना न्यों । व
 (रूप, बेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान,) धका धैगु
 अनात्मा ज्वीगु जुया वनीगु संभावना ज्वीगु स्थानदुः । व गथे
 धासा (अबिद्या) धका धैगु छुं छुं मंस्यूगु मूढ अबिद्वान्
 जुया मोघ पुरुष धका धैपिं तृष्णा यागु बसे लाना चोंचवंपिं
 पुरुषपिसं शास्ता गुरुयागु शासन उपदेश यातः श्वीकां श्वीके
 मफया आमथे धका धाईगु खः । हे भिच्छु छं ! श्व व्याख्यान
 यातः (क्रमयागु) कौसिसं बांलाक विचारयाना श्व
 व्याख्यान यात निर्णेयाना स्वच्छं । उल्ले श्व रूप यातः अना-
 त्मा ज्वीगु जुयाचवंगु । व अनात्मा यागु कर्मजुया चोंचवंगु
 श्व शुजोगु आत्माये जक श्व कर्मसंयुक्त जुया चवंचवंगु हे
 जक खः धका धैगु बांलाक बुभे जुया सिया खना वैगु खः ।
 दुःख फुक्केगु इत्ता दुपितः जिंधैहै चोंचवना कि । गुह्यस्यं
 गुह्यस्यं गुगु कारणे गुगुकार्य यातः उह्मे उह्मे सितः व व कार्य
 यागु उगु उगुहे वयागु धर्म व्वीगु जुयाः वनीगु खः धका धैगु
 खः । बुभे मव्वीगुलिं हे मस्यूगु मसीगु खः । हे साधु आः
 जिं छंके खँः छगु न्यने । छंत दयकुह्म सुखः । मेपिसं दयका

दै वोह्य खैःला छः छंगु आम रूपया अधिकार सुयां दुला दैला
 मेपिनिगु अधिकारं दैगुला असंभव। आम रूप छंगु हेनं अधि-
 कारे दैच्चं चवनेतः दैगु दुगु मखु। छं शुगु खँः यात गथे धका
 सम्भे जुया थो रूपयातः मानेयाना छं। आम रूप नित्यगु
 खःलाकि अनित्यगु खः धका भगवानं न्यना विज्यासेंलि।
 व भिन्नुं नित्यगु खः धका धाय मफया। अनित्यगु हेखः धका
 धायमाला भन्तेः थव रूप अनित्यगुहे खः धका विन्तियातः।
 उले हानं हे साधु व अनित्य गु परार्थं दुःखलाकिं सुख धका
 न्यना विज्यास्यंलि। दुखहेखः भन्ते धका विन्तियातः। हानं
 हे साधु वरूप अनित्य दुःख धका धास्यंलि व यागु कारणे।
 उपाय यायगु परिवर्तनशील धैगु वयालागी जुया चोच्चने
 फैला। थो रूपला विपरीत उवीगु जुया वनीगु धर्म मखुला।
 वयालागी नित्य गुखः थो धका धैगु सम्भे उवीगु जुया चोच्चने
 जीला। व जिहेखः धका धैच्चवनां दै च्वंचवनीला। थो जिगु
 आत्माखः धका धैच्चंचवनां वदै च्वंचव नीला। धकानेना वि-
 ज्याभले। भन्ते व दै च्वंचवनीह्य मखु धका विन्ति मयास्यं
 गागु मखया। दै चोच्चनीह्य मखु व आत्मा धाह्य धका विन्ति
 यास्यंलि ॥

हे साधु व रूप अनित्य उवीगु जुया वनिगु व खसेंलि।
 वरूपे दैच्चंगु बेदना अनित्य मखैला। हानं व दैवैच्चंगु या
 कारण संज्ञा धैगु नित्य उवी फैला। हानं व सकल मुना दै-
 वैच्चंगु संस्कार नित्य उवीफैला। व दैवैगु वोगु सकल कारण

हे । अनित्य खस्यंति वसंस्कार गबले नित्यज्जी अनित्यहे
खः । व संस्कारहे अनित्य जूगुलिं उकी दैवैगु दैच्वंच्वंगु
बिज्ञान संज्ञा संयुक्त ष्वीगु जुया चोंच्वंगु ज्ञान यात नित्यगु
धका धायजी ला धका न्यना बिज्यास्यंति । भन्ते नित्य धका
धायगु लः दुगु मखु व बिज्ञान तक यातं अनित्य हेखः धका
हेजक धाय मागु खः व नित्यगु मखु व न्यागुलिं धका बिन्ति-
याय माला मयास्यं मगागुलिं अनित्य हेखः धका बिन्ति-
यातः ॥

हे साधु व अनित्यगु सकल यात अनित्य हे धका छं
थिक्क थिक्क गुखँः धाल । आ उकियात दुखः धका धैगु सम्भे
जुया लाकि सुख धका सम्भेजुया धका न्यना बिज्यासंति ।
भन्ते वयात दुःखहेखः धका बिन्तियास्यंति । हे साधु व अनि-
त्यगु दुःखे दैच्वंच्वंङ्ग बिपरिणामगु धर्म जुया च्वंच्वंङ्ग आत्मा
यातः जि जिगु जि हेखः धका धैगु सम्भे ष्वी जीला । व जिगु
आत्मा धका व नाशबान्गु परिणामे माया कया लोभतया
भयकया चोंच्वंनेगु थिक्कगुखःला धका न्यना बिज्यास्यंति भन्ते
व जि जिगु जिहेखः धका सम्भे ष्वीगु लाईक मजूगुहेखः धका
बिन्ति यास्यंति । भगवानं हानं आज्ञा जुया बिज्यात ॥

हे साधु ! व (भूत भविष्य वर्तमान) धैगु दया दया
फुना फुना तुं वनावना चोंच्वंगु च्वंच्वनीगु व रूपं निस्यं
बिज्ञान तकं वहे धर्मखः उकियागु व ज्ञान यातः यथार्थगु सत्यगु
रूपं प्रज्ञा यागु द्वारं बिचार याना स्वया ह्यबले हे तिनि व

विज्ञानयातः जि जिगु धका धायगु लाईक् मखुगु धका धैगु
 ज्ञानयां ज्ञान जुया चोच्चंगु प्रज्ञा ज्ञानं याना व तृष्णा रूपी
 ज्ञान यात जि जिगु धका सम्भे ज्वी मज्यूगु । कारण व विज्ञान
 चण चण बदले ज्वीगु जुया वना च्वच्चंगु कारण खना सिया
 व गुगूखः जि धका धागु धाह्य हे उपादान स्कन्ध धका धैगु
 धागुखः धका श्रीभगवानं आज्ञा जुया विज्याना ।

हानं हे भिच्छुगण ! आर्य आवक धर्मयागु (बहुश्रुत)
 धका धैगु आपालं धर्म यागु ग्रंथ स्वया (निर्वेद) धैगु दुःख
 लिसे विरक्त ज्वीगु (उदासि) ता धैगु अहे धैगु यात प्राप्त
 जुया वयू । वहे प्राप्त ज्वीगु जूवैगु वोगुलिं हे । व (रूप
 बेदना संज्ञा संस्कार) धैगु लिश्य । दुःख कष्ट पीर
 मतासे (निर्वेद) धैगु बेदना मदै वनिगु लोभ, द्वेष, मोह,
 धैगु लिसे राग मदया वैगु (वैराग्य) धैगु विराग ज्वीगु
 जूगु कारणं (मुक्ति) धैगु निर्वाणे मुक्त ज्वीगु खः ॥

हे भिच्छुगण ! व मुक्ति धैगु खंगु स्यूगु यातः हेखः
 प्रज्ञा धका धाईगु मेगु यात मखु । वहे प्रज्ञा ज्ञानं हे तिति
 मुक्ति ज्वीगु जूगु यात जिमुक्ति जुल धका धैगु सिया खना
 वैगु खः । वहे प्रज्ञा ज्ञान यात प्राप्त ज्वीगु जूह्य स्यंहे जक
 जि जन्मजुया वोगु शुगु कारणं खः धका धैगु यथार्थ व
 जन्मया कारण उकियागु (आवागमन) धैगु थो जन्म
 यागु कारण ज्वीगु जुयावैगु । थो थये जुया जन्म ज्वीगु
 जुया च्वच्चंगुखः धका धैगु यथार्थ सिया खना वैगु । वहे

(१६)

स्यूगु खंगुलिं दुःखयागु जन्म चीण नष्ट याना । ब्रह्मचर्या
यागु धर्म पुरे याना । श्व लोकयू याय मागु सकल क्रिया
याय धुं कुङ्ग जुया । हानं थन यातः याना चोच्चने मागु
छुं छुं हे शेष शुद्धान्त मदैगु मदया फुईगु फुना वनेधुं कल धका
धैगु वयागु चित्तय लोकयातः थथेहेखः धका धैगु निरोध यात
निरोध ज्वीगु निरोध जुया फुईगु फुईधुं कल धका धैगु स्यूह
खंह जुया । चित्तयात बांलाक । सान्ता धैगु थेकाना दुगु
स्थासे थे नीगु थेंका । सान्त आनन्द यात चित्तयू प्राप्त उवीगु
उवी धुं कुङ्ग । स्यूह खंह जुया चोच्चनि व (स्कन्ध) धैगु
दैवैगु व आत्मा यातः खण्डन याना निर्वाण सुख ब्रह्मचर्या
यात प्राप्त याना काई धका इत्यादि व्याख्यान याना बिजयागु
सकल भिच्छुगणं न्यना चित्त संतुष्ट जुया (आश्रव) धैगु
चित्तमल यागु उपादन चीण जुया शुद्धचित्त जुया वन ॥

(शुभ मङ्गलं भवतु ते परमाभिषेकः)

अगञ्जसुत्र

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

(नमो रत्नत्रयाय)

- (१) बर्णं व्यवस्था या खण्डन् (२) मनुष्य व जातिया प्रकट
(३) प्रलय कालया लिपा सृष्टि (४) सत्व पिनिगु अरम्भिक आहार
(५) प्येगु बर्णया निर्माण (६) राजा क्षत्रि पिनिगु उत्पति
(७) ब्राह्मण पिनिगु उत्पति (८) वैश्य पिनिगु उत्पति
(९) शुद्र पिनिगु उत्पति (१०) श्रमण संन्यासी पिनिगु उत्पति

जन्म प्रधान मखु कर्म हे प्रधान यागु

(दृष्टान्त)

छगु समये श्रीभगवान् ! श्रावस्ती मृगारमाता यागु
प्रासाद पूर्वाराम धैगु बिहारे बिहार याना विज्यागु समये !
बाशिष्ठ धैह्य ब्राह्मण व भारद्वाज धैह्य ब्राह्मण निहसिनं श्री-
भगवान् याके प्रब्रज्या उपसंपदा कायगु इच्छायाना, भिक्षुसं-
घपिं नाप परिवास याना खँ: न्यना चोचेन ॥

(बर्णव्यवस्था यागु नाशया दूष्टान्त)

उगुहे समये श्रीभगवान् ! सायंकाल यागु समाधिं दना प्रासादं क्वाहा बिज्याना प्रासाद या लिउने प्रासाद यागु किपाल्वी चक्कंगु ख्यले तहलेजुया चोंचोना बिज्यागु समये, व बाशिष्टं श्रीभगवान् तहलेजुया बिज्यानाक्वंगु खना, अले भारद्वाज धैहसितः व बाशिष्टं संबोधित याना, सःता, हे आबुस “श्रीभगवान् प्रासाद यागु किपाल्वी तहलेजुया च्वना बिज्यागु खंला ? छं” धका धया वयना, वा, हे आबुस भारद्वाज ! गनखः, भगवान् तहलेजुया च्वनाबिज्यागु स्थान अननु धका धया अन भगवान् याके धर्मउपदेश न्यनेदै धका, व बाशिष्टं भारद्वाजयात सः ता धास्यंलि, आसे धका, लिसःबिया, निहं नापं नू धका धया भारद्वाज यात व बाशिष्टं गनखः श्रीभगवान् तहलेजुया बिज्याना चोंचोगु स्थानखः अन बोना, यंका छगुस्थाने च्वना श्रीभगवान् यातः अभि-बादन याना, भगवान् या ल्यूल्यू नापनापं वना चोंचोन ॥

उगु समये श्रीभगवानं ! व बाशिष्ट यातः संबोधित याना, न्यंका बिज्यातः हे बाशिष्ट छला ब्राह्मण यागु कुले जन्मजूह्व खः ब्राह्मण यागु कुलं चोयात बिरक्त याना, प्रप्रजित ज्वीगुली इच्छा याना ला कीछु गथे हे बाशिष्ट छं ब्राह्मण पित निन्दा जकं याना वयालाकी छु छं गथे थुगु खेँ न्हिले मास्य मवला छं धका श्री भगवानं न्यना बिज्याबले खः भन्ते ब्राह्मण धैपिनि थःगु अनुरूप पुरेजुया च्वनीगु (परिहास) पर निंदा याईगु

यागु खँ: खना जि न्हिले मास्य वैगु वेगुख: जिके धका धया
बिन्तियात: ।

श्री भगवानं हे बाशिष्ट सुयात छुधका परिहास निन्दा
याईगु या: गुलिं छं न्हिले मासि वल धका न्यना बिज्या-
स्यंलि । भन्त्वे हे भगवान् ! ब्राह्मण धैपिसं धै चोंचव नकि
धवसंसारे ब्राह्मण धैपिं हे श्रेष्ठ त: धंपिं श्रेष्ठ गु बर्ण ख: धका मेगु
बर्ण त: धंपिं मखु । ब्राह्मण हे शुक्लबर्ण पिंख: मे पिंगु बर्णहीन
कृष्ण बर्ण हे ख: । ब्राह्मण धैपिं हे शुक्लबर्ण ज्वीगुहे ख: धका
अब्राह्मणपिमखु ब्राह्मणधैपिं ब्रह्मायागु ह्यतुं उत्पन्न जूपिं जुयापिं
धका ब्रह्मपुत्र ब्रह्मजात ब्रह्मनिर्मित ब्रह्मदायाद हेख: धका धया ।
उकिं इमिसं छ:पिंत: श्रेष्ठगु बर्ण कुति वंपिं नीचबर्ण जुया वंपिं
धका थो मुण्डि अमण (नीच) चिकि धंपिं (ईळभ) धैगु कृष्ण
अष्ट ब्रह्मायागु तुतिं उत्पन्नजूपिं ख: धका उकिं व ब्राह्मणपिसं
आम अमण भाव मागु मखु आम छ:पिनिगु अनुरूप मखुकि
छ:पिं श्रेष्ठगु बर्ण यात तोता (नीच) छोतागु बर्ण जुयावं गु ख:
धका थुजोगुहे छा:तं ब्राह्मणपिसं थुगुतरहनं (निन्दित) निन्दा
याना न्हिलान्हिला हेला याना याना ज्वीगुख: धका भगवान्
याके बिंति यास्यंलि ।

श्री भगवानं हे बाशिष्ट व ब्राह्मणपिनि (पूर्व) नहापां
यागु पुलांगु खँ: सकल लोमना भुले जुया वंगुलिं याना
इमिसं छुं मसिया थथे धका धाईगु धा:गुख: ब्राह्मण हे श्रेष्ठबर्ण
धका धाईगुख: धका धया । हानं श्रीभगवानं ! हे बाशिष्ट

व ब्राह्मणपिनि ब्राह्मणीया ऋतुनिं ज्वीगु जुया हे वोगु खने दयक दयकं हानं गर्भिणी ज्वीगु जुया हे वैगु वैचवंकचवंकं । हानं (प्रसुद्ध) मचाव्वीगु बुयाचवंकचवंकं । हानं मचायात दुरूत्वंका चोंकचोंकं उजोगु प्रमाण दयक दयकं । व ब्राह्मण धका धाःपिं (येनि) धैगु मां यागु गर्भेचवना व संकल्यं प्याहां वोगु द्वारं प्याहावयानं जिपिं श्रेष्ठगुबर्णं धका अथे धका धैजुलला हे वाशिष्ट व ब्राह्मण धापिं हेजक श्रेष्ठगुबर्णं गथे ज्वीगु गथेजुल व ब्राह्मण पिसं ब्रह्मायागु विषयले भूथगु खँः छाया लहाना जुया च्वं च्वन व भूथू मिथ्यागु भासन खँः लहाना आपालं अपुण्य छाया कमाय याना चोंचोन धका धैविज्याना ॥

हानं हे वाशिष्ट क्षत्रिय-ब्राह्मण-वैश्य-शूद्र धैगु (४) प्यंगुबर्णं दै चोंचोंगु दुगुखः खःसानं उकी क्षत्रिय धैपिं गु बर्णं नं गुलिं गुलिं जीबहिंसा याईपिं दु दै । हानं खुया काईपिं खु गुलिं गुलिं दै दु । हानं मिथ्याचार याईपिं गुलिं गुलिं दै दु । हानं भूथू खँः लहाईपिं गुलिं गुलिं दै दु । हानं मिथ्यादृष्टि याःपिं गुलिं गुलिं दै दु । हे वाशिष्ट शुजोगुहे तरहनं गुगुखः मभिनावनीगु धर्मज्वीगु (अकुशलगु कर्म दैवैगु) सदोष असे बनीय अनार्य (कृष्ण) कृष्णविपाक मभिनावैगु मभिंगु फलयात देँः कैपिंतः । बिद्वान् पिसं निन्दितहे याई-गुखः । हे वाशिष्ट ! वहे निन्दित ज्वीगु जुयावैगु जुयाचोंचवंगु यात खना सिया सियानं । व ब्राह्मण धा पिसनं । हानं

गुलिंगुलिं बैश्य धापिसंनं । हानं गुलिंगुलिं शूद्रधा पिसंनं
उजोगुहे छाःतं गुगुखः जोबहिंसा यार्ईपिं । मिथ्यादृष्टिं सै
चोंचोनीपिं शुगुहे तरहनं व प्यंगु (ब्राह्मण, चत्रि, बैश्य, शूद्रे)
मेगु न्हागुधर्मे च्वं पिंजूसां अकुशल ज्वीगु जुयावैगु वनीगु
दुगुखः ॥

हे बाशिष्ट ! शूद्रजाति धासानं हिं सामयार्ईपिं मिथ्या-
दृष्टी मवनीपिं अकुशले लावनीपिं मखु इपिं शुगुहे तरहनं
चत्रिधापिं नं जीबहिंसा यायगुली बिरक्तजुया वनीपिं नं दु ।
खुया कायगुलीसेनं बिरक्तजुया वनीपिं नं दु । गुलिंगुलिं
मिथ्यादृष्टिं यात तोता सम्यक्दृष्टिं दुपिनं दु । हे बाशिष्ट !
शुगुहे तरहनं सकलधर्मेसं भिना शुभजुयावैगु शुगुहे तरहनं
शुभ अशुभ चत्रिधैपिसंनं ह्यसिया खनावैगुखः । वथ्यंहे
ब्राह्मण धैपिं धापिसंनं ह्यसिया खनावैगुखः । वथ्यंहे बैश्य-
धैपिसंनं ह्यसिया खनावैगुखः । हानं गुलिंगुलिं शूद्रधैपिसंनं
जीबहिंसा मिथ्यादृष्टिं लिश्य बिरक्त ज्वीगु जुया-
वैपिनं दु ॥

हे बाशिष्ट ! शुगुहे तरहनं व (४) प्यंगु बर्णेसं शुगु
प्रकारं (शुभ अशुभ) कृष्णपत्ते शुक्लपत्ते ज्वीगु धर्मयार्ईपितं
बिद्वान् पुरुषे निन्दित व प्रशंसित ज्वीगु कार्थयात यार्ईपितः
निखेरं मनुष्यधैपितः (वनिंदित प्रशंसित) भिं मभिंगु
ज्यायागु फलयात पावेज्वीगु जुयावै मवैगु हे मखु । हे बाशिष्ट
अथेज्वीगु जुयाच्च्वंगुली गथ्य ब्राह्मण धका धै चोंचोंपिं

जक तःधंपिं धका धया । गथे ब्राह्मण धैपिंजक श्रेष्टबर्ण
 धका धया । गथे बिद्वान्पिसं शुकीयात अष्टयधका मानेयाईला
 याई मखु मूर्ख हेजक माने याई बिद्वानंला अथे माने याईमखु
 व छाय अथे माने मयाईगु धासा ॥

हे बाशिष्ट व (४) प्यंगु बर्णे गुह्यखः श्रमण भिच्छु अर्हत्
 चीणास्र व ब्रह्मचारी कृतकृत्य भारमुक्तगु परमार्थ ज्ञानयात
 प्राप्तयाना भव बन्धनं मुक्त जूगु ज्ञानं हे सकसितं बिमुक्त जुया
 वनीगुखः वहे ब्यक्ति मदुगु ज्ञान यात खंकाहे सकसिबे सं-
 तःधना वनीगुखः वहे धर्मं हेजक मुक्तञ्जीगुखः व ब्यक्तिदुगु
 अधर्मं मखु मुक्तञ्जीगु हे बाशिष्ट मनुष्यधैगुली धर्म हेजक
 श्रेष्टञ्जीगु खः अधर्मं मखु शुगु जन्मेनं परजन्मेनं हे बाशिष्ट
 षकिं शुगुहे तरहनं सम्भेजुया च्वंच्वनेमा मनुष्यजन्मे ॥

हे बाशिष्ट ! गथेखः कि कोसलराजा प्रसेनजितं गथे-
 स्यूकि अनुपम श्रमण गौतम शाक्यकुलं प्रब्रजित जूगु खः धका
 धैगु यथार्थ बांलाक स्यूगु खंगु दु । हे बाशिष्ट ! शाक्य-
 लोकपिं कोशल राजा प्रसेनजित् यागु अधोने (अनुयुत)
 आनं युक्तहे जुयाच्वंगुखः । गथेखः शाक्यलोकं कोसल
 राजा प्रसेनजित यात मन बचन कर्म अभिबादन प्रत्युत्थान
 सदानं सकलेसं लाहा बिंतियाना सत्कार माने याईगुखः ।
 हे बाशिष्ट ! उगुहे तरहनं शाक्यलोक पिंसं गथे प्रसेनजित
 जुजुयातः माने यागुखः उगुहे प्रकारं व प्रसेनजित जुजुं
 तथागत यागु उपरे (मिति) सदानं सकलेसं यानाच्वंगुदु

मुकिंकि अमण गौतम सुजातह्वहे खः । जि दुर्जातह्वमसुः
 अमण गौतम बलवान् ह्वनंखः जि दुर्बलह्वमसुः । अमण
 गौतम सुन्दर ह्वनं खः जि कुरूपह्वमंखुः । अमण गौतम
 सापं तः धंह्वनंखः जि सापं चिकिधना याउंस्य च्वंह्वनंखः ।
 अथेमसुकि कोसलया जुजु प्रसेनजितं धर्मं यातहेजक सत्कार-
 यातः गुरूकार यातः शुगुप्रकारं तथागत यातः तः धंह्व धका
 जक माने यागुखः सत्कार यागु खः ॥

हे बाशिष्ट ! शुगुप्रकारणं सीका खंका कायमाकि धर्म-
 धैगु हे मनुष्य पिंके श्रेष्ठ ज्वीगु खः हे बाशिष्ट । नाना अने-
 अनेगु जातिया नाना अनेअनेगु नांया नाना अनेअनेगु गोत्रया
 नाना अनेअनेगु कुलया छिमि च्छेलिसे अलग जुया प्रव्रजित
 जुयावनी जुयाचवनी अलेछिपिं सुखः गुह्वखः धका सुनानं
 न्यनीबले जिपिं शाक्यपुत्रीय अमण हेखः धका शुकर्यं धाईगु
 खःला । हे बाशिष्ट ! तथागते ला गुकीखःकि अद्धा अपालं
 जुया उकिहे गरे जुया जमेजुया प्रतिष्ठितजुया दृढजुया वनि
 गुह्वं सुंन्याह्वजुसां अमण ब्राह्मण देव मार ब्रह्मा वा संसारे
 मेमेगु ह्वं व्यक्ति दयका (**डिगाया**) धैगु नाघेजुया गबलें
 निर्बाणे दुःखं ह्वतय जुया वनेफैमखु वखें धैहैगु धागु थिकगु
 हेखः जि भगवान् यागु ह्वतुं उत्पन्नजुयाह्वः जि धर्म उत्पन्न
 जुयाह्वः उकिं जि धर्मं निमित्त धर्मया (**दायाद**) मालीक्
 या पुत्र खः व ह्वुयागु हेतुं धासा । हे बाशिष्ट ! जि धर्म-
 काय ब्रह्मकाय धर्मभूत ब्रह्मभूत श्वसकल तथागत यागुहे

नांखः शुजोगु (अर्धिक) अपालं दुगुखः जिगुनांधका सीकि
धका आज्ञाजुया बिज्यातः ॥

(मनुष्य व जातियागु प्रगति)

(प्रलययागु लिपा सृष्टि)

हे बासिष्ट ! एवलोक धैगुली अपालं दिन बितय जुया
वनेधुं कल धायव । छगुसमये एवलोकया शुजोगु जुयावैगु
दुः एवलोकया (संबर्त्त) धैगु प्रलयकाल ज्वीगु जुयावैगु व
वैबले व (संबर्त्त) प्रलय ज्वीगु जुया वनीभले लोकये
चोंचोंपिं अधिकतर अपालंहे सत्व प्राणिपिं (आभास्वर)
धैपिं देवे च्वंचोनी इपिं अन मनोमय जुया प्रीति भक्षयाना
(स्वयंप्रभ) आकाशचारी जुया शुभस्थायी जुया अपालं दिन
तक चोंचोनी । व अपालं दिन बितय ज्वीगु जुया वने धुं कल
धायव लिपा छुंछगु समयले शुजोगु समय वैगु दुकि गबलेखः
शुगुलोकये (बिबर्त्त) धैगु सृष्टि ज्वीगु जुयावैगु वयत व
(बिबर्त्त) धैगु ज्वीगु जुयावैगु वलधाथव (अनेक अनेक) सत्व
व आभास्वर लोकं (च्युत्त) धैगु छुत्तय जुया थन लोकये
जन्मजूवैगु वेगुखः व या थननं मनोमय ज्वीगुजुया शुगु समय
नं थः यथे यायगु यायु उगु समये सकलथासे जलामय लःया
लःहे जक ज्वीगु जुया तचोगुहे अन्धकारं त्वपुया फैलेजुया
चोंचोनी । न चन्द्रमादै न सुरजदै न छुं खनी । न नचत्र
न तारागणपिं खनी । न रात न दिन धका सियु । न मैना
न शुक्ल न कृष्णपत्त धकासियू । न ऋतु न वर्ष (दः) धका

सियु । न स्त्री न पुरुष धका धैगु सियु । सत्वं सत्वहे
जक सकल उकियागु हे सकल संज्ञाज्वीगु जुया जुयाहे
चोंचोनीगु खः ॥

(सत्वयाहे मनुष्ययागु आरम्भज्वीगु आहार)

व गश्यधासा हे बाशिष्ट ! अपालं दिन वितयज्वीव लिपा
व सत्वयागु लागी व जलामय जुया चोंचोंगु लखें गथे उकी
क्वागु दुरूई ख्वाउया वैबले व दुरू यागु द्योने पुई चिना
वैगु गथेखः वश्यं (रसा) धैगु पृथिवी दया फैले जुया
वहे बर्ण धैगु आकार सम्पन्न दया । हानं गन्धधैगु बास्ना
सम्पन्न दया । हानं रस धैगु स्वाद सम्पन्न दयावैगु वै
चोंचोंगु खः । गथेखकि नौनि धैगु व द्योधैगु निगुलि नापं
सम्पन्न जुया दैचवनीगु गश्यखः अथे हे । हानं गथे खः कि
कष्टिधैगु व कष्टि हाया निर्दोषगु कष्टिजुया वयागु स्वाद गथे
चाकुगु खः व स्वादं याना ॥

हे बाशिष्ट ! उले गुह्यं गुह्यं सत्वं (लालचि) लोभि-
ज्वीगु अः थन छुट्टु धका धैगु चिंता (लोभ विचार
तया) व रसा धैगु पुई चिना चोंगु पृथिवीयात पचिंनं
कया चाखे याना नया स्वयगु याना नयासेई वहे
उकिं याना तृष्णा उत्पत्ति ज्वीगु जुयावैगु वेगुलिं ।
मेगु सत्वनं व सत्वयात खना खंका व सत्वनं
(रसा) धैगु पृथिवी यागु रसायात स्वाद शुया
पचिंनं तुया फेया स्वयगु याना न्हापां अथे फेया

सोह्य सत्वंश्यं व सत्वयानं अथे यागुलिं तृष्णा उत्पन्न
ज्वीगु जुयावया ॥

हे बाशिष्ट ! उले उजोह्य सत्वपिं दया वोगुलिं उले व
सत्वपिसं हानं ह्याः छपां हे छोया व (रसा) धैगु पृथिवी
यातः (ग्रस्य ग्रसा) धैगु पेः पेः कथा हे नैगु याना हल
वहे नैह गुलिं याना । व सत्वपिनिगु व न्हापायागु
व स्वाभाविक यागु प्रभाव । अन्तर्धान ज्वीगु जुयावना वहे
अन्तर्धान जूगुलिं याना हे । चन्द्रमा । सुरज । प्रकट ज्वीगु
जुया । चन्द्रमा सुरज यागु प्रकट खने दै वस्यंलि । नचत्र
धैगु (तारा) नगु इत्यादि प्रकट दयावल । उले रात दिन
धैगु सिया खना वल । व रात दिन याना मैना धैगु (ला)
दया उकिं याना (पक्ष) धैगु कृष्ण व शुक्ल धैगु सियावल । वहे
मैना व पक्षयात सिया खना वस्यंलि अतु धैगु व वर्ष (दः)
सियावल ॥

हे बाशिष्ट ! युगुहे तरहनं हानं नं लोक धैगु या
बिबर्त (सृष्टि उद्घाटन) धैगु दयालि फुनावनीगु ज्वीगु
जुयावैगु वोगुखः गथेधासा वसत्वं (रसा) धैगु पृथ्वीयागु
स्वादे गथे गथे अपादिनतक नया चोचोनी उलिउलिहे व सत्व-
यागु शरीर (कर्कश) धैगु मैला कष्ट ज्वीगु जुयावैगु वया
वयागु बर्णे (विकार) धैगु दुःखबेदना धैगु ह्यसिया वैगु
खः । हानं गुह्यं गुह्यं सत्व (सुंदर) बांलाना गुह्यं गुह्यं
सत्व (कुरूप) बांमलाना । हानं गुह्य खः व सुंदर ह्य सत्वं

व बांमलाह्य सत्वयातः खना व बांमलाह्य सत्वसिनं उषा
 तः धंद्वा धका धैगु सम्भ्रज्वी । जिपिं शुपिसिनं सुन्दर बांलाह्य
 (बर्णवान्) पिंखः जिपिं स्वयमले शुपिं (दुर्बर्ण) कुरूप
 बांमलापिं खः धका । व बांलापिसं थःगु बर्णयात अभि-
 मानं याना व (रसा) धैगु पृथ्वी अन्तरधान ज्वीगु जुया-
 वनी । व रसा धैगु पृथ्वी अन्तर्धान जुया वनेव वसत्व सकल
 (एकगथा) छगुहे ज्वीगु जुयावनी उले (चिचेयाना)
 लाय लाय बुया हाली अहोरस अहोरस धका । उकिंहे थडनं
 मनूतस्यं छुं भचा (सुरस) भिंगु स्वाद वा (चीज)
 पावय ज्वीवनं थथेहे हालीगुखः अहोरस अहोरस धका ।
 थव अम्र न्हापायागु (प्रथम) पुलांगु । खँः यात अःखः
 गु स्मरण याना याना हे जक किंतु उकियागुं अर्थयात
 स्यूगु खंगु मखु ॥

उकिंया नितिं हे बाशिष्ट ! व प्राणि पिनिगुया लागी
 (रसा) धैगु पृथिवी (अन्तरहित) धैगु दुने अंतस्कने
 हित ज्वीगु जुया वैगु वयेव (अहिच्छन्नक) धैगु नाम
 फनीसि धैगु भूमियागु (पपढि) धैगु प्रकट जुया व बर्ष
 सम्पन्न । रस सम्पन्न । ज्वीगु जुया । गथे खः कि नौनि
 नाप ध्यो (सरूपन्न) नापं दै चोंगु । हानं वथेहे मग्निनाप
 कष्टि गथे खः वथे । हे बाशिष्ट । व सत्वं भूमि पृथिवी
 यागु (पपढी) धैगु स्वाद नेगु याना वं उकि यात अपालं
 दिनतकं नया नयाहे चोंचोनी उकिंहे याना व सत्व यागु

शरीर (**अधिकाधिक**) अपा अपालं हे (**कर्कश**) धैगु
 मैला कस्त पिर ज्वीगु जुया वयागु बर्णे बिकार धैगु बुक्के ज्वीगु
 जुयावैगु वोगुलिं व यागु बर्णया अभिमानं भूमियागु (**पपढी**)
 धैगु स्वाद अन्तर्धान ज्वीगु जुयावनोगु वना ॥ उले हे बाशिष्ट
 (**व पपढी**) धैगु वयागु व स्वाद अन्तर्धान जुयावंगुलिं
 (**भद्रलता**) धैगु एक छगुहे स्वादिष्ट लता धैगु प्रकट
 ज्वीगु जुया गथेखःकि (**कलम्बुक**) सरकण्डा धैगु भिनालि-
 स्येना वैगु प्रकट जुयावै वहे बर्णसम्पन्न ज्वीगु गथे कस्तिखः
 वर्णेहे ॥

हे बाशिष्ट ! उले व सत्वं (**भद्रलता**) धैगु यात
 नयाहयू । वं अपालं दिनतकं नयाहे चोंचोनी । उकिं
 वयागु शरीर (**अधिकाधिक**) अपाः अपालं हे कर्कश
 दैवैगु ज्वीगु जुया । वयागु बर्णे (**बिकार**) रोग धैगु दुःख
 बेदना धैगु सियावैगु जुया वै चोनीगु खः । उकि वयागु
 बर्णया अभिमानं वयागु व (**भद्रलता**) धैगु सकल ज्वीगु
 जुयावैगु अन्तर्धान ज्वीगु जुयावनोगु खः व अन्तर्धानजुया
 मदैवनेव वफुक एक गथा ज्वीगु जुया लायलायबुया हाल्ला-
 हयू । थन अहो जि थन जिगुजोगु भिंगु (**भद्रलता**)
 दै च्वंगु धका । उकिंहे याना थौं मनुष्य लोके छुं दुःखे
 ला वनेव थुजोगु छाःतं हाल्लाहाला हे कना कना हे चोंचोनी ।
 थन हरे जितः जिगु (**भद्रलता**) धैगु सकल दै चोनीगु
 जूसानं थौं दुःखेहे परेजुया च्वन धका मनुष्यपिसं वहे पुलांगु

नहापायागु खँ: यात (स्मरणायाना) लुमं का किन्तु अथे
ज्वीगु, जुयावैगु, वोगु, या अर्थयात स्यूगु, खंगु, मखु, हालाहे
जक चोंचोनिगु, ख: ॥

(स्त्री पुरुष यागु भेद)

हे बाशिष्ट ! उकिंवथा व (भद्रलता) अन्तर्धान जुया
मदैवनीगु वनेव (अकृष्टपच्य) धैगु बुनं मयास्य पिन्-
मपिस्य वा (प्रादुर्भूत) दैवैगु, वया व जाकि छुं हे त्वादः
धैगुनं छुं मद्या (तथा) उकीसनं सुगन्धित नस्वाना
चोंचवनी । उकिहे वया बहनीयात नयत बहनी हे कयायंका
चवंचोनी । हानं उकीहे प्रातकाले सुथय नयत बुया पाकय-
जुया तयार ज्वीगु, जुयाहे चोंचोनीगु । उकीहेवया सुथय
नयतनं कैहया नैहे चोंचवनीगु : । हानं बहनियात बुयावया
पाकयजुया हे चोंचोनिगु, लयायंका धका धैगु सम्भे ज्वीगु,
हे मखु । उकीथानितिं व (अकृष्टपच्य) धैगु, शालीयात
अपालं दिनतक नेगु, नया चोंचोगुलौं । व सत्व यागु,
शरीर (अधिकाधिक) अपा अपालं हे (कर्कश) धैगु,
कष्ट वेदना दुःख ज्वीगु, जुयावैगु, वगु, वयागु, बरौं विकार
धैगु, कष्ट पीडा धैगु, सिया खनावैगु, वोगु, ख: । हे बाशिष्ट
स्त्रीधैपिं मिसाज्वीपिनि स्त्रीलिंग ज्वीगु, जुया । पुरुष धैपिं
मिजं ज्वीगु, ज्वीपिनि पुरुषलिंग उत्पन्न ज्वीगु, जुया । स्त्री
पुरुषया बार बार द्विं द्विं मिखावनीगु, वना स्वयास्वया चवं-

चवनीगु जुयानितिं । व पुरुष स्त्रोया परस्पर मिखां
स्वयास्वया चोंचोंगुली राग धैगु उत्पन्न ज्वीगु
जुयावया शरीर धैगुली प्रेमधैगु दया दाह ज्वीगु
जुयावल व दाहा ज्वीगु जुगुयाकारणं वं मैथुन कर्म यायगु
यानाहल ॥

हे बाशिष्ट ! उगुसमये व मैथुन कर्म याना चोंचोंपितः
खन्यवहे इमिगु उपरे । गुह्येस्यां गुह्येस्यां धुलं छाका थकै ।
गुह्येस्यां गुह्येस्यां भ्यातलं कयका थकै । गुह्येस्यां गुह्येस्यां
गोबर सौखिं कयका थकै । सकस्यानं बोः बिया हे (वृषलि)
शूद्री हतयजुया छखेहु (हे वृषलि) गथे छह सत्त्वं मेह
सत्वयातः अथे याईगु यातः वज्या थौनं लोकय गनंगनं देशे
(नबोढा) बोढ मजूपिं बंधुयातः जोना वनेगु बखतसः
धुलंछाका भ्यातलं छाकै वहे न्हापायागु पुलांगु ज्यायात
स्मरणतया लुमंका किं तु उकियागु अर्थ छुं स्यूगुमखु हे
बाशिष्ट ! उगुसमये गुगुखः धर्म धका धैगु सम्भे ज्वीगु
जुयावैगु वहे आ धर्म सम्भे ज्वीगु जुयावैगु खः हे बाशिष्ट
गुगुखः व सत्त्वं उगु समये मैथुन कर्म यात याना व सत्त्वं
स्वला तकनं निलातकनं व गाँयापिने सःतिक हे वैगु मखु वयके
बीगु नं मखु उगु समये व बारबार बराबर बराबर कुतुं वनीगु
वना वनाहे चोंचोनि व अधर्मे हे पतितजुया वना चोंचोनी
उकिं वं व अधर्मयातः त्वपुया तयमागु या लागो चधैगु
दयकेगु धैगु आरम्भयात ॥

(वैयक्तिक सम्पत्ति यागु आरंभ)

उले हे बाशिष्ट ! गुह्यं गुह्यं आलसी थक बिबेकहीन
यागु मने थ थे लुयावल व ले धैगु दैवस्यंलि बहनी सुथय निको-
यातं छकोलंहे गाक वनयगु बिहि शालि कैहयगु या लागी
शुजोगु ज्ञान पितकया छांय जिं निको दुःख स्यू वनेगु ।
छकोलंहे बहनि सुथ निको यातं गाक कै महयगु धका अः
पुगु ज्ञान पितकया नेगु या लागी व शालि बिहि कै ज्वना
वैचोन । उले मेह्य प्राणिं व प्राणिया थासे वना धालकि वा
भीसं नेगु शालि बिहि कावनेतः नु धका धाःगु समये ।
हेसत्व जिंला निको यातं गाकः छकोलंहे हया तयधुन धका
न्यंकल ॥ उले हे बाशिष्ट ! व सत्वनं व सत्वयागु अःपुगु
ज्याधका खना सियाः वंनं व नेगु शालि बिहि निकोयातं
गाक छकोलं कैहया थ्व ज्याला सापं अःपुगु खास गु ज्याहै
खःधकाधैगु सम्भेजुया हे बाशिष्ट ! उले हानं मेह्य प्राणि
नं गनखः व पुरुष चोंचोंगु स्थानखः अनवना वैत धालकि
वाहे प्राणि नेगु शालि कावने नु धका धास्यंलि वं त्रैतनं
जिंला छकोलं हे निन्दुयात हे गाक कैहै तयधुन धका
न्यंकल । हे बाशिष्ट ! उले व सत्वं नं व प्राणियागु
अः पुगु ज्याधका खना सिया छकोलं हे व प्राणिनं
पेन्दुयात गाक व शालि नैःगु कैहया चोंचोंन व खना
थोज्याला अपालं हे भिंगु अःपुगु खः धका मेमेपिसनं
सिया खना च्यान्दुयात गाक वनेगु शालि कैहयगु

ज्यायाना । उले व प्राणिं व शालि छग्गुथासे जंमा
याना नैचोचोनेगु ज्यायाना हल ॥

उले हे बाशिष्ट ! व जाकिया उपरे मः हिम दैवैगुजुल ।
उले हानं गनं गनं जिमिने छकोलया काय धुंथाय । हानं
वनेगु शालि बिहि दै वैगु व जंमायाना तैतयगु ज्यायाना व
स्थान (खालि) ज्वीगु जुयावैगु वंगु सिया खना वल ।
व शालि बिहि यागु बु उले खंड खंड अलग अलगथाना कायगु
ज्वीगु जूया वल । हे बाशिष्ट ! उले व सत्व सकल मुना
लायलाय बुया हाल जिपिं प्राणिपिंके पाप व धर्म धैगु ।
सुख व दुःख प्रकट जुया वैगु वैचोचन न्हापाजिपिं सकलया
मनोमये दुःख सुख छुंमदु । अपालं दिनतकं म्वाना चोचोने
दुःअपालं दिन बितय ज्वीगु जुया वनेव लखय (रसा)
धैगु पृथिवी दया (बर्णा) धैगु आकार सम्पन्न ज्वीगु जुया
उगु हे पृथ्वी रसायात जिमिसं पेःपेः कया नेगु नैचोचोनागु
व हे स्वाभाविक यागु प्रभावं व अन्तर्धान जुयावन व स्वभाव
अन्तर्धान जुयावंगुलिं । चन्द्रमा सुरज इत्यादि नचत्र
तारा चाह्नेहि ने मैना पत्त ऋतु बर्ष (द) दया । व रसा-
धैगु पृथ्वीयात जिमिसं अपालं दिनतकं कयाकया नैचवंचवना
उले उकिंयाना जिमिके पाप अकुशल धैगु जुया धर्मया
प्रादुर्भूत जुया मदैवंगु कारणं याना (रसा) धैगु पृथ्वी
अन्तर्धान जुया मदैवन । व अन्तर्धान जुया मदै वंगुलिं
भूमि धैगुली (पपढी) धैगु नया चोचोनागु वहे पाप

अकुशल धर्म यात । प्रादुर्भूत जूगु कारणं । भूमियागु
पपढो धैगुनं अन्तर्धान जुया मदैवन । व मदै वंगुलिं भद्रलता
धैगुनं अन्तर्धान जुयावन व शालि धैगु नेगु यात नया अपाक्षं
दिनतर्क नया चोचोना । उकिं जिपिं (पाप अकुशल)
धर्मे प्रकट जूगुलिं । उकिंहे जाकिया उपरे म हिम दैवैगु
वल आ मजिल वा भोसं शालि बिहि यागु बुयात इना
खन्द खन्द याना कया मिलेजुया (मर्यादा) धैगु तथा
इनाबी धका धया उले व लोकपिसं (शालि बिहि) धैगु
नेगु इना कया मिले जुया चोचोंगु ॥

उले हे बाशिष्ट ! गुह्यं गुह्यं लालचि लोभिपिं सत्वपिसं
थःगु भागयातः बांलाक सचेयाना मेगु मेपिनिगु भागयात
लाका लाका नया नया चोचोन । लोकपिसं वयात उवना
धाल हे सत्व । छं शुजोगु पाप कर्म याना जुयाला ।
गुगुखः मेपिनिगु भागयात लाका कया नैचव नाला छं धका-
धया । आवंलि छं अथेयाना कायमते धका बांलाक उत्तमगु
रूपं धास्यंलि व सत्वं व सत्वयात हानं हेनं वं जवाफ बिलः
लिपानं हानं हेवं मेपिनिगु भाग लाकाहे कया नैहेबिल ॥

उले हानं लोकपिसं वयात जोना हानं हेनं धालकि छं व
पाप कर्म छाथयाना धका निको धासेनं हे मानेमजू हानंहेनं
अथेहे यातः तिनि व स्वको तकनं अथ्यहे सम्भे याकलनं ।
अथेहे यायगु चाल जुया यानाहे चोचोंगुलि । गुह्येस्यां
गुह्येस्यां वयात लाहातिं दाईगु यानाहल । गुह्येस्यां गुह्येस्यां

कथिनं दायगु यानाहल । गुह्येस्यां गुह्येस्यां कयकैगु याना-
हल । हे बाशिष्ट ! अबलेसं निसं थक् लुचा खुमिष्टया
खल्हाईपिं दया (**दन्दकर्म**) धैगु सभा सास्तिबीगु ज्वीगु
जुयावैगु वोगु खः ॥

हे बाशिष्ट ! उकिं व प्राणिपिं सकलें एकठा ज्वीगु
ज्वीमाल धका धैहैगु धैहः गुखः । प्राणि धैपिनि पाप धर्म
प्रकट जुयावल गुगुखः कि मभिंगु मभिनावैगु खुयाकायगु
काईगु अतः उकिं याना जिपिं उजोपिं छह्य प्राणिया (**निर्वा-
चित**) धैगु मभिंगु स्वभावं याना गुगुखः जिमित
(**निन्दनीय**) ग्नु निन्दा याईगु कर्मयात (**उचित**)
उत्तमग्नु भिंगु कर्मयात कना । व पितिना छोय योग्यगु ।
कर्मयात पितना छोया । वहे पितिना मदयका छोयागुलिं
हे । लोके भीत भोसं व थःगु (**शालि**) धैगु सारगु ज्या-
यागु भाग भाग्य सकसितं ईनाबी माःगु खः ॥

(जुजु) ऋत्रिया उत्पत्ति

हे बाशिष्ट ! उले व प्राणि गुगुखः उत्तमगु बर्ण याह्य
ज्वीगु जुया (**सुन्दर**) बालाह्य (**दर्शनीय**) दरसन याय
योग्यह्य प्राशादिक दर वारे चोनिह्य (**महाशक्तिसाली**)
महाबीरह्य ज्वीगु जुयाच्चवंह्य वैथाय वना विन्तियायू हेसत्व
(**उचितानुचित**) भिंगुयां महाभिंगु चित यातः थिकगुरुपं
अनुशासनयाना (**निन्दनीय**) निन्दाज्वीगु कुकर्म यात
निन्दायाना (**उचित**) भिंगुकर्म यात कना क्यनाबिया

पितिना छेयमागु चित्तयात पितनाछेया जिपिं । छःपिनिगु
 (शालि) सा रगु भाग्य यात दयकाव्यु । बीधका सापं हे
 उत्तमगुखँः धया वहेखँः सकार याना कया व खँः यात
 (उचितानुचित) उत्तमगु चित्तयां उत्तमगुचित्त ज्वीका
 वयात हे अनुशासन याना चोनी लोके उकिं हे याना
 (शालि) धैगु सारगु (भाग) भाग्य दयका बीगु बिया
 चोंचोनीगु । हे बाशिष्ट ! महाजन पिनिगु द्वारं (सम्मत)
 मिले ज्वीका मिलेजुया (महासम्मत) महातधंगु संग थन
 दैगु दुगु वचत्रया न्हापायागु नां धकाः धाईगु धाःगु खः
 वहे चत्रया अधिपति मालिक यात हे चत्रिय चत्रिय धका
 धया वयात हे धागुखः चत्रि जुजुवका धर्म'याना मेपिनिगु
 (रञ्जन) ...याना चोंगुलिं अतः उकिं वैत जुजु जुजु धका
 धया वयात त श्वमेगु नां नं जूगुखः । हे बाशिष्ट ! शुगुहे
 तरहनं याना शुगु चत्रि ये मंडलयागु नां पुलांगु न्हापायागु
 आखःलं (निर्माण) धैगु निरने जूगुखः वहे पुरुष पिनिगु
 हे खः नां मेपिनिगु मखु व नां धर्म' हेखः दैवैगु अधर्म मखु ।
 हे बाशिष्ट ! मनुष्य धैगुती धर्म हे श्रेष्ठखः शुगु जन्मे नं
 हानं परजन्मेनं ।

ब्राह्मणया उत्पत्ति

हे बाशिष्ट ! उले वहे प्राणिपिनि गुह्येस्यां गुह्येस्यां मने मती
 शुजोगु जुया वलकि व प्राणि पिनि पाप धर्म प्रादुर्भूत जुया
 वन व धर्म अधर्म छुं छुं मसिया वंगुलिं गुगुखः खु जुधावल

(सप्तः)वकियानिंति जिपिं पाप अकुशलगु धर्म यातः तोता चोने धका । व लोकपिसं पाप अकुशल धर्मयात तोता वना । हे बाशिष्ट ! व पाप अकुशलगु धर्मयात तोता (बाह) धैगु बघे याना चुईकेः छोगुलिं व प्राणियात ब्राह्मण ब्राह्मण धका व प्राणि या न्हापां यागु नां जूगुखः वं जंगले पर्णशाला धैगु चोनेगु कुति दयकाः अनहे ध्यान याना चोचोनिगु । वयाके (अंगार) धैगु नानाचिज तंता दैगु छुं दुगुमखु कु वयके मागुनं छुमदु मुसः इत्यादिनं छुंछुं दुगुमखु वं बहणि नयत बहनीहे सुथय नयत सुथयहे । गनं गामे बा गामं सतिकः बा राजधानी बा गनंवना भोजन यायगु कै हया नया हानं वहे जंगले थःगुपर्णशाला कुटीस वया ध्यानयाना चोचवनी वहे लोकंखना मनुष्य पिसं धालकि थोसत्वं जंगले वनावना पर्णशाल धैगु चोनेगु कुटि दयका ध्यान याना याना चोचोनीश्वैके (अंगार) धैगु जंजाल छुंदुगुमखु कुवैगु वयके मागुनं छुंदुगु मखु । (मुसः) वाश्वीगु इत्यादिनं छुंदुगु मखु । ध्यान हेजक याना चोचोनिह । ध्यान हेजक याना चोचोह धका धाईगु धागुलिं वयागु श्व मेगु नां नं जुयावोगु वयात (धायक) धका धैगुनं वैगुनां जुयावोगुखः ।

हे बाशिष्ट ! वहे सत्व हे गुह्यं गुह्यं गुलिं गुलिं जंगले-वना पर्णशाला धैगु चोनेगु कुटी दयकानं ध्यानयात पुरे थाय मफु गुलिं गामे बा सतिक वया ग्रंथ सफु दयका चोचवनी ध्यानमयास्य । व ध्यान मयागुलिं याना वयागुनां अभ्यापक

धका धैगु एव स्वंगूगुनां जूगुखः । हे बाशिष्ट ! उगुसम वयात नीचह्यधका धैगु सम्भे जुयचोनि । किंतु थौं कं व यत्तहे श्रेष्ठ तःधंह्यधका सम्भेजुया चोचोनी हे बाशिष्ट शुगुहे तरहनं एव ब्राह्मण मण्डलया पुलांगु न्हापांयागु आर नं (निर्माण) धैगु निर्णे ज्वीगु जुयावोगुखः वहे प्राणि पिनिगु हे नांखः मेपिनिगु मखु वनां धर्म हे दैगु नां अर्धर्ममखु हे बाशिष्ट ! धर्म धैगु हे मनुष्य याके हे (श्रेष्ठ तः धंगुखः शुगुजन्मेनं हानं परजन्मेनं ॥

(वैश्ययागु उत्पत्ति)

हानं हे बाशिष्ट ! वहे प्राणिपिके गुलि गुलि मैथुन का याना नाना अनेगु कामोपभोगे लगेजुयावनी हे बाशिष्ट व मैथुन कर्मयाना नाना अनेअनेगु कामधैगु ज्याय लगेजु वंगु कारणं वैश्य वैश्य धैगु नाम जूगुखः हे बाशिष्ट ! शु तरहनं एव वैश्यधका धैगु मंडल पुलांगु (अग्रय) प्रथम आखलं व वैश्य धकाधैगु नां जूगुखः हे बाशिष्ट ! अथेजूस धर्म हे मनुष्य ले (श्रेष्ठ) तः धंगुखः शुगुजन्मेनं परजन्मेनं ।

(शूद्रयागु उत्पत्ति)

हानं हे बाशिष्ट ! वहे प्राणिपिके हे गुगुखः चूद्र मभिं आचार बिचार जुया व चूद्र आचारं व चूद्र आचार या याना शूद्र (प्रसरं) आखलं शूद्रधैगु उत्पन्न जूगु हे बाशिष्ट शुगुहे तरहनं शुन्द्र शुन्द्र धका धैगु जुया वोगुखः । अथ्य जूसां हे बाशिष्ट ! धर्महे मनुष्यले उत्तम श्रेष्ठ खः ॥

(श्रमण संन्यासीया उत्पत्ति)

हानं हे वाशिष्ट ! छगु समयदुकि गबलेखः कि चत्रिय धैपिसंनं जि श्रमण जूवने धैगु मती सोचेयाना व थःगु धर्म-यात निन्दा निन्दितयाना चेलिस्य अलग चोना प्रब्रजित जुया-वनी वथयं हे ब्राह्मणं वथयं हे वैश्यनं वथयं हे शूद्रपिनं । हे वाशिष्ट ! वहे प्यंगु बर्णयागु मंडलंहे श्रमण धैगु मंडल उत्पत्ति जुयावोगु वैगुखः वहं प्राण्पिंके । हे वाशिष्ट ! उकिं धर्म धैगुहे मनुष्यपिंके श्रेष्ठ उत्तम तःधंगुखः धका धैगु धका सीकि ॥

(जन्म प्रधान मखु कर्महे प्रधान खः)

हे वाशिष्ट ! चत्रिय धैपिनं काय शरीरं (दुराचार) मभिंगु कर्म बचननं मननं (दुराचार) धैगु मभिंगु ज्यायागु आचारयाना उत्रीभले हानं मिथ्यादृष्टि तैउत्रीबले व मिथ्यादृष्टि धैगु भूठगु ज्याखँ : धारण याना अनुकूलगु आचारयाना उत्री वयागु कारणं मृत्युजुया सिना वनेबले (दुरगति) धैगु दुःखगु गति नरकेः उत्पन्नजुयावै वथयंहे ब्राह्मण धैपिनं । बैश्य धैपिनं । शूद्र धैपिनं । श्रमण धैपिनं नरकय लावनीगुखः ॥ हे वाशिष्ट ! हानं चत्रिय धैपिसंनं कायं सदाचार भिंभिंगु ज्यायात आचर्णयाना सम्यकूदृष्टि यात दथका तैचोचवनीबने व सम्यकूदृष्टि यागु कारणं मृत्युजुया सिनाहेवंसा स्वर्ग धैगु उत्तमगु सुखँ : उत्पन्न जुया वनीगुखः वथयंहे ब्राह्मण

धैपिनं । वध्यंहे वैश्यधैपिनं । वध्यंहे शूद्र धैपिनं । वध्यंहे
श्रमण धैपिनं । ज्वीगु धका सीकि ।

हानं हे बाशिष्ट ! क्षत्रि धैपिसनं काय-वचन-मनं भिंम-
भिंगु कर्म निगुलिं याना (सचा व भूठू) नीगु (मिश्रित)
मिलेजुयाचोंगु दृष्टि यात धारणा तथा चवंगु व कर्मयाना
कायतोता मृत्युजुया सिनावने भले सुख दुःख निगुलिं भोगे
याईह्व ज्वीगु जुयावनिगु व अथे । ब्राह्मणहे जूसां । वैश्यहे
जूसां । शूद्र हे जूसां । श्रमण हे जूसां ।

हे बाशिष्ट ! हानं क्षत्रिहे जूसां काय वचन मनं संयत
जुया स्वीह्वेगु (बोधि पाक्षिक) धैगु धर्मयागु भावना
यात भावना याना उकिहे भाबितजुया चवनीबले । शुगुहे लोके
निर्बाणयात प्राप्त ज्वीका काई । ब्राह्मण धैपिसनं । वैश्य धैपि-
सनं । शूद्र धैपिसनं । श्रमण धैपिसनं । धका सीकि ॥

हे बाशिष्ट ! वहे पेंगु बर्णेहे गुह्यस्यं भित्तु अहंत् क्षीणा-
स्त्रव ज्वीगुजुया (समाप्त) धैगु ब्रह्मचर्य यागु कृतकृत्य धैगु
गुगुखः (भारमुक्त) कष्ट पीडा धैगु ज्वीगु रागादि यात हीन
नष्टयाना (परमार्थ) धैगु अनन्तगु अर्थयात प्राप्तदयकाः भव
बन्धनं मुक्तगु ज्ञान यात ज्वना ज्ञानीह्वजुया विमुक्तजुया वनीगुखः
वहेखः दकसिबेसं श्रेष्ठगु कार्यधका धाईगु धागुखः व धर्म हंखः
ज्वीगु अधर्म मखु । हे बाशिष्ट ! धर्म धैगुहे मनुष्यले हे श्रेष्ठ
खः शुगु जन्मेनं परजन्मेनं ॥

(२४)

हे बाशिष्ट ! ब्रह्मा सनत्कुमारं नं गाथा ब्वना धैहःगुदु
गोत्र जकयात जोना वना च्वनीपिं क्षत्रि धैपिहे श्रेष्टखः
गुगुखः बिद्याधैगु भिंभिंगु आचारयात जोना मुक्तजुया चोंचापिं
देव मनुष्यलेहे श्रेष्टखः धका धागुदु । हे बाशिष्ट ! व गाथा
ब्रह्मा सनत्कुमारं नं ठीकगु धागुखः । मिले मञ्चीक धागुमखु
(सार्थक) सारगु रूपं हे धागु खः । (अनर्थक) असा-
रगु रूपं धागुमखु । वयात जिनं अनुमोदन यानागुदु गोत्रयात
ज्वना धका इत्यादि श्री सर्वज्ञजुया बिज्याकह्य । भगवान्
धका धायका बिज्याह्यं आज्ञा जुया बिज्यागु व्याख्यान धर्म
घोसना यात न्यना । व बाशिष्ट व भारद्वाज ब्राह्मण निह्यं
संतुष्टजुया भगवान् यागु भाषणयात अनुमोदन याना
चोंचोन ॥

(शुभ मङ्गलं परमाभिष्यक)

(चुल वेदल्लसूत्र)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

(नमो रत्तयाय)

छगु समये श्रीभगवान् राजगृहया करण्डक निवासस्थान
बेणुबने बिहारयाना चोना बिज्यागु समये । उपासका बिशा-
खा धैह्य महा जननी वया । श्रीभगवान् यातः नमस्कार कुशल
बार्तायाना छगु स्थासे फेतुना, श्रीभगवान् याके बिंतियातः ॥

हे भगवान् ! जिं धम्मादिन्ना भिच्छुणी धैह्यस्याके न्यनागु
प्रश्न या उत्तर व्युगु श्वखँः थिकगु खःमखु श्व खँःया शंखा
निर्णय याना बिया बिज्याहुँ धका बिन्तियातः गच्छेधासा,
जिं व धम्मादिन्ना भिच्छुणी याके नेना कि । छःपिसं बराबर
बराबर, सत्काय, सत्काय धका धै बिज्याईगु दु व छुयात
सत्काय, सत्काय, धका धै बिज्यातः धका व धम्मादिन्ना भिच्छु-
णीयाके न्यना गु व छःपिसं धै बिज्याईगुनं वहे खःमखु धका
धैगु सीके धका जिथन वयागु । हे भगवान् ! व सत्काय,
सत्काय, धका छुकियात धै बिज्यानागु धका बिशाखानं बिन्ति-
यास्यंलि ॥

श्रीभगवानं ! आज्ञादयका बिज्यातः । हे विशाखा !
व सत्काय धैगु गुजोगु धाःसा थ्व शरीर (देह) रूप जुया
दैवैगु या कारण उपादानस्कन्ध धैगु (५) न्यागु दु । छुछु
धाःसा । हे विशाखा ! रूप उपादान स्कन्ध धैगु । (१)
वयागु कारणं बेदना उपादान स्कन्ध धैगु । (२) वयागु
कारणं बिज्ञान उपादान स्कन्ध धैगु । (३) वयागु
कारणं संज्ञा उपादान स्कन्ध धैगु । (४) वयागु कारणं
संस्कार उपादान स्कन्ध धैगु नापं याना । (५) उपादान
स्कन्ध धैगु दु ॥

व न्यागु उपादान स्कन्ध या कारणं दैवैच्वंचोंगु बिषय
यागु कारण थ्व देह शरीरे दैवैच्वंच्वंगु खुगु इन्द्रिय यागु
ज्ञान दैच्वंगु शरीर यात जिं सत्काय धका धैगु खः धका
न्यंका बिज्यास्यंलि ॥

हानं विशाखानं बिन्तियात । हे भगवान् ! छःपिसं हानं
सत्काय समुदय, सत्काय समुदय, धकानं बराबर आज्ञाजुया
बिज्याईगु दु छुयात सत्काय समुदय धैबिज्यानागु धका
बिन्तियास्यंलि ॥

श्रीभगवान् ! हे विशाखा । व सत्काय समुदय धैगु ग-
न्यागु धासा (रूप, बेदना, बिज्ञान, संज्ञा, संस्कार,)
धैगु न्यागु या द्वारं दैवैच्वंच्वंगु खुगु इन्द्रिय मिलेजुयाचोंगु
चक्षु, श्रोत्र, घ्राण, जिह्वा, काय, मन, धैगु खुगु इन्द्रिय यागु
द्वारं याना सुख धैगु बिषयले मने चिन्ता ज्वीगु जुयावैगु

वोगु । इच्छा याःगु कारणं रागादि लोभ जुया वहे अन्धकारगु
 अबिद्यां तोपुया । छुक्कीसं सुलिस्यं संयुक्त मिले जू वनीगु व
 विषय कारण यातः श्व चित्तं अभिनन्दन याना च्वंगुया
 कारणं । श्वचित्तं चित्तयागु संस्कार यात दयका दैवैच्वंगु
 संस्कार धैगु खः । हे विशाखा ! व आवागमन मद्गु दुःख
 यागु कारण माला चोंचोंगु सुखधैगु विषय यातः इच्छादुःख
 व गुह्य खः (नन्दीराग) धैह्य तृष्णां काम रागे तृष्णां
 याना भव धैगु जाते जन्मज्वीगु जुया वहे जन्मं हानं वहे
 (नन्दीराग) धैह्य तृष्णायात पितकया (विभव) धैगु
 विषयले चाचाहिला च्वंचोने मागु मालीगु या कारणं ।
 अनेगु प्रकार यागु विषय सुख यागु धन दौलथ् दयके मागु
 मालीगु ज्वीगु जुया वैगु वेगुलिं वहे दयका हःगुलिं दैवैगु
 वेगु । दुःख बेदना यागु कारण (उपादान) धैगु दया,
 दया, फुना, फुना, नाश, नष्ट तुं, जुया, जुया, वनीगु
 वनाचोनीगु, वयाच्वंच्वंगु, यात असंसार दुःखया कारण
 खः वयात हे तृष्णा याना, याना, ग्रहण ज्वीगु जुयाच्वंगु
 जुयाच्वंच्वंगु गुह्यखः व तृष्णा कारण आत्माबाद् ज्वीगु जुया-
 चोंचोंह्य स्वार्थीगु देह शरीरयात हे खः (सत्काय समुदय,
 सत्काय समुदय) धका धैगु खः धका न्यंका विज्यास्यं लि ।
 हानं विशाखानं विन्तियात ॥

हे भगवान् ! हानं छःपिसं (सत्काय निरोध, सत्कया
 निरोध) धकानं बारंबार आज्ञाजुया विज्याईगु दु । छुकि-

यातः सत्काय निरोध, सत्काय निरोध, धका धैबिज्यानागु
खः धका विन्तियास्यंति । श्रीभगवानं । आज्ञाजुया बिज्यात ॥

हे विशाखा ! व गुगूख आत्मा धका धैच्वंगु व बिचार
फुना वनीगु फुना वने व वयात सत्काय निरोध धका धैगु-
खः । हे विशाखा व फुनावनीह्य आत्मा यातः फुकाछोईह्य व
गुह्यखः प्रज्ञा धैह्य नित्यगु, नित्यजुया, वैह्य व गुगूखः
(**बैराग्य**) धैगुलिं याना वेगुहेखः (**नन्दीराग**) धैह्य
तृष्णा यात तोताः त्याग याना फुका छोईगु (**अनालया**)
धैगु सदानं सर्वत्रेसं व्याप्तजुया आकार छुं खन्यमदयकः
(**प्रतिनिस्सर्ग**) धैगु सदानं सर्वत्रे सं अनिते, अनिस्थगु
परार्थ यातः त्याग याना मुक्ति (**अनालया**) धैगु गुह्यखः
आत्मा धैह्ययातः एव शुजोह्य धका धैगु सिया वयातः निरोध
ज्वीगु जुया । व (**नन्दीतृष्णा**) उथयजुया दनावै धैगु
संखा सम्भवहे छुपरार्थेसं रेणु प्रमाण हे छुंछुं मदैवने धुंकुगु
अन्ते तक यात त्याग ज्वीगु ज्वी धुंकुगु यातः । (**सत्काय
निरोध**) धका धैगुखः धका धैबिज्यास्यंति । हानं विशाखानं
विन्तियात ॥

हे भगवान् ! हानं छःपिसं । (**सत्काय निरोध गा-
मिनी प्रतिपद्, सत्काय निरोध गामिनी प्रतिपद्**)
धकानं बराबर धैबिज्याईगु दु । छुकि यात सत्काय निरोध
गामिनी प्रतिपद् धका धैबिज्यानागु खः धका विन्तियास्यंति ।
श्रीभगवानं । आज्ञाजुया बिज्यात ॥

हे विशाखा ! व सत्काय निरोध गामिनी प्रतिपद् धैगु गथेधाःसा । व नाशवान् ह्य आत्माबाद यागु, विचारे भय-कया उकियातः मायाकया व यागु लागी रागादि पितकया लोभ अबिद्यायः वना चोनिह्य व गुह्यखः तृष्णायातः फुका-छोईह्य । गुह्यख व छुक्सिनं भुल मदुह्य (अलाभ, अदोश, अमोह) ज्ञानयातः दर्शन याना प्राप्तदयका (कार्थ्य) धैगु सम्यक् व्यायामम्ये कौसिस् याना सत् व्यवहार यागु (मार्ग) धैगु लैः यं कैह्य गुह्यखः व प्रज्ञा ज्ञान यातः (सत्काय निरोध गामिनी प्रतिपद्) धका धैगुखः । हे विशाखा ! व सत्काय निरोध गामिनी प्रतिपद् धैगु गुगुखः व प्रज्ञा ज्ञान यात दयका (आर्थ्य) आदि, आदिनिस्स्य, तथागत अर्हत् सम्यक् सम्बुद्ध पिं सकसयानं चलेयाना वै चोच्चंगु, चलेयाना चोच्चंगु । चलेयाना वनाचोंगु । गुगुखः व आर्थ्य अष्टाङ्गिक मार्ग धैगु लैः व गुजोगु धासा (मुक्ति अनालया) धका धैगु खः वयागु विधि विधान (८) च्यागु दु । हे विशाखा गथ्येधासा । प्रथम न्हायां सम्यक् दृष्टि धैगु । (१) सम्यक् संकल्प धैगु । (२) सम्यक् वाक्य धैगु । (३) सम्यक् कर्म धैगु । (४) सम्यक् आजीविका धैगु । (५) सम्यक् व्यायाम धैगु । (६) सम्यक् स्मृति धैगु । (७) सम्यक् समाधि धैगु । (८) थो च्यागु दु । हे विशाखा वहे सम्यक् सक्ति याना व दुःख बेदनायेः जात जन्म ज्वीगु, ज्वीकैगु, जुया चोने मालीगु । गुगुखः व दुःख

कारणगु (उपादान) यागु कारण व दुष्टगु तृष्णायात निरोध याना मदयका मदै वनीगु यात (सत्काय निरोध गामिनी प्रतिपद्) धका धैगुखः । हे विशाखा व गुगूखः संस्कारादि न्यागु उपादान स्कन्ध धैगु लिसे सम एक थ्यंजागु छाःतं, सीकां सीके हे, खंकां खंके हे, थाकु कः, मिलेजुया च्वंच्वंगु व गुगूखः (छन्दराग) धैगु थथे, अथे, धका धैगु सिया च्वंगु, बिज्ञान यातः व प्रज्ञां याना निरोध याथ मफे व । व बिज्ञानं हे । तृष्णा उथेजुया मोह, माया, सहितगु ज्ञानंयाना प्रेमजुया । बरो विश्वासनिं जुया- च्वंगु बिषय न्यागु कारण दैवै च्वंगु चोनीगु । रूप उपादान स्कन्ध फुना वनीगु वंगु यातः (निरोध गामिनी प्रतिपद्) धका धैगुखः हे विशाखा । धका धैबिज्यास्यंलि । हानं विशाखानं बिन्तियात ॥

हे भगवान् ! व सत्कायले अथे सम एक हे थ्यं जुया, अलग मखया, छगु हेथ्यं जुया, च्वंच्वंगु आत्मा यागु कारण व तृष्णा गथेजुया व सत्काय लिसे अलग ज्वीगु जुया मदै वनीगु खः । व सत्काय ले गथ्यजुया सम्यक् दृष्टि धैगु प्राप्ति व्वीगु जुया वैगु खः धका बिंतियास्यंलि श्रीभगवानं आज्ञा जुया बिज्यात ॥

हे विशाखा ! व तृष्णा धैगु गथेजुया फवीगु फुना वनीगु षासाः आर्य्य धैगु आदि ज्ञानयातः दर्शन याथ माःया लागी (बुद्ध धर्म संच) याके शरण कया आदि बुद्ध पित

दर्शन याय धैगु बिचारे चित्त वना उकीहे व चित्त (बं चित्त)
 धैगु मिले ज्वीगु मिले जुया आर्य धर्मे (अपरिचित्त जुया)
 चित्त वहे ज्ञाने मिले ज्वीगु जुया, उकिं ल्याहा मवैगु ज्वीगु
 ज्वीका, (अबिनीत) धैगु व आर्य धर्मे मलातल्ले सत्पुरुष
 पित्त दर्शन याना इमिगु स्वभाव ज्वीगु ज्वीकेगु स्थवा तहल्ल
 याना वहे ज्ञाने (बं चित्त) जुया वहे सत्पुरुष पिनिगु धर्मे
 (अपरिचित्त) याना गुगुकाले सं हे व ज्ञानं छुतय मब्बीगु
 याना च्वनेगु ॥

वहेखः हे विशाखा (सम्यक् दृष्टि) धैगु सत्य नित्यगु
 स्थान यातः खनीगु खंगु व गुगूखः प्रज्ञा, धैगु ज्ञानयां, ज्ञान,
 जुया च्वंच्वंगु प्रज्ञा, ज्ञान यातः, दै वैगु यात सम्यक् दृष्टि
 धका धाईगु धाःगु खः । (व अबिनीत) धैगु सत्पुरुष
 पिनिगु धर्मयातः अप्राप्ति जुया अज्ञ अज्ञाने लाना (अनादि)
 धैगु आदि अन्त मदैच्चंच्वंगु (पृथग् जन) धैपिं चित्त
 मल आपालं दया अन्धकारं त्वपुया चोचोपिं । अज्ञ, अज्ञानी,
 पुरुष पिसं व आत्मा धैगु यात । रूपनं आत्मा हे खः धका
 खना । बेदना यातनं आत्मा हे धका खना । संज्ञा यातनं
 आत्मा हे धका खना । संस्कार यातनं आत्माहे धका खना ।
 बिज्ञान यातनं आत्मा हे धका खना ॥

हे विशाखा ! व न्यागु स्कन्ध यात निरोध याना व जि-
 जिगु मखु धैगु व ज्ञानं सीका खंका हय मागुली । वयात
 सीका खंका हय मफुगुलिं सकलेः सं आत्मा हे धका जक

खना प्रज्ञायातः मदया ज्ञान जक दया वयात छुतय यायगु
अन् उपाय जुया उपाय मख ना मसिया (अनादि) धैगु
आदि अन्त मदैच्च्वंगु अज्ञ, अज्ञाने, लाना च्वंगु खः
लोक धैगु ॥

हे विशाखा ! एव लोक धैगुली गथेजुया च्वंगु खः
धका धैगु विचार बांलाक तयाः छको बांलाक क्वथीकः
छको व आर्य्य अष्टागिक मार्गे उकियागु विधिबिधाने बांलाक
छको गौर पूर्वकं स्वया खने मात्रं हे एव लोकय ज्वीगु, जुया
वैगु, वै चोच्च्वनीगु, च्वंगु यात, यथार्थ खना सिया वैगुहे
खः । व आर्य्य अष्टाङ्गिक मार्ग धैगुली (सम्यक् दृष्टि)
धैगु व (सम्यक् संकल्प) धैगु व (सम्यक् वाक्य)
धैगु स्वंगु व महा उत्तमगु परम आनन्दगु फल यात प्राप्ति
जुया वैगु खः व (सम्यक् दृष्टि, सम्यक् संकल्प, सम्यक्
वाक्य) धैगु स्वंगुलिं याना शुजोगु परम आनन्द ज्वीगु
स्कन्ध धैगु दुःख धाको हे फुईगु, फुकाच्च्वनीगु, चोंगुया,
कारण खः व स्वंगु ॥

हे विशाखा ! व स्वंगु स्कन्ध छुछु धालसा प्रथम न्हापा
(शील स्कन्ध) धैगु । (१) (समाधि स्कन्ध) धैगु,
(२) (प्रज्ञा स्कन्ध) धैगु नापं याना । (३) एवहे स्वंगु
स्कन्धं याना सबत्र दुःखधाको छुतय जुया वनीगु वना च्वंगु
या मूल उपाय ज्वीगु जुयाच्च्वंगु मार्ग धैगु दुःख फुकेगुया
लः खः धका सीकि ॥

हे विशाखा ! व (**सम्यक् दृष्टि**) धयागु गथिंजागु
 धासा ज्ञानव रूप समुदय उवीगु जुयावैगु वैच्वंच्वंगु या
 कारण यातः खना सिया च्वंच्वंगु खः व सम्यक् दृष्टि धैगु
 खः थो छगू । हान हे विशाखा ! (**सम्यक् संकल्प**)
 धैगु गथिंगु धाःसा व संकल्प दुगु ज्ञाने मिथ्या नाशवान्गु
 रूपे संज्ञा नाप लाना च्वंच्वंगु या कारण दुःख खः थव धका
 धैगु यात खना सिया व रूप यातः सदानं हे पुण्य यायगु
 कारणे संकल्प धैगु दान त्याग याना याना सकल जन्म जन्म
 पतिं व रूप शरीर यात त्याग याना याना वै च्वंच्वंगुखः
 (**सम्यक् संकल्प**) धैगु खःथो निगु । हानं हे विशाखा !
 (**सम्यक् वाक्य**) धैगु गथिंजागु धासा दुःख धैगु उवीगु जुया
 च्वंगु या मूल यात फुका बीगुया उपाय व गुगूखः (**दान
 शील भावना**) धैगु धर्मया विधि विधान यात श्वीक खंरू
 कना केना बीगु उवीगु जुया च्वंच्वंगु धर्म खः व (**सम्यक्
 वाक्य**) धैगु । वहे वाक्यं याना हे तिनि (**दान शील
 भावना**) दया (**शील समाधि प्रज्ञा**) यात खना सिया
 वैगु वैच्वंगुखः थो स्वंगु ॥

हे विशाखा ! हानं व सम्यक् दृष्टि, सम्यक् संकल्प,
 सम्यक् वाक्य, धैगु स्वंगु दैवैगु या निमित्त कारण छुधासा
 (**दान, शील, भावनां**) खः व दान शील भावना धैगु
 दैवैगु (**अनित्य दुःख अनात्मा**) धैगु स्वंगु भावना यायां
 व अनित्य दुःख अनात्मा धैगु यातः पूर्ण रूपं हसिल खन

धायव राग युक्तगु चित्तया दुर्बल जुया अहंकार ममकार घमन्द
नाश जुया फुना स्वभाव शुद्धजुया (शील समाधि प्रज्ञा)
धैगु स्वंगु पुरे जुया दैवैच्वंच्वंगु सम्यक् कर्म धैगुखः थोप्येंगु ।
हे विशाखा ! वहेखः सुगत धैगु सुफले लावनीगु वना चोंचोंगु
अहिंसा कर्म ज्वीगु जुया च्वंगु । उकिं याना हे तिति ।
सम्यक् आजीबिका धैगु सत् ब्यबहारे जीबिका उवीगु जुया
च्वंच्वनीगुखः व । सम्यक् आजीबिका धैगुखः थो न्यागु ॥

हे विशाखा ! वहे सत् ब्यबहारं जीबित जुया वहे सत्
ब्यबहार यात चले याना च्वंच्वनेगु उद्योग यातः उद्योग याना
अलसि आलस्य (अबिद्या) धैगु लोभ लालच यात तोता
उद्योगे बिबेक धारी जुया च्वंच्वनेगु यात सम्यक् ब्यायाम
धाई गुखः थो खुगू ॥

हे विशाखा ! उजोगु बिबेक बिचारे बिचार छुतय मज्जीकुस्य
सदानं बिचार (सम्पन्न) लुमंका लुमंका चोंच्वनेगु यात
सम्यक् स्मृति धका धाईगु धागुखः थोन्हेगू ॥

हे विशाखा ! वहे सम्यक् दुगु स्मृतिं याना (सम्यक्)
धैगु यथार्थ थिकगु व्यक्ति मदुगु ध्यान भाबे एकाग्र एक चित्त
उवीगु उवीका । मिथ्यागु भाब सकल यात निर्णे जुया च्वेंगु
सम्यक् भाबे चित्त यातः स्थिर उवीगु उवीका संज्ञा बेदित निरोध
जुया च्वंच्वंगु गुगुखः व प्रज्ञा ज्ञाने हे स्थिर उवीगु जुया
च्वंच्वंगु सम्यक् समाधि धैगु धागुखः थोच्यागू ॥

हे विशाखा ! थवहे च्यागु आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग धैगु लँः

बिना निर्वाणे वन्यगु लैः दैगु दुगु मखु । खः मखु छको बांलाक विचार तथा । व च्यागु (करणीय) याय योग्यगु (संस्कृत) धैगु सत्यगु फल जोरे ज्वीगु जुया च्वंच्वंगुखः मखु व । हानं (असंस्कृत) असत्यगु फल जोरे ज्वीगु जुया च्वंच्वंगु लाकिछु धका नं व आर्य अष्टाङ्ग मार्ग यात बांलाक विचार दयका व च्यागु क्रियाय । छको कोथीक खः ॥

हे विशाखा ! एव आर्य अष्टांगिक मार्ग धैगु ल यात (संस्कृत) धैगु याना काय मालीगु मागु हे खः व आर्य अष्टांग मार्ग धैगु उपोसथ बर्ते याना बिना मेगु निर्वाणे वनेगु लैः मेगु दैगु दुगु मखु धका श्री भगवानं । न्यंका विज्यास्यंलि । हानं विशाखा नं विन्तियात ॥

हे भगवान् ! व सम्यक समाधि धका धैविज्यागु या । उकियागु निमित्त कारण छुजुया वनीगु छुजुया वैगु व समाधि यानागुलिं छु परिस्कार ज्वीगु जुया वै च्वंच्वनीगू खः । हानं व चित्त एकाग्रता धैगु ज्वीगु या सामाग्री साहायकः सुखः छुछुखः व एकाग्र ज्वीगु या विधि व फल छुखः गथेखः गुजागु गथे जुया वैगु गथे जुया च्वंच्वनीगु धका विशाखानं विन्तियास्यंलि । श्री सर्वज्ञ सर्वत्रेसं उच्चा जुया जिन ज्ञान या अधिकार जुया विज्याकक्ष तथागतं आज्ञा जुया विज्यात ॥

हे विशाखा ! सम्यक् धका धैगु ज्वीगुया निमित्त कारण गथेधासा सर्वत्र दैवैगु दैच्वको परार्थं ह्युतक खः वतकं । खनाः सिया संखा भ्रान्ति चित्तमल क्लेश उपक्लेशं ह्युं ह्युं हे मदय-

काः व चित्त एकाग्र उवीगु उवीक्यगु या कारण निमित्त खः व सम्यक् समाधि धैगु या परिस्कार जुयावैगु जुया वै च्वंच्वंगु या कारण सकल बुभ्ने उवीगु जुया । व बिचारं मेगु बिचार याय मागु कारण छुंमदया व बिचारे हे चित्त एकाग्र उवीगु उवीका जुया च्वंच्वनीगु व यागु साहेक सामाधि वहे चैतन्य धैगु हे खः व यागु परिस्कार व हे निमित्त खः सम्यक् समाधि धैगु या परिणाम । हे बिशाखा ! चित्त एकाग्र उवीके मागु एकाग्र याय मागु या कारण प्यंगु निमित्त दु । वहे प्यंगु निमित्त कारणं याना व चित्तयातः वहे एकाग्र ले हे प्रस्थान उवीगु उवीका उकियातः हे सदानं लुमंका एकाग्र उवीगु उवीका चोंच्वने मागु निमित्त कारण खः ॥

हे बिशाखा ! व चित्त एकाग्रगु स्थाने प्रस्थान याना वै च्वंच्वने मागु या कारण प्यंगु दु छुछु धासा । प्रथम न्हापां दुःख धैगु या कारण छगु निमित्त खः (१) हानं व दुःख सह याय मागु यात सहाय मफु मफैगुलिं याना दुःखं दुःख हे उवीगु कारण मुंका हैगु हैच्वंगु दुःख समुदय धैगु दुःख मुना वै च्वंच्वंगु या कारण निमित्त (२) हानं व दुःख व समुदय व निगु यातं मदयका फुका छेय मागु या निमित्त दुःख निरोध धैगु दुःख दुःख धैगु या कारणयात हसीका छेयमागु निमित्त (३) श्व दुःख हेखः धका व यात ध्यान तथा मतोतुस्य श्व दुःख उवीगु कारण छुंछुं मदय कुस्य म्वाना च्वनेगु जुया च्वनेगु श्व दुःख निरोधगामिनी प्रतिपद धका धैगु प्यंगु निमित्त

कारण खः एवहे (४) निमित्त कारणं याय माला च्वंगु खः व (सम्यक् समाधि) धैगु थिकगु बिचारे च्वना सम एक गु भाव जोना एकाग्र चित्त याना च्वंच्वने मागु या कारण खः सम्यक् समाधि धैगु ।

हे विशाखा ! एवहे महा प्रधानगु (जन्म, जरा, ब्याधि, मृत्यु,) प्यंगू दुःख यागु निमित्त कारण छुंछुं मदयका छोय मागु । व निमित्त कारणे छुखः माला च्वंच्वंगु व परिस्कार जुया है च्वंच्वंगु यात हे फुका छोय मागु या निमित्त या कारणे हे माला च्वंच्वंगु हे खः व सम्यक् समाधि धैगु ॥

हे विशाखा ! व समाधि धैगु या परिस्कार सदानं याना याना हे च्वंच्वने मागु खः व । व हे खः दुःख यात निरोध याना फुका मदयका छोया च्वंच्वंगु हे खः व । सम्यक् समाधि धैगु । व समाधि या परिस्कार चित्त एकाग्रता धैगु चित्त स्थिर याना शान्त स्वभावे उपस्थित जुया च्वंच्वने मागु कारण । व हे दुःख यात मदयका च्वनीगु चोनेगु या कारण निमित्त या कारण खः व ।

हे विशाखा ! व हे कारण निमित्तं याना व चित्तं व समाधियातः परिस्कार याय मागु कारण खः एवहेखः निरोध धर्म धका धैगु एव धर्मं विना मेगु धर्मं दुःख फुई धका धैगु विचार सकल हे मिथ्या भूय गुल्लं खःधका सीकि ॥

हे विशाखा ! उकिं एवहे निरोध धर्म यागु ग्रंथ बोना बोना एवसंसार यागु दुःखयातः हसीका वहे दुःखयात

फुका ह्योयगु धवहे निरोध भाबय भाबना याना उकिहे भाबित जुया वहे कार्य्य यात सेबन याना दुःख ज्वीगु अकार्य्य अबिद्या यात त्याग यायगुली चित्त यात बलाका थोहे निरोध धर्म यागु ज्ञान यात धारण याना चोनेगु च्वंच्वंगु यातहे सम्यक् समाधि यागु भाबना धका धार्इगु धागुखः ॥

हे विशाखा ! दुःख धैगु गन्यागु धासा । जन्म ज्वीगुनं दुःख हेखः । जरा बुढा ज्वीगु जुया वैगुनं दुःख हेखः । ब्याधि धैगु रोग ज्वीगु जुया वैगुनं दुःखहेखः । हानं मरण मृत्यु सिना वनीगुनं दुःखहे खः । संयोग जुया नाप च्वंच्वना पिं लिसे बियोग जुया बाया वने मालीगुनं दुःखहेखः । हानं योह्य व योगु परार्थ लिसे छुतय जुया वने मालीगु माला च्वंच्वंगु व । मयोह्य व मयोगु लिस्व होना च्वने मालीगु मालाच्वंगुनं दुःखहेखः । हानं इत्तायानागु पुरेमज्वीगु । दै च्वंच्वंगु फुना वनीगुनं दुःखहेखः । हानं व सर्वत्र अथ्यहे ज्वीगु दुःख यागु कारण निमित्त हेखः धका धैगु व दुःखयात ह्यमस्यूगु ह्यमसीगुनं दुःख हेखः । हानं व दुःख धैगु यातः ह्यमस्यूगुलिं याना दुःखदैवैगु यात सुखताया चोनीगु च्वंगुनं दुःख या कारण हे खः । हानं सुख ज्वीगु यात दुःख ताया कार्य्य धैगु ज्या याय मफया तोता च्वनीगु च्वंगुनं दुःख हेखः ॥

हे विशाखा ! थु जोगु दुःखयात ह्यमसिया अचेत भाबे लाना च्वंगु अबिद्या अन्धकारं याना अबिद्या हेतुं जुया छुंमसिया छुंमसीका चोनीगु चोने व महा धोरगु दुःखे लावनीगु

या कारण निमित्त खः व छुंमस्यूगु अबिद्या लोभ धैगु धका श्रीभगवानं । आज्ञा जुया बिज्यागु न्यना । हानं बिशाखानं बिन्तियात ॥

हे भगवान् । श्व दुःख या कारण संस्कार रूप जुया दैवया च्वंच्वंगु या कारण प्रथम ह्वापां श्व काय शरीरे छु संस्कार जुया दैवैगुखः । ह्वापां काय हेनी संस्कार जुया दैवैगु लाकि । बचन संस्कार जुया दैवैगु लाकि । चित्तसंस्कार जुया दैवैगु लाकि । हे भगवान् ! श्व स्वंगु संस्कार यात । काय संस्कार ज्वीगु छुयातः धार्इगु खः । हानं बचन संस्कार छुयातः धार्इगुखः । हानं चित्त संस्कार छुयात धार्इगुखः । श्व स्वंगु संस्कार या न्हापां संस्कार जुयावैगु वैच्वंच्वंगु या परिणाम गुगु संस्कार खः श्व संस्कार दैवैगु दैवैच्वंगु धका बिशाखानं बिन्ति यास्यंति श्रीभगवानं । आज्ञा जुया बिज्यात ॥

हे बिशाखा ! श्व गथे धासा आश्वास प्रश्वास धकाधैगु सास द्वाहा प्याहा जुया च्वंगु व बायु दुने पिने सना च्वंच्वंगु या कारणं याना काय संस्कार ज्वीगु जुयावै च्वंच्वंगु खः । उकी बितर्क धैगु (छन्द) थथे अथे धका धैगु सिया खना बुभेजुया ज्ञान प्याहा वै च्वंच्वंगु वाक्य धैगु (बचन) संस्कार धैगु शब्द प्याहा वैगु वैच्वंगुखः ॥

हे बिशाखा ! (प्रष्टुब्ध) धैगु छुं स्पर्श ज्वीगु जूवैगु ख्वाउगु वा क्वाःगु क्वाचुगु नायुगु सुख बेदना रस गन्ध धैगु यात थथे अथे धका सिया छुतय जूगुयात चित्त संस्कार

ज्वीगु, जूगु, जुया च्वंच्वंगुखः श्व स्वंगु (काय, बाक्, चित्त) धका धैगु संस्कार या कारण निमित्त खः । श्व दैवै च्वंच्वंगु या कारण गधे धासा । श्व शरीरे (बायु) सास स्वास जुया कायलेः संस्कार ज्वीगु जुया वै च्वंच्वनीगु धर्मखः । शुक्ति प्रथम ह्यापालाकः विज्ञान धैगुलिं बितर्क विचार याना हःगु । जितः थथे जुल थथ्य याय माल धका धैगु विचार ज्वीगु जुया लिपा शब्द बाक्य पिकै हैगु हःगु शब्द बाक्य संस्कार ज्वीगु जूगुखः । हे विशाखा ! संज्ञा धैगु छुं ज्ञाने जोरे ज्वीगु जुया च्वंगुली । सुख बेदना दुःख बेदना धका धैगु, स्यूगु सीकैगु व विज्ञानं तर्कना याना हैगु, हःगुलिं याना (वायु) धैगुया कारणं वयागु धर्म याना । दैवैच्वंगु, काय संस्कार खः श्व दैवैगु या निमित्त कारण (संज्ञा) धैगु व ज्ञान । मिले जुया नापला गुलिं याना । काय संस्कार ज्वीगु, जुया वैगु, वै च्वंच्वंगुखः । काय शरीरे सुख बेदना बुभे ज्वीगु, जुया वैगु स्यूगु सीगु, मन चित्तया संबन्धे (चैतसिका) धैगु, बुभे ज्वीगु जूगुयातः चित्तयागु, संस्कार ज्वीगु, जूगु, खः ॥

हे विशाखा ! सुख बेदना दुःख बेदना धैगु व न सुख खः व । न दुःख बेदना खः व । धका धैगु गथ्य धासा । सुख दुःख अदला बदला ज्वीगु जुया च्वंच्वंगु यात छुं मस्यूगुलिं याना । गथेधासा हे विशाखा । काय बाक चित्त धैगु स्वगुलिं संस्कार या कारण कारखः वहे क्रिया कृत ज्वीगु जुया ज्वीधुं-कुगु (कृति) धैगु चिह्न प्याहा वैगु वैच्वंच्वंगु वयागु फल

कर्म धैगु नाना, अने, अनेगु, गति दुर्गति ज्वीगु जुया वैगु
वैच्वंगुखः धका श्री भगवानं । आज्ञा जुया बिज्यागु न्यना हानं
विशाखानं विन्तियात ॥

हे भगवान् ! एवगुगूखः ज्वीमाको सकल कारण मिले
ज्वीमागु मिलेज्वी धुंका दैवैच्वंगु एव परार्थ सकल हानं
(बेदित) धैगु जुया (समापत्) जुया शुक्रियागु निसा
प्रमाण मदयक निरोध जुया फुना वनीगु धका धैबिज्यानागु ।
गद्यञ्जिव निरोधजुया वनीगुखः एव धका विन्तियास्यंलि
श्रीभगवानं आज्ञादयका बिज्यात ॥

हे विशाखा ! एव संज्ञा धैगु नाप लाईगु लाःगु मिले ज्वीगु
जूगु कारणं याना दैवैगु दैवैच्वंङ्गु सुख दुःख असुख अदुःख
धैगु स्वगुलिं दुःख बेदनाया कारणहेखः एव धका धैगु चित्तं
यथार्थ हसीका व यात निरोध याना व सुख दुःख न सुख न
दुःख धैगु चित्तय मदयका छोया च्वंच्वने धुंकुह भिच्छुयागु
चित्त मने व दुःख बेदना धैगुया भाव संखा रेणु प्रमाण हे
छुंछुं दैगु दुगुमखु । व भिच्छुयाके व दुःख बेदना यात व भिच्छुं
न्हापां तुं । एव रूप शरीर दुःख बेदना या कारण हेखः धका
धैगु यातः बुभ्ने ज्वीमाको बुभ्नेजुया सिया खना खंका तय
धुंकुगुलिं याना । व भिच्छुयागु चित्तय व दुःख खना शांत
संतोषे चित्त लाका तैतय धुंकुगुलिं याना हे विशाखा ! व
अज्ञानरूपी लोभ उथेजुया वैगु अन्धकार या कारण यातहे
निरोध याना । व बेदना या कारण अज्ञान अविद्या लोभं तोत-

का च्वंचवने धुं'कुगुलिं । व भिच्छु यागु चित्तः । संज्ञा बेदित निरोधे संपन्न जुया वनेमानि जि धका धैगु बिचार यात समेतं व बिचार व भिच्छुया मने मतीतया तैतै च्वंचवनीमखु । हे बिशाखा ! जि संज्ञा बेदित निरोधेः संपन्न जुया च्वंचवना तिनि जि धका धैगुलिनं । व भिच्छुं मने मती तै च्वंचोनीमखु । हे बिशाखा ! हानं व भिच्छुं जि संज्ञा बेदित निरोधे समापन्न जुया फुना वने मानिद्ध जि धका धैगु बिचारे नं व भिच्छुं मने मती तै च्वंचवनीमखु । कारण लुयानि'तिं धासा ॥

हे बिशाखा ! श्व नाना, अने अनेगु, प्रकार या विज्ञान संज्ञा समुदय ज्वीगु जुया च्वंचवंगु या कारणं जुयावै चोंचोंगु (प्रतीत्यसमुत्पन्न) धैगु ज्वीगु जुया वैगु वै च्वंचवंगुया हेतु यात स्यूगु खंगुलिं याना सर्वत्र संस्कार यातः अत्यन्त परिशुद्ध ज्वीगु ज्वीका च्वंचोनेगु प्रज्ञा ज्ञाने चित्तलाईगु लाका चोंचवने धुं'कुगुलिं याना ॥

हे बिशाखा ! व भिच्छुं हानं जि संज्ञा बेदित निरोध ज्वीगु जुया च्वंचोने मानि धैगुलिनं वयागु मने मती व भावनं दैचों-चवनीमखु । हानं व भिच्छुया मती जि संज्ञा बेदित निरोधे समापन्न जुया वने धुं'कुह धका धैगु बिचारेनं व भिच्छुया मने मती दै च्वंचवनीमखु । हे बिशाखा श्वखः गश्यधासा भिच्छु धैपिनि चित्तय न्हापालाक हे थो सर्वत्र दैवैगु दै चोंचवंगु । सर्वत्र हे फुना वनीगु परार्थ हेजक खः धका धैगु यात बांलाक यथार्थ ह्यसीका उकियात अनुभव दयका (निरोध) धैगु निर्णे ज्वीगु

जुयाच्चवंचवंगु ज्ञाने भावना याना उक्तीहे भावित उवीगु उवीका
 चोच्चवने धुं कुगु चित्त उवीगु जुया वने धुं कुगु चित्त जुया व
 भित्तु धैपित्तं (अभ्यस्त) धैगु यथे उवीतिनि अथ्य उवीतिनि
 धका धैगु छुं छुं हे व भित्तु यागु चित्तय भय संखा भ्रान्ति
 धैगु दैगु दुगु छुपरार्थं हे मदया सर्वत्र निर्णे उवीक्य माको यात
 निर्णे याना । दै चोको भयनं तोतका चोचोने धुं कुगु चित्त जूया
 नितिं हे भित्तुगण इमिगु चित्तय राग धैगु चित्तमल्ल छुं छुं हे
 उथय उवी धैगु कारण हे मदया च्वंगु स्थाने व भित्तु धैपिनिगु
 चित्त येका चोच्चवने धुं कुगु जूयानितिं गथे खः (गगन) धैगु
 आकाश खः वथ्यं हे जुया वने धुं कुगु चित्त उकिं भित्तु धैपिके
 चित्त मल्ल रागादि दैवैगु कारण हे मदया सर्वत्र दुःख धाको
 निरोध जुया मदै वंगुखः धका श्रीभगवानं आज्ञा जुया बिज्या-
 स्यंलि । हानं विशाखानं बिंतियात् ॥

हे भगवान ! व संज्ञा बेदित निरोध जुया वने धुं कुह्य व
 भित्तुया । थन लोक्य व या न्हापां छु संस्कार यात निरोध
 जुया वंगु वनीगु खः । काय संस्कार निं निरोध उवीगु लाकि ।
 बचन संस्कार निं निरोध उवीगु लाकि । चित्त संस्कार निं
 निरोध उवीगु व भित्तुया धका विशाखानं बिंतियास्यंलि ओ-
 भगवानं । आज्ञा जुया बिज्यात् ॥

हे विशाखा ! भित्तु धैपिनि प्रथम न्हापालाकः बचन
 संस्कार जुया च्वंगु धर्मनिं न्हापां निरोध जुया वनीगुखः । व
 यां लिपा काय संस्कार जुया च्वंगु धर्म निरोध जुया वनीगु-

खः । वयालिपा तिनि चित्त संस्कार जुया च्वंगु धर्म निरोध जुया वनीगुखः । हे विशाखा व निरोध ज्वीगु जूगु चित्त या छुलिस्थं हे राग दुगु चित्त मदया मखया (परिशुद्ध) धैगु जुया वनीगु वंगू खः व भिच्छुया निर्बाण धैगु धका सीकि । हे विशाखा श्व दुःख रूपी गु लोक विषयले चित्त उथेज्वीगु जुया वैगु कारण सर्बत्र हे छुंछुं बाकि मदया । अविद्याधैगु लोभं तोता वन्य धुंकुगु चित्त जुया व भिच्छुयागु काय, बाक् चित्त, स्वगुलिं (बुद्ध धर्म संघ) धैगु ज्ञाने युक्तजुया मुक्त ज्वी धुंकुगु चित्त ज्वीगु जुया । लोक दुःखं मुक्त जुया च्वंच्वने धुंकुगु चित्तखः (अर्हत्) भिच्छु धका धैपिनिगु चित्त निर्बाण धैगुखः ॥

हे विशाखा ! उकिं अर्हत् भिच्छु पिनिगु चित्ते दुःख रूपीगु शरीरे व भिच्छुपिनिगु चित्त निरोध जुया मदैवने धुंकुगुखः उकिं इमिगु चित्ते मल धैगु रागादि छुंछुं मदया गुणहे जक जुया वंगुखः । हे विशाखा ! तथाऽऽगत अर्हत् सम्यक् संबुद्ध धकाधैगु लिसे फरक छुं दैगु दुगुमखु धका सीकि । हे विशाखा ! अर्हत् भिच्छु धैपिनिगु चित्त य संज्ञा जूवने मानिगु कारण छुंहे मदया । न जि दैच्वना न जि दैवया । न जि दैवैतिनि । न जि दैचेने । धैगु मने मती छुंछुं हे दैवैगु कारण मदया । शुजोगु कारणं सर्बन्यापि जुया जि जिगुमान् अपमान धैगु छु परार्थे नं मने मती छुंछुंहे मतसे न्हापांतुहे सीके माको यात सीका खंका परित्याग दयका

चित्तयात शुद्ध शान्त याना तैतय धुं'कुगुलिं याना । हे
 विशाखा ! व अर्हत् भिच्छु पिनिगु चित्त वहे संज्ञाज्वी धैगु
 ज्वीम्बाले धुं'कुगु (एक) छगुः गु चत्र भावे भावित जुया
 उगुहे अबस्था यात प्राप्त ज्वीके मागु यात प्राप्त ज्वीका
 चोंचवने धुं'कुगुलिं याना सम्यक् समाधिं छुतय जुया मवैगु
 चित्तजुया वने धुं'कुगुखः (अर्हत्) भिच्छु धका धैपिनिगु
 चित्त धका श्रीभगवानं । आज्ञा दयका विज्यागु नेना हानं
 विशाखानं विन्तियात ॥

हे भगवान् ! व संज्ञा धैगु छुं'हे मदै चोने धुं'कुगु चित्त
 दैच्वंछ भिच्छु या । आ थन व छु धर्मयाना दैच्वंछ्वंगु व
 अर्हत् भिच्छुधैपिं । हे भगवान् ! काय संस्कार यागु धर्मं
 लाकि । वचन संस्कार यागु धर्मं लाकि । चित्त संस्कार यागु
 धर्मं लाकि । छु धर्मं याना आ थन व भिच्छु दैच्वंछ्वंगु धका
 विशाखानं विन्ति यास्यंलि श्रीभगवानं आज्ञा दयका विज्यात ॥

हे विशाखा ! व संज्ञा बेदित निरोध ज्वीधुं'कुगु चित्त
 दैच्वने धुं'कुगु भिच्छु या । थन आः व भिच्छु दैच्वंछ्वंगु या
 कारण वया न्हापा यागु अबिधां याना चित्तया संस्कारं, काय
 संस्कार, वचन संस्कार, यागु धर्मया अबधि, आयुर्दा, बाकिदै
 च्वंछ्वंगु धर्मं हे जक व भिच्छु आःथन दैचोंगुखः व धर्मं फुत
 धाय व । व हानं थुगु दुःखरूपी लोके दैवैह मखया वनेधुं'कल व
 अर्हत् भिच्छु धैह धका श्रीभगवानं आज्ञा जुया विज्यागु न्यना ।
 हानं विशाखानं विन्तियातः ॥

हे भगवान् ! एव चित्तं छुंछुकिसं संज्ञा धैगु मद्यका
चेने धुं कुह्य भिच्छुया आथन वयागु ब्या छु । छुया कारणं
थन स्पर्शं ज्वीका चोच्चंगु खः व भिच्छु धका बिंतियास्यंलि
श्री भगवानं । आज्ञा दयका विज्यातः ॥

हे विशाखा ! व अर्हत् भिच्छुया (पूर्व) न्हापा वया
प्यंगु आहार याना वैच्चं च्वंगु या विषय यागु कर्म बिपाक
बाकिगु फुके मानिगु दैच्चंगु या कारणं याना हेजक व
भिच्छुं स्पर्शयाना चोच्चंगु जकखः । तर स्पर्शयाना च्वं च्वंगु
हे जूसां मेगुलिं मखु ! हे विशाखा छुकि, छुकि, भावतया स्पर्श
याना च्वं च्वंगु धासा । न्हापां (शून्यता) धैगु भावे स्पर्शयाना ।
अनंलि (अनिमित्त) धैगु आकार मद्गु आकाशया भावे
चेना स्पर्शयाना । अनंलि (अप्रणिहित) धैगु हीत ज्वीगु
जूगुया अन्तहे मद्यका अपरमित ज्वीगु जुया चोंगु भावे स्पर्श-
याना नाश ज्वीगु परार्थे छुकिसं दृढ जुया मचोंगु एवहे स्वंगु
भावे हेजक व अर्हत् भिच्छु धैपिसं स्पर्शयाना उकियात हेजक
सेबन याना च्वं च्वंगु हे जकखः । मेगु छु भावेसं व भिच्छु
पिनिगु चित्तवना स्पर्शयाना चोचोंगु मखु धका श्री भगवानं ।
आज्ञा जुया विज्यास्यंलि । हानं विशाखानं विन्तियात ॥

हे भगवान् ! अथिंजागु विचारे चित्तं यातः तैचोच्चं ह्य
व भिच्छुया व चित्तं वया गन निमग्न जुया गन प्रबण्य प्राग्भार
पहड विवेक तैच्चंचोचान व भिच्छुया धका विशाखानं बिंति-
यास्यंलि । श्री भगवानं आज्ञा दयका विज्यात ॥

हे विशाखा ! व अर्हत् भिक्षु यागु चित्त (एकान्ते)
 एकाग्रताय व यागु चित्त निमग्न ज्वीगु ज्वीका वयागु विबेक
 (प्रबण) धैगु सर्वत्रेसं प्रबल ज्वीगु जुया वयागु (प्राग्भार)
 धैगु पर्वत समान ज्वीगु जुया देगहे मसनीगु स्थिर पूर्ण दैच्चंगु
 शान्ते । दुःख मदुगु सुखे निमग्न जुया चोच्चंगुलः व अर्हत्
 भिक्षु धैपिनिगु चित्तः धका सीकि । हे विशाखा धका श्री भग-
 बानं । आज्ञा जुया विज्यागु न्यना । हानं विशाखानं विन्तियात ।

हे भगवान् ! अथ्य ज्वीगु दस्यंलि बेदना धैगु लुयात्त
 धाई गुलः धका विन्तियास्यंलि । श्रीभगवानं । आज्ञा जुया
 विज्यातः । हे विशाखा बेदना धैगु ज्वीगु या कारण स्पर्श
 धैगु लुं लुकोसं नापलाईगु नापलायव सुखा सुखमय ज्वीगु
 वहेखः बेदना या कारण । (१) हानं दुःखा दुःखमय ज्वीगु
 जूगुनं बेदना या कारण हे खः । (२) हानं अमुखा अदुःखा
 मय यागु कारणं नं बेदना यागु कारण हे खः । (३) हे वि-
 शाखा थ्व स्वगुलिं याना सुखमय बेदना धैगु गथेघासा
 (कायिक) काय शरीरं याना (मानसिक) धैगु मनं
 याना हेगु सुलिस्यं लुकिसं अनुभव ज्वीगु जूगु (बेदित
 बेदयित) धैगु लुकिसं सुयाक्यं स्पर्श मिले ज्वीगु मिले जुल
 धायव । उकिंयाना उकिनापं अनुकूल धैगु बुभे ज्वीमागु बुभे
 जुया थथेहेखः धका धैगु सम्भे जुयावैगु बेदनां याना सुख
 मालावैगु सुखताईगु ताःगु (सुखमय) धैगु चित्तय प्रतीत
 जुया वैगु गुगुखः व आश्रव चित्तमल वयात सुखा सुखमय

बेदना धका धाईगु खः ॥

हे विशाखा ! हानं कायंनं, मानसिकंनं, अनुभव मजूगु
(प्रतिकूल) धैगु सदानं सकलेसं छुंमसिया चेांचेां पिनिगु
(व अबिद्यां) याना दुःखमय लेहे पतित जुया च्वंच्वनीगु
खः व । वयात हेखः दुःखमय बेदना धका धाईगु धागु खः ॥

हे विशाखा ! कायिकंनं मानसिकंनं अनुभव ज्वीगुली
चित्त शान्त मदुगु व चित्त प्रतीत जुया (अन्नन्य) म्य म्य गुली
मन वनाहे जक च्वंच्वनीगु व न दुःख न सुखमय धैगु व
छुंमस्यूगु बेदना धैगु हेखः ॥

हे विशाखा ! व सुख दुःख असुख अदुःख धका धैगु
गथेधासा । सुख बेदना धैगु सुखताया च्वंच्वनीभले छुं मतीचा
छगुस्थिति चणभर मतीचा सुख ताई गुलिं याना हानं वयां
लिपा व सुख यागु परिणाम दुःखहे जुया वैगुखः व दुःख यात
हेखः सुखा सुखमय बेदना धका धाईगु धागुखः । हे विशाखा
वहेखः लोके सुख धैगुया स्थिर मदुगु यातहे । दुःखमय बेदना
धका धाईगुखः । दुःखमय बेदना ज्वी भलेला दुःखहे जक
सम्भे ज्वीगुखः । वयागु परिणाम लिपा हानं सुखहे ज्वीगु जुया
वैगुखः । उकिया निंतिं वयात सम्भेजुया चोचवने मागुखः ॥

हे विशाखा ! थो परिणाम यात मस्यूगु महादुःख खः वहे
मस्यूगु हे दुःख समुदय धैगुखः । वयात थथे धका स्यूगु खंगु
दुःखनिरोध धैगुखः थव । थवहे दुःख रूपीगु जन्मंहे थवहे दुःख
यातः दुःख धैगुखः थव धका धैगु सीका खंका हे । थव दुःख

यात फुका वन्य मागु यात फुका वन्य फुगु यातहेखः । हे विशाखा ! दुःख निरोध गामिनी प्रतिपद् धका धैगु धागुखः गथे धासा थो दुःख धैगु ज्वीगुया कारण सुख यातः थथेख थव धका धैगु निरोध धैगु ह्यसीका वयात मदयका चोंच्वंगु थवहे नर-जन्मं थवहे पुरुष यागु लच्छणं थवहे शुद्धगु स्वभावं याना । दुःख धैगु धाक्व छुंछुं मदयकाः छोय मागुखः थो जन्मं धका धैगु यात यथार्थ । व अनित्य, दुःख, अनात्म, यात बांलाक ह्यसीका दुःख धैगु यात फुका चोंच्वनेगुया कारणे दुःख ज्वीगु सुखयात दान त्याग याना शीले च्वना समाधिं जेना प्रज्ञा यात खंका चोंच्वने मागुखः ॥

हे विशाखा ! थो अदुःख असुख मय धैगु सुख दुःख समा-नगु चैतन्न्य यातः भुल भुले ज्वीका सुख दुःखया कारण यात तंका न सुख न दुःख धैगु छुंछुं मसीका (अज्ञ) अज्ञान बाल मूढ़ जुया दुःख दुःखया कारण यात फुके मफैच्वंगु चोनीगु दुःखयात हे खः परम दुःख धका धाइ गु धागु । व यातः फुक्यगु फुकुगु हे परम आनन्द धका धाईगु धागुखः धका श्रीभगवानं । आज्ञा जुया त्रिज्यागु न्यना । हानं विशाखानं बिंति आत ॥

हे भगवान् ! व सुख बेदना धैगु जुया वैगु वैबले चित्त धैगुली गुजोगु क्लेश मल दैवैगुखः हे भगवान् ! व चित्तय गुजागु वृष्णा यागु अनुशय जुया दैवैगु खः । हानं दुःख बेदना धैगु ज्वीगु जुया वैबले व चित्तय गुजोगु क्लेश मल आशा

चृष्णा यागु प्रभाव दैवैगु खः, हानं अदुःख असुख बेदना धैगु
 ज्वीबले गुजोगु चित्तयाके क्लेशमल दैवैगुखः, धका विशाखानं
 बिंतियास्यलि । श्री भगवानं । आज्ञा दयका बिज्यात ॥

हे विशाखा ! सुख बेदना धैगु ज्वीगुली जुया वैगु राग
 अनुशय यागु चित्त मल दैवैगु खः । हानं दुःख बेदना धैगु
 ज्वीगु जुया वैभले (प्रतिघ) धैगु प्रतिहिंसा न्याबले न्याक्वहे
 दैच्वंच्वंसां छुकीसं संतोष मजुसे सदानं अलाभया कारण लोभ-
 जक चित्तय उथे जुया हिंसा यागु अनुशय ज्वीगु जुया
 वैगुखः । हानं अदुःख असुख धैगु ज्वीगु जुया वैगु या अनु-
 शय चैतंन्य हिनजुया (अबिद्या) धैगु लोभं तोपुया छुं
 मसिया अन्धकारं तोपुया चोनीगु च्वंगु चित्तयागु मलखः ॥

हे विशाखा ! सुख, दुःख, असुख, अदुःख, धैगु पेगुलिं
 रागादि हिंसा (अबिद्या) लोभं जुया च्वंच्वंगुखः हे
 विशाखा । त्याग याय मागु त्याग याय मफेव ज्वीगु जुया
 च्वंच्वनीगु खः व बेदना । उकिं विषय यातः स्वया, स्वया,
 त्याग याना याना च्वंच्वने मागु दुगुखः छुछु त्याग याना
 चोंच्वने मागु धासा । सुख बेदना धैगुली राग अनुशय यात
 त्याग याना छोयमागु खः, हानं दुःख बेदना धैगुली हिंसादि
 कर्म अनुशय यात त्याग याना छोय मागुखः । हानं अदुःख
 असुख बेदना धैगुली लोभ धैगु (अबिद्या) अनुशय चित्त-
 मल यात त्याग याना चैतंन्य यात दयका हयमागु खः ॥

हे विशाखा ! श्वखँया गुह्यसिके बितर्क बिचार दया

विभेक संपूर्ण जुया कामुना कर्मलिख्य रहित जुया चवनेगु चो-
 निभले । प्रीति) धैगु मैत्री भावं सकल खना चवनीगु च्वंगु
 प्रेमसुखं दुःख मवैगु अभिमान मदै च्वंगु ध्याने प्रथम न्हापां
 गुह्यखः बिहरे जुया च्वंचवनि वयात उगुहे ध्यानं याना अम-
 ङ्गल मभिना वैगु रागं वयागु चित्त यात तोता वनीगुखः ।
 वहे तोता वनीगु वंगुलिं वयात उगुहे अबस्थाय वयाके शुजोगु
 बितर्क बिचार उत्पन्न जुया वयू । हे विशाखा ! गथेधासा
 आर्य धैगु आदि न्हापा न्हापा यापिं तथागत पिनिगु (आय-
 तन) धैगु काय यात जिं गथेयाना प्राप्तयाना उगु अबस्थाय
 जि श्यंक्क्य धका धैगु बितर्क बिचार ज्वीगु जुया वैगु । वहे
 बिचार ज्वीगु जुया वैगुलिं याना । गथेखः न्हापा न्हापा
 यापिं आदि तथागतपिसं । शुगु अबस्था यात गथेयाना न्हापा
 यापिं तथागत पिसं बिहरे याना चवना विज्यागु गथ्यखः
 वश्यंहे जिनं बिहरे याना चोचवने धका धैगु चित्तय तर्कना
 बिचार उथेजुया उगुहे चट्यां याना उकियात हे निश्चय यायू
 वहे निश्चय ज्वीगु जूगुलिं उगुहे प्रकारं वहे उत्तमगु मुक्तियात
 प्रेमजुया वहे कार्य्यं यायगुली हर्षजुया चित्तय निश्चित जुया
 वनीगु वनिभले वयागु चित्ते (दौर्मनस्य) धैगु चित्त स्थना
 वैगु संतापं याना जुयावैगु (प्रतिघ) धैगु सकलेसं हिंसा
 यागु अनुशय निरदया तागु चिन्ता चित्तयल्लुया वैगु वया वहे
 हिंसादि कर्मं ज्वीगु । व कर्मं व चित्तयात तोता वनीगु खः ।
 वहे तोता वनीगु वंगुलिंहे हिंसा यागु अनुशय सकल सदानं

फुना वनीगु खः ॥

हे विशाखा ! व फुनावनीगु फुनावलिस्य भिच्छु धका धैपि-
निगु चित्तय (**दौर्मनस्य**) धैगु चित्तय दुःख संताप ज्ञीगु
जुया वैगुया कारण छुपरार्थहे मदयक खंके सीके मागु छुत-
कखः वतकं सीका दुःख सुख न दुःख न सुख धैगु प्यंगु यात
बिचार पूर्ण जुया वयात प्रज्ञा यागु बलं परित्याग याना छोया
तैतय धुंकुगुलिं याना (**सौमनस्य**) धैगु चित्त मने दुःख धैगु
मदया सुखि शान्त सन्तुष्ट जुया दुःख दुःखया कारण मदगु
सुखे लाना चोच्चवनीगुखः ॥

हे विशाखा ! (**दौर्मनस्य**) धैगु चित्त असंतुष्ट जुया शान्त
मदया अशान्त जुया चित्त मन स्यना वैगु भावं रहित जुया
(**उपेक्षा**) धैगुलिं याना लोभं भुल जुया लः द्वना चोनीगु च्वंगु
यात मद्वनीगु मद्वंगु मद्वकैगु मद्वना च्वंच्वंगु (**उपेक्षा**)
धैगु मेगु अनित्य परार्थ यातः इत्ता राग मदै चोच्चंगु । उकिं
याना (**स्मृति**) बिचार कल्पना शुद्ध जुया चतुर्थ ध्यान यात
प्राप्त जुया बिहरे जुया च्वंच्वंगुलिं याना अबिद्या धैगु मूढ
अज्ञ अज्ञानं रहित जुया अबिद्यां त्वतका चैतन्य प्रकाश ज्ञीगु
ज्वीका चोच्चंगु खः भिच्छु धका धैपिं धका सीकि ॥

हे विशाखा । गथ्य धासा सुख बेदना धैगु या (**प्रति-
भाग फल**) दुख हे ताया वैगु खः । दुःख बेदना धैगु या
(**प्रतिभाग फल**) सुख हे ताया वैगु खः अदुःख असुख
या (**प्रतिभाग फल**) अबिद्या छुंमस्यूगु लोभ हेखः ।

व अविद्या या फल छुंमस्यूगु हे खः । वहे छुंमस्यूगुलिं याना
 व यागु (प्रतिभाग फल) अविद्या लोभ हेखः धका धैगु
 सीका चिरा यातः अशान्ति मदयका शान्ति दयका विद्या
 यातः प्राप्त याना चोंचवनेगु या (प्रतिभाग फल) विपच्च
 धैगु पत्तपात मदुगु । व विपच्चे पत्तपात मदुगु या (प्रति-
 भाग फल) विमुक्ति । विमुक्ति धैगु शुद्धगु मुक्ति खः व श्रुद्धगु
 मुक्तिया (प्रतिभाग फल) सपत्ति सत्ययागु पत्ते खः ।
 व सत्य यागु पत्ते या (प्रतिभाग फल) निर्वाण धैगु खः
 व निर्वाण या (प्रतिभाग फल) श्रुद्धगु ब्रह्मचर्या यागु
 सुवासना सुवास खः । व ब्रह्मचर्या यागु (प्रतिभाग फल)
 निर्वाण हेखः । हे विशाखा ! व निर्वाण धैगु गन्यागु धासा
 (पर्यवसान) धैगु खः व पर्यवसान धैगु गन्यागु धासा
 गुथाय तक त्याग याय मागु दु उथायतकं त्याग याना । गुथा
 य तक ज्ञान यात श्यंक्य मागु दुगुखः उथाय तकं व ज्ञान यात
 श्यं का शान्त ज्वी धुं कुगु ज्ञान यात हेखः निर्वाण धका धाईगु
 धागुखः ॥ हे विशाखा ! अनं उखे (अनन् उपाय) उपाय
 यायगु स्थान मदैचवने धुं कुगुखः व निर्वाण धैगु धका इत्यादि
 प्रभया उत्तर बिया उपासिका विशाखा यातः चित्त संतोष
 याना । धम्मा दिन्न भिल्लणी धैहस्यं छंगु प्रश्न यातः उत्तर
 लिसः ब्यूगु थिकगुहेखः व प्रज्ञा दुह्य पण्डित हेखः छंगु प्रश्नया
 उत्तर श्वहे खः वं ब्यूगु उत्तर व जिं बियागु उत्रानं वहे खः ।
 फरक्कं छुं दुगु दैगु मखु । हे विशाखा छं शुगुहे प्रकारं श्व

(३०)

ज्ञान यात धारण या धका । श्री भगवानं आज्ञा जुया विज्यागु
व्याख्यान न्यना । उपासिका विशाखा यागु चित्त संतोष जु-
या । श्री सम्यक् सम्बुद्ध जुया विज्याकह्य । तथागत यागु
व्याख्यान यात अनुमोदन अभिनन्दन याना । उपासिका वि-
शाखा संतुष्ट जुया वन ॥

(शुभ मङ्गलं भवतु ते परमाभिषेकः)

Printed by A. Bose, at the Indian Press, Ltd., Benares.

